

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

- Parametrii realizării cantitative și calitative a planului
- Direcții de sporire a productivității muncii
- Analiza valorii: de la experimentări izolate, la generalizarea efectivă
- Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

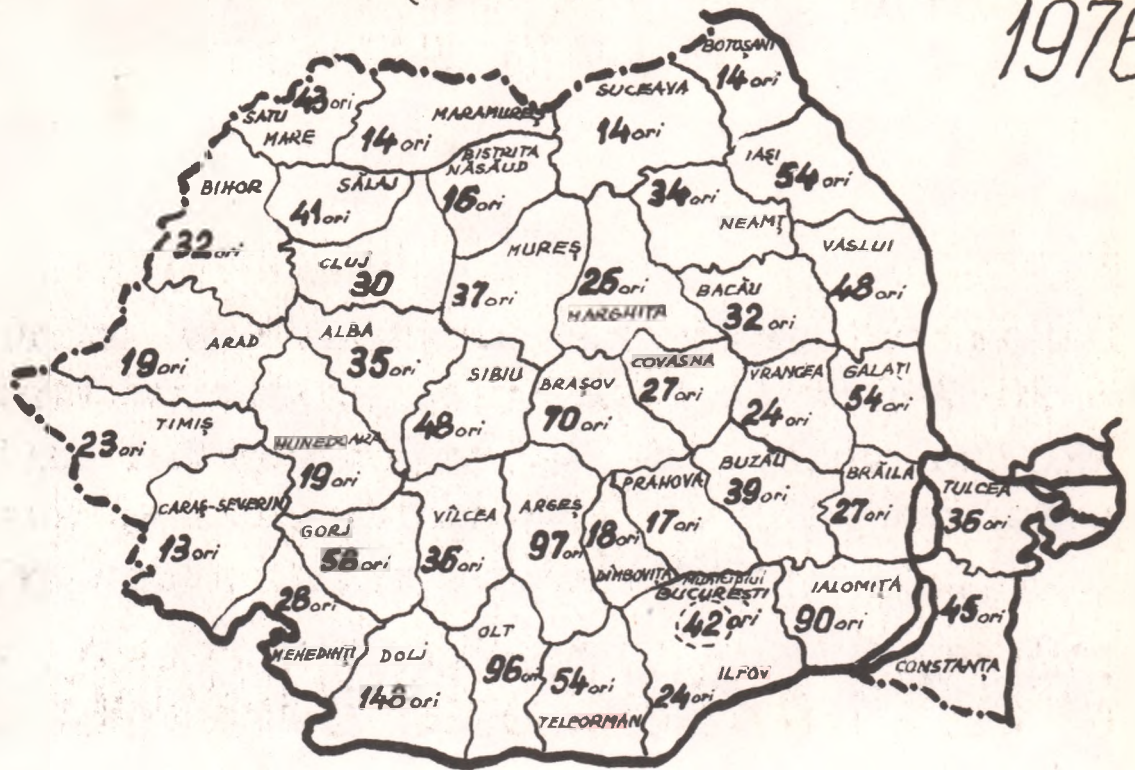
O EXIGENȚĂ A PROGRESULUI ECONOMIC-SOCIAL

**creșterea
eficienței
fondurilor
fixe**

DINAMICA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE PE JUDEȚE (1938 = 100)

1976

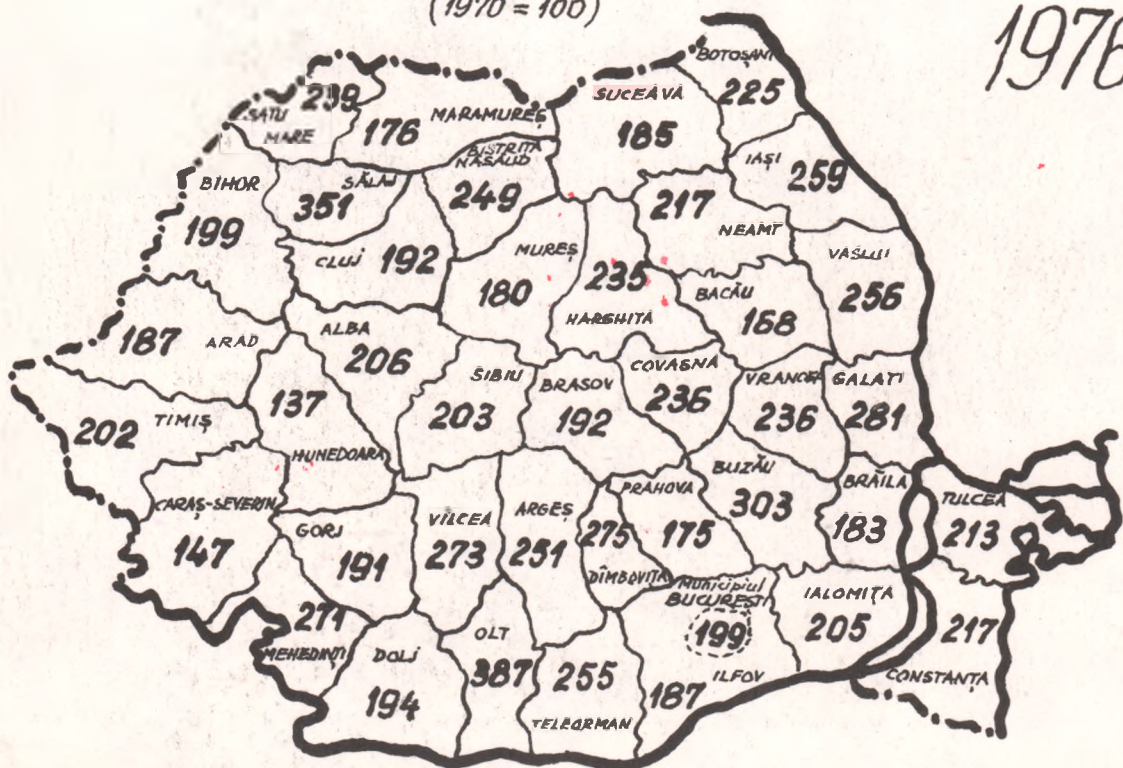

În anii construcției socialiste, industria României a cunoscut o dezvoltare fără precedent atât în ansamblul ei, cât și pe plan teritorial. În acest cadru, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în procesul de dezvoltare economico-socială a României s-a urmărit creșterea mai susținută a industriei în județele cu un nivel mai

scăzut de dezvoltare economică. Harta de mai jos relevă astfel, pentru perioada 1971-1976, dinamica puternică a industriei în aceste județe, proces cu efecte sociale de amploare, menit să creeze condiții de viață și bunăstare egale, superioare, pentru toți cetățenii țării.

(1970 = 100)

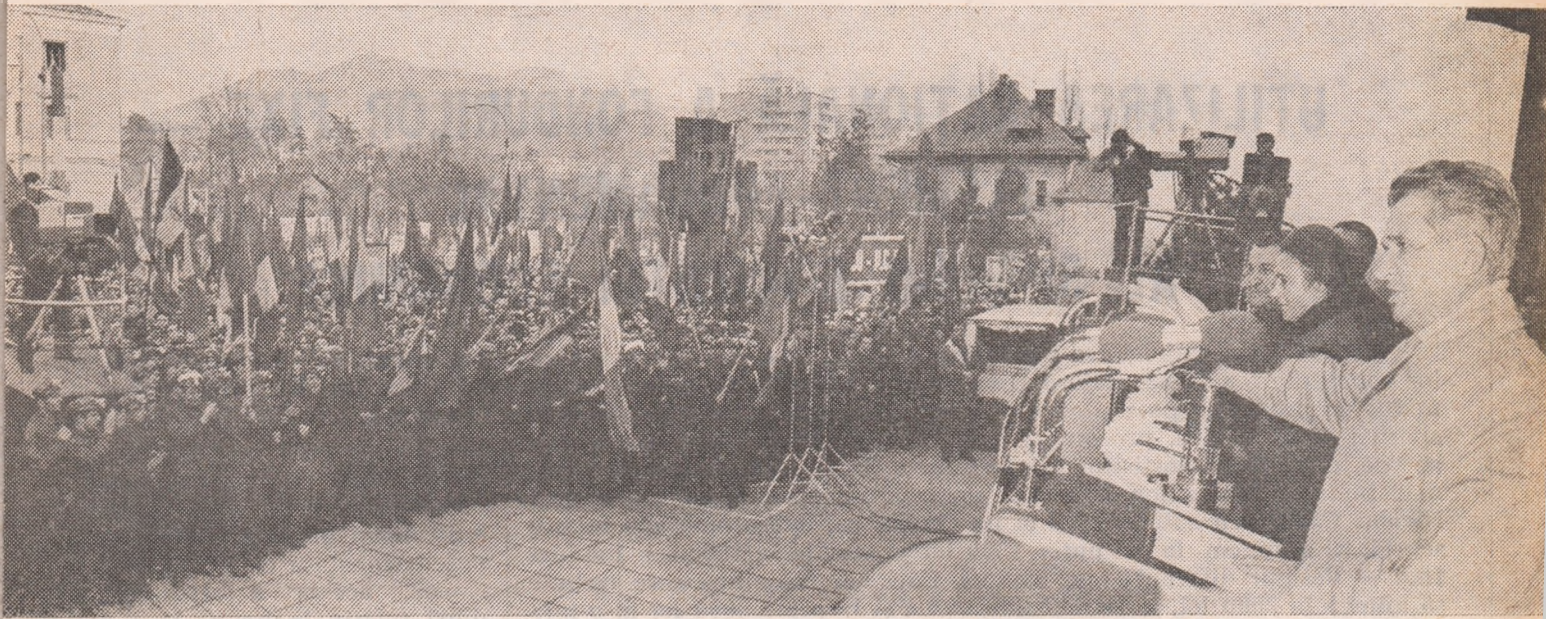
1976

Sub semnul unității de neclintit în jurul partidului, al secretarului său general

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA

La marea adunare populară din Petroșani

Într-o atmosferă de vibrantă bucurie, de puternică angajare muncitorească, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în aceste zile în mijlocul oamenilor muncii din județul Hunedoara.

Întilnirile rodnice cu colectivele unor întreprinderi reprezentative au constituit prilejul unor analize în care secretarul general al partidului a examinat aspecte esențiale ale dezvoltării economico-sociale a județului — care în actualul cincinal va cunoaște o puternică înflorire, o accelerată creștere a producției, o intensificare a activității pe tărîm edilitar, o ridicare continuă a nivelului de trai, material și spiritual al locuitorilor săi.

În cuvîntările rostite de secretarul general al partidului la adunările populare din Petroșani și Hunedoara au fost analizate posibilitățile existente, precum și măsurile ce se impun în vederea realizării complexe a sarcinilor deosebite ce le revin minerilor și siderurgiștilor,

tuturor oamenilor muncii din județ, a fost subliniată necesitatea punerii în valoare a tuturor rezervelor de sporire a producției și a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor materiale, de modernizare a proceselor de producție pe baza introducerii tehnicii noi și a tehnologiilor avansate.

Întilnirile cu oamenii muncii din județul Hunedoara s-au desfășurat sub semnul dragostei și al recunoștinței fierbinți față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru condițiile asigurate, pentru grija statornică față de viața și bunăstarea lor. Vizita de lucru a avut loc de asemenea sub semnul voinței ferme a tuturor oamenilor muncii de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea angajamentului de a aduce o contribuție mai însemnată la înfăptuirea istoricelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., a mărețului program de edificare socialistă și comunistă a patriei.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește însemnele titlului de „Miner de onoare al Văii Jiului“

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR FIXE — ELEMENT FUNDAMENTAL AL SPORIRII EFICIENȚEI ECONOMICE

FOLOSIREA rațională a fondurilor fixe din dotarea întreprinderilor constituie o sarcină majoră izvorînd din necesitatea creșterii volumului de producție pe unitatea de timp fără cheltuieli suplimentare, sporirii rentabilității, precum și reducerii importului care, după cum se știe, este foarte costisitor. Referindu-se la necesitatea gospodăririi mai bune a fondurilor fixe din dotarea întreprinderilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Noi ne gândim ca, într-o perioadă relativ scurtă, să ajungem la cel puțin 1500 lei producție la 1000 lei fonduri fixe — desigur diferențiat pe ramuri. Căci vor fi ramuri care trebuie să ajungă la 3000 lei, iar unele subramuri și la peste 3000 lei la o mie de lei fonduri fixe“.

Pornind de la importanța hotărîtoare a acestor probleme, prezentăm în paginile de față modul în care s-a acționat și se acționează la **Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia** pentru creșterea continuă a producției la 1000 lei fonduri fixe, a eficienței economice în general.

La ce nivel se situează producția obținută la 1 000 lei fonduri fixe ?

ESTE UN FAPT binecunoscut că nivelul de dotare a întreprinderilor cu fonduri fixe determină un anumit volum al producției și o anumită evoluție a acesteia. Privită din acest punct de vedere activitatea unității respective prezintă multe lucruri bune. A crescut dotarea sa tehnică, au fost fructificate mai larg resursele disponibile; toate produsele au fost mereu înnoite și diversificate, fapt ce a contribuit la acoperirea mai bună a cerințelor economiei.

Din datele prezentate în tabel rezultă că, deși nivelul indicatorilor diferă de la o perioadă la alta, în general aceștia s-au menținut la niveluri relativ satisfăcătoare, demonstrând preocuparea întreprinderii pentru sporirea permanentă a producției, în condițiile creșterii rapide a productivității muncii și ale reducerii cheltuielilor la 1000 lei producție marfă. În același timp, evoluția procentuală a valorii fondurilor fixe, care evidențiază ritmuri deosebit de mari, ridică problema modului în care a crescut producția în raport cu dota-

rea de care dispune întreprinderea.

Analiza pe ani a raportului producție globală-fonduri fixe reliefează existența unui echilibru relativ, în special în perioada 1971—1973, cînd ritmurile de creștere ale producției globale au fost sensibil egale și chiar au devansat pe cele ale valorii fondurilor fixe. Astfel, în anii 1971

extensivă și intensivă a fondurilor fixe, în folosirea mijloacelor și căilor celor mai eficiente pentru creșterea rapidă a producției, în primul rînd pe seama sporirii rodniciei muncii. Dacă urmărind indicatorul productivitatea muncii putem constata că, în aceeași perioadă, acesta a înregistrat ritmuri relativ înalte de la o etapă la alta, chiar și în condițiile creșterii rapide a investițiilor.

Așadar, creșterea gradului de dotare a întreprinderii a creat condițiile materiale necesare sporirii producției, concomitent cu reducerea cheltuielilor la 1000 de lei de la 99% în 1971 la 91,7% în 1973. La obținerea acestor rezultate o contribuție importantă a adus-o înfăptuirea unor ample programe de adîncire a gradului de specializare a întreprinderii, de modernizare a proceselor și procedeele tehnologice și, în primul rînd, valorificarea superioară a inteligenței tehnice a colectivului.

Dinamica în lanț a principalilor indicatori economici

Anul	Investiții	Valoarea fondurilor fixe	Producția globală	Producția globală la 1000 lei fonduri fixe	Producția marfă	Productivitatea muncii	Cheltuieli la 1000 lei producție marfă
1970	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1971	112,1	113,0	113,8	100,7	105,8	107,9	99,0
1972	135,3	114,6	112,7	98,4	113,0	106,1	96,2
1973	117,9	109,6	116,0	105,8	117,1	106,3	91,7
1974	189,5	123,5	116,3	95,0	115,8	112,7	95,5
1975	112,7	126,8	123,4	97,3	118,3	110,7	94,6
1976	126,9	123,7	113,1	91,5	117,8	98,3	96,3

și 1973 ritmurile de creștere ale producției globale au devansat cu 0,8% și respectiv 7,6% pe cele ale fondurilor fixe. Aceasta a și făcut posibil ca indicatorul producția globală la 1000 lei fonduri fixe să aibă valori supraunitare — de 100,7% și 105,8%.

Desigur, toate acestea evidențiază o stare de fapt pozitivă, concretizată în utilizarea rațională

lui. În decurs de cîțiva ani întreprinderea a reușit să realizeze o reducere considerabilă a gabariturii produselor (numai la pompele de injecție de serie mare, precum și la pompele hidraulice s-au obținut reduceri de 42% și, respectiv, 18,5% a greutateii), ceea ce a condus, pe lângă creșterea performanțelor motoarelor, și la însemnate economii de metal.

Directii de valorificare superioară a potențialului disponibil

CU TOATE realizările obținute, evoluția raportului producție globală-fonduri fixe nu înregistrează în permanență ritmuri corespunzătoare, ceea ce face ca și indicatorul producție globală la 1000 lei fonduri fixe să aibă, în anumite perioade, un nivel subunitar. Problema are o mare importanță, deoarece evidențiază faptul că gradul de utilizare a fondurilor fixe nu se situează la nivelul așteptat, că indicatorul producția globală la 1000 lei fonduri fixe înregistrează încă valori mici.

Așa cum rezultă din datele tabelului, ritmurile anuale de sporire a producției sînt în general devansate de cele privind creșterea valorii fondurilor fixe, începînd din 1974. Aceasta demonstrează că sînt încă serioase rezerve de creștere a producției, de valorificare superioară a potențialului material și uman. Cel mai edificator exemplu în acest sens îl reprezintă productivitatea muncii, ale cărei ritmuri anuale de creștere, începînd cu anul 1975, s-au menținut la un nivel inferior celui atîns în 1974. La aceasta trebuie adăugată și evoluția ascendentă, începînd din 1974, a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.

Ce factori au contribuit la crearea unei asemenea stări de fapt?

Se știe că, în anii din urmă, au fost luate o serie de măsuri pentru dezvoltarea puternică a industriei de mecanică fină din țara noastră, fapt care a antrenat după sine creșterea masivă a cheltuielilor pentru achiziționarea de mijloace de producție. Și la întreprinderea de mecanică fină din Sinaia au avut loc asemenea acțiuni: construirea unei turnătorii de precizie și a unei unități noi de montaj la Breaza, dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție în unitatea de bază din Sinaia etc.

În aceste condiții ar fi fost firesc ca, pe măsura lărgirii și modernizării bazei tehnice, să se îmbunătățească și rezultatele obținute. Din păcate, situația este alta: fondurile fixe au devansat mult nivelul producției realizate, iar nivelul cheltuielilor a marcat o tendință de creștere. Această evoluție nefavorabilă se datorează, în special, unor

cauze cum sînt: întârzieri în darea în folosință la termenele planificate a unor noi capacități de producție, neatingerea în perioada prevăzută a parametrilor planificați la noile investiții, defecțiuni în funcționarea unor mașini și instalații.

La crearea raportului nefavorabil între valoarea fondurilor fixe și producția realizată, o influență importantă a avut-o și creșterea prețurilor utilajelor achiziționate din străinătate. Aceasta a condus la sporirea valorii fondurilor fixe, fără a însemna de fapt și o creștere fizică a mijloacelor de producție. Lucrurile nu s-ar fi prezentat chiar așa dacă factorii de decizie ai întreprinderii ar fi acționat în mai mare măsură pentru achiziționarea de fonduri fixe provenite din producția internă. Dacă analizăm în structură ponderea fondurilor fixe achiziționate din țară, aceasta nu depășește 30%, în timp ce 70% reprezintă utilaje procurate din import. Desigur, această situație implică, pe de o parte, consumarea unor importante fonduri valutare, iar, pe de altă parte, duce la sporirea artificială a valorii fondurilor fixe din dotare. **Reducerea importului și achiziționarea într-o măsură mai mare de mijloace de producție din țară, realizarea prin acțiuni de autoutilare a unor mașini trebuie să reprezinte în viitor pîrghii principale în diminuarea cheltuielilor de dotare.**

Producție — fonduri fixe : un raport susceptibil de îmbunătățire

ANALIZA — de către factorii responsabili ai întreprinderii — a situației create, a determinat luarea unor măsuri complexe care să conducă, într-un termen cît mai scurt, la obținerea unui volum de producție corespunzător noilor condiții, astfel încît întreaga activitate economică să se desfășoare pe fondul unei creșteri continue a eficienței economice. Astfel, pe lângă transferarea la noua capacitate construită la Breaza a unor părți din liniile de fabricație de la Sinaia, inclusiv a echipamentului hidraulic, în vechea hală se va extinde rapid producerea pieselor de precizie. Această măsură va permite o creștere de circa 3 ori a producției pieselor de precizie. De asemenea, au fost stabilite măsuri pentru utilizarea la in-

dici mai înalți a tuturor mașinilor și instalațiilor, valorificarea superioară a materiilor prime, în special a metalului, disponibilizarea în 1977 a circa 3855 m² suprafață prin reducerea căilor de acces, indeseirea utilajelor, eliminarea, acolo unde este cazul, a depozitelor și magaziiilor din secțiile de fabricație și asigurarea unei aprovizionări centralizate a locurilor de muncă etc.

Pe de altă parte, au fost preconizate **măsuri pentru perfecționarea, în continuare, a tehnologiilor de fabricație și introducerea tehnicii noi.** Aplicarea acestora va permite creșterea productivității muncii cu circa 21,5% în 1978 față de 1977, precum și a rentabilității cu 3,1%. Totodată, s-au intensificat preocupările pentru ridicarea calității produselor, astfel încît acestea să se alinieze permanent performanțelor tehnice la nivel mondial. Putem evidenția câteva din aceste preocupări: evitarea impreciziilor ocazionate de rodarea manuală, îmbunătățirea calității suprafeței semifabricatelor prin introducerea încălzirii prin CIF la fabricarea corpului inductor, posibilitatea autocontrolului la linia de împerechere elemente prin dotarea liniei cu bancuri de control etc.

Merită relevată și preocuparea pentru **perfecționarea relațiilor de cooperare.** Întreprinderea din Sinaia are ca parteneri în realizarea producției sale numeroase întreprinderi din țară. Întrucît în această cooperare s-au manifestat în trecut unele neajunsuri, mai ales în ce privește ritmicitatea livrărilor și calitatea unor produse, au fost puse la punct tehnologii și acțiuni organizatorice care să asigure o continuă îmbunătățire a relațiilor cu diferiții parteneri.

Aceste măsuri, cît și altele ce vor fi luate pe parcurs, vor face posibil ca, **pe fondul unei creșteri planificate cu 16,6% a producției globale în 1978 față de 1977, nivelul indicatorului producția globală la 1000 lei fonduri fixe să fie cu circa 16 procente superior celui preconizat să se atingă în acest an.**

Rezultatele obținute pînă acum, precum și măsurile adoptate în întreprindere pentru mai buna folosire a fondurilor fixe creează premisele favorabile pentru creșterea accentuată a producției și productivității muncii, concomitent cu reducerea costurilor pe unitatea de produs.

Corneliu BĂRNEA

În fiecare întreprindere — planul fizic realizat ritmic, integral

SORTIMENTE DIVERSIFICATE, CALITATE, COSTURI REDUSE

MUTAȚIILE importante ce au loc în viața oamenilor muncii, creșterea în ritmuri susținute a avuției naționale și a retribuțiilor, cer ca populației să i se ofere un volum de bunuri de consum mereu sporit și modernizat. În vederea satisfacerii în condiții mai bune a cerințelor crescînde ale maselor au fost elaborate, pentru perioada actualului cincinal, **programe speciale de creștere cantitativă și calitativă a producției bunurilor de consum.** În cadrul acestor programe sarcini importante revin industriei confecțiilor pe linia îmbogățirii nomenclatorului sortimental în funcție de modă, de cerințele specifice ale diferitelor zone ale țării sau pentru export.

Răspunzînd unor asemenea cerințe, Întreprinderea de confecții și tricotaje București — unitate model pe ramură — a obținut realizări cantitative și calitative însemnate. Astfel, în primele trei trimestre ale anului planul (inclusiv angajamentele) la producția globală a fost realizat în proporție de 100,9%, iar al productivității muncii de 100,82%. Creșterile față de realizările din perioada similară a anului precedent sînt de 2,8% și, respectiv, 3,8%. Aceasta în condițiile în care gama sortimentală s-a diversificat substanțial, iar complexitatea modelelor a sporit.

Desigur, îndeplinirea sarcinilor fizice de plan și a angajamentelor suplimentare a impus adoptarea unor măsuri deosebite pe linia sporirii capacităților de producție, modernizării mașinilor și instalațiilor din dotare, semiautomatizării și automatizării unor procese de lucru, a căror influență o regăsim și pe planul sporirii productivității muncii. Un exemplu semnificativ în acest sens îl constituie introducerea tehnologiei de termolipire și preformare a reperelor în metraj prin utilizarea unei mașini semiautomate, de concepție proprie, care asigură o creștere

a productivității muncii de circa 300%; prin aceasta se realizează o execuție perfectă a operației amintite, cu influențe favorabile și asupra calității produselor.

OATENȚIE deosebită a fost acordată **organizării superioare a producției și a muncii.** Organul colectiv de conducere, compartimentele de resort, au fost preocupate continuu și acționează permanent pentru organizarea rațională a procesului de producție pe ansamblul întreprinderii, cit și a locurilor de muncă în cadrul unităților de fabricație. În acest sens, au fost elaborate o serie de studii, a căror aplicare a determinat obținerea unei înalte eficiențe economice. Astfel, aplicarea studiului „Organizarea în flux continuu a activităților din cadrul atelierelor de croit” a permis creșterea productivității muncii cu 5%, aducînd un spor de capacitate de 50 000 bucăți costume croite pe an. De asemenea, aplicarea studiului pri-

circa 20% și, implicit, un spor de producție de 100 000 pantaloni pe an.

Pe ansamblul întreprinderii, aplicarea complexului de măsuri — izvorîte din necesitățile specifice secțiilor și locurilor de muncă — a avut drept efect creșterea productivității fizice la principalele produse de confecții (vezi graficul). Rezultatele obținute — mai ales prin mecanizarea și chimizarea activității de confecții — sînt concludente: productivitatea fizică în 8 ore pe un lucrător a crescut după cum urmează: la costume pentru bărbați în 1976 — 2,1 iar în 1977 — 2,3; la rochii pentru femei — 7,2 și respectiv 8; la cămăși pentru bărbați — 19,0 și respectiv — 20 etc.

PENTRU A SATISFACE exigențele variate și complexe în domeniul îmbrăcămîntei, industria de confecții trebuie să aibă mereu în vedere tendințele modei, cerințele specifice ale di-

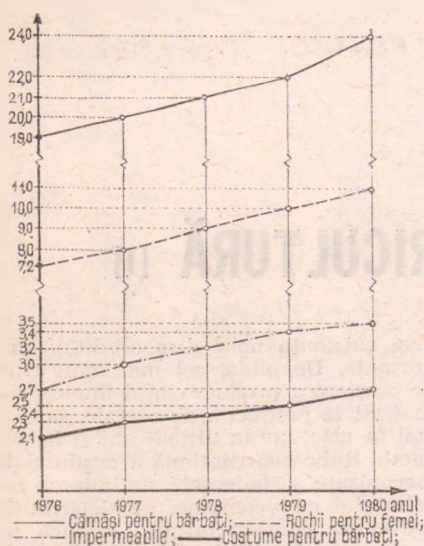
Numărul de modele și produse noi introduse în fabricație în trim. I—III 1977

Indicatorul	U/M	Modele noi		
		Create Plan	Realizat	Introduse în fabricație
Modele noi de produse total	nr. modele	3 323	4 975	1 527
din care :				
— pentru femei	„	1 037	2 089	814
— pentru bărbați	„	633	1 214	396
— pentru copii	„	435	436	327
— tricotaje (lenjerie + îmbrăcămînt exterieoră)	„	1 117	1 120	232
Modele noi de echipament pentru sport (trendinguri, tricouri, maieuri etc.)	„	36	43	14
Contexturi noi din fire de bumbac și fire sintetice 100%	„	65	73	45
Ponderele produselor noi și re-proiectate în totalul producției marfă	%			97,7

vind „Organizarea unităților de confecționat pantaloni, cu transport interoperațional pe cărucioare specializate” asigură o creștere a productivității muncii de

feritelor categorii de consumatori, progresele obținute în industria de țesături etc. Toate acestea formează un complex de probleme cărora creatorii de modele trebuie

Dinamica productivității fizice la principalele produse de confecții (produse/om 8 ore).

să le răspundă printr-o cât mai bună și rațională activitate.

Iată de ce în întreprindere s-a acordat în permanență o atenție deosebită dezvoltării activității de creație, ca unul din factorii mențiți să contribuie, pe de o parte, la diversificarea producției, iar pe de altă parte, la lansarea de modele noi de confecții, care să satisfacă cele mai variate gusturi. O ilustrare a activității fructuoase desfășurate în acest sens o constituie și realizările obținute în primele 9 luni din acest an (tabelul). Ca urmare a depășirii sarcinilor de creare a unor modele noi, în primele 3 trimestre ale anului ponderea produselor noi și reproiectate reprezintă 97,7% din totalul producției-marfă. Cu alte cuvinte, în acest an, întreaga producție realizată este nouă.

Noile creații au la bază evoluția liniei modei, precum și concluziile rezultate din numeroasele sondaje privind preferințele cumpărătorilor exprimate cu ocazia organizării de expoziții, de parade ale modei, participării la Tîrgul de mostre 1977, și la „TIBCO '77“, executării unor serii scurte și desfacerii produselor prin magazinele proprii etc. Eficiența activității de creație și a acțiunilor întreprinse se măsoară prin aprecierile favorabile și, ca atare, prin alegerea de către organele comerțului interior și de diverse firme străine a unui important număr de modele din colecțiile elaborate, modele care au format, în cea mai mare parte, structura sortimentală a producției acestui an.

ÎNTREAGA ACTIVITATE desfășurată de colectivul întreprinderii a urmărit ca, paralel cu sporirea și diversificarea producției, să se obțină și o înaltă eficiență economică. Ținând seama de faptul că în specificul activității, materia primă — stoffele și țesăturile — precum și materialele auxiliare au o pondere mare în cheltuielile la 1000 de lei producție marfă, un accent deosebit s-a pus în toate fazele procesului de producție pe **gospodărirea și valorificarea superioară a acestora.**

Prin perfecționarea procesului de croire s-a ajuns la diminuarea unor însemnate pierderi tehnologice, asigurându-se o utilizare mai rațională a stoffei. Reproiectarea tiparelor, croirea combinată a unor produse de bază și a celor complementare din aceeași suprafață a materiei prime au constituit pilonii principali în reducerea accentuată a consumurilor specifice cu 1—2,5 cm pe bucată. Deși în aparență mici, economiile de materie prime rezultate, ținând seama de cele peste 1500 de produse fabricate în mii și sute de mii de exemplare fiecare, însumează mii de metri de stoffe și țesături. Trebuie subliniat faptul că măsurile luate pentru mai buna gospodărire a materiilor prime nu au afectat calitatea confecțiilor.

În perioada amintită, cheltuielile totale la 1000 lei producție-marfă au fost micșorate cu 7 lei, iar cele materiale cu 48,5 lei față de sarcinile planificate. Pe ansamblul întreprinderii aceasta a însemnat realizarea unei economii suplimentare de 44 milioane lei. Evident, un aport substanțial la obținerea unui volum sporit de economii l-a adus creșterea productivității muncii: numai economiile de manoperă se ridică la peste 1 milion lei în primele trei trimestre.

REZULTATELE OBTINUTE în creșterea și diversificarea producției sînt fără îndoială pozitive, dar **posibilitățile de care dispunem pentru sporirea eficienței muncii sînt departe de a fi epuizate.** Ne vom referi, în continuare, numai la două laturi ale activității întreprinderii care trebuie să stea și mai mult în atenția colectivului.

În **primul** rînd, contractele de aprovizionare tehnico-materială pe anul în curs, deși au fost încheiate în concordanță cu termenele de livrare a produselor finite

și cu ciclul de fabricație, s-au derulat necorespunzător, afectînd deseori negativ programul de producție al întreprinderii și ducînd la pierderea unor importante capacități de producție. Pentru redresarea acestei situații, am permanentizat contactele cu furnizorii de materii prime și materiale, astfel încît toate capacitățile de producție să fie continuu aprovizionate și utilizate integral.

În al **doilea** rînd, se cere acordată o atenție mai mare atragerii în circuitul economic a rezervelor potențiale de creștere a productivității muncii prin organizarea superioară și desfășurarea ritmică a producției, întărirea îndrumării și controlului pe toate schimburile, spiritului de ordine și disciplină în muncă, ridicării calificării și însușirii tehnicii și tehnologiilor moderne. Trebuie menționat că, deși în întreprindere acordul global se practică în proporție de peste 82%, în prezent este în studiu extinderea acestei forme de retribuție și la alte categorii de personal muncitor. Este vorba de mecanicii și electricienii din secțiile de producție, unele formații de transportori pentru produse finite care vor fi cointeresate prin repartizarea lor pe unități de fabricație și prin retribuția în funcție de rezultatele în producție ale acestora.

ÎN PREZENT colectivul întreprinderii este antrenat cu toate forțele în activitatea de realizare integrală a prevederilor de plan pe anul în curs și, totodată, de asigurarea tuturor condițiilor necesare bunei desfășurări a producției anului viitor. Cunoașterea sarcinilor de plan pe 1978 încă din luna iulie a.c. a dat posibilitatea definitivării unui amplu program de măsuri tehnico-organizatorice, a căror aplicare va contribui la obținerea a cel puțin 100 milioane lei spor de producție și la reducerea cheltuielilor totale de fabricație cu peste 105 milioane lei. Înfăptuirea măsurilor prevăzute va asigura menținerea unui ritm înalt de creștere a principalelor indicatori de plan, precum și crearea condițiilor pentru ca unitatea noastră să contribuie în mod substanțial la mai buna aprovizionare a populației.

Gh. STĂNESCU
director general adjunct
Întreprinderea de confecții
și tricotaie București

DIRECȚII DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN AGRICULTURĂ (II)

ÎN STRATEGIA creșterii economice a României socialiste, un loc central îl ocupă sporirea accentuată a productivității muncii — factor hotărâtor al măririi avuției naționale, al amplificării dimensiunilor venitului național, al reducerii decalajului față de țările dezvoltate sub raport economic și, în ultimă instanță, al prosperității materiale și spirituale a întregului popor. Agricultură — alături de celelalte ramuri — este, în acest cîncinal, ferm angrenată în vasta acțiune de majorare într-un ritm mai accelerat a productivității muncii, care — date fiind posibilitățile limitate de majorare a suprafeței agricole și procesul de rețucere a populației ocupate — rămîne o cale principală de sporire a producției agricole.

Evoluții și tendințe

ÎN CONDIȚIILE revoluției tehnicoștiințifice contemporane și în cadrul nou creat de cooperativizarea agriculturii, s-a desfășurat un amplu proces de promovare a progresului tehnic, de intensificare și modernizare a agriculturii, a căror consecință directă se concretizează într-un susținut dinamism al producției și productivității muncii, în sporirea eficienței muncii și reducerea populației ocupate în agricultură (tabelul nr. 1).

Accentuarea procesului de modernizare a agriculturii a determinat, în ultima perioadă, o accelerare a ritmului mediu anual de creștere, a producției globale, care de la 2,7% în primul cîncinal a ajuns la 4,7% în 1971—1975. În același timp, populația ocupată în agricultură a scăzut relativ (ca pondere în totalul populației ocupate), iar din anul 1959 a înregistrat și o scădere absolută. Conjugarea acestor două tendințe obiective a fost însoțită de intensificarea ritmului mediu anual de sporire a productivității muncii; în cîncinalul precedent el a fost de aproape 4 ori mai înalt față de cel din perioada de bază (2,3% în 1956—1960 și 9% în 1971—1975), în ultimii 15 ani depășind în tot mai mare măsură ritmul producției globale, ceea ce evidențiază sporirea continuă a eficienței muncii agricole. Totodată, în ultimul cîncinal productivitatea muncii în agricultură a crescut mai repede (în medie cu peste 9% anual) decît cea din industrie (7,7%)¹.

Tabelul nr. 1

	1951—1955 = 100			
	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Producția globală agricolă	114,4	130,8	162,2	203,7
Populația ocupată în agricultură	102,4	90,5	81,6	66,7
Productivitatea muncii	111,7	144,5	198,8	305,5

Caracteristica de bază a actualei etape constă în aceea că o populație agricolă descrescîndă realizează tot mai multe produse agricole pentru satisfacerea nevoilor de consum ale unei populații totale în continuă creștere.

După cum se prevede, în anul 1990 vor lucra în această ramură doar 1,3—1,5 milioane de persoane, adică circa 12—15% din întreaga populație ocupată, ceea ce înseamnă că un agricultor va putea hrăni aproape 20 de persoane — de peste 3 ori mai multe decît în prezent².

Analiza evoluției productivității muncii pe tipuri de unități agricole (tabelul nr. 2) — care, ca grad de dotare și organizare a producției și a muncii, ca și prin rezultatele obținute, diferă încă substanțial — precum și punerea în evidență a factorilor care au determinat-o ne pot ajuta să tragem concluzii și să stabilim soluții adecvate care să contribuie la o creștere și mai intensă a acestui indicator.

În agricultura cooperatistă, ca urmare a eforturilor pentru obținerea de producții mereu mai mari și a scăderii absolute a numărului de operatori ocupați efectiv în acest sector, s-a ajuns la un ritm mai înalt de sporire a productivității muncii față de cel înregistrat în întreprinderile agricole de stat.

Dar trebuie subliniat că încă există un decalaj apreciabil între nivelul productivității muncii din cele două sectoare, indicatorul respectiv fiind, în anul 1976, de cîteva ori mai mare în I.A.S.-uri față de C.A.P.-uri. Deși în ultimii ani are loc o reducere a acestui decalaj, se impune cu acuitate intensificarea eforturilor unităților agricole cooperatiste în direcția valorificării cât mai depline a potențialului material și uman de care dispun, pentru a grăbi apropierea rezultatelor de cele din agricultura de stat și, în general, pentru însușirea caracteristicilor unei agriculturi moderne, intensive și eficiente.

De asemenea, și în agricultura de stat există încă rezerve însemnate, a căror fructificare poate asigura o creștere și mai mare a productivității muncii (ca nivel al producției globale pe un muncitor) și reducerea consumului de muncă vie pe unitatea de produs. De exemplu, în 1976, în timp ce 55 de I.A.S.-uri (14% din total) au avut o productivitate a muncii pe un lucrător mai mică de 50 mii de lei, la alte 91 de I.A.S.-uri (23%) nivelul acestui indicator depășea 100 mii de lei.

Nivelul productivității muncii în expresie naturală evidențiază, de aseme-

nea, existența unor disponibilități importante. De pildă, cel mai înalt ritm de creștere a productivității muncii s-a realizat la producția de cereale, în special la grâu, iar în ultimii ani și la porumb. Ridicarea continuă a gradului de mecanizare și, îndeosebi, extinderea recoltatului cu combine, au determinat reducerea consumului de muncă pe hectar: producția de cereale furajere pe o zi-om a cunoscut și ea o creștere însemnată.

În schimb, la culturile tehnice — unde (cu excepția florii-soarelui) introducerea mecanizării a fost mai lentă — consumul de muncă se menține la un nivel ridicat. Situație ce se regăsește și în legumicultură (cu excepția celei de seră, organizată după tehnologii moderne), în pomicultură și viticultură.

În zootehnie, comparativ cu producția vegetală, situația productivității muncii este mai puțin satisfăcătoare, deoarece mecanizarea este mai puțin extinsă, iar nivelul producției obținute pe animal furajat se menține încă la un nivel scăzut, mai ales în unitățile agricole cooperatiste. O sporire apreciabilă a productivității muncii a avut loc, în special, în întreprinderile agricole de stat și asociațiile economice intercooperatiste, ca urmare a aplicării tehnologiilor intensive de creștere și îngrășare a animalelor, în condiții de specializare și concentrare maximă a producției.

Tabelul nr. 2

	1962 = 100		
	1965	1970	1975
ÎNTEPRINDERI AGRICOLE DE STAT			
Producția globală agricolă	139,1	178,4	245,8
Număr mediu al personalului muncitor	116,5	113,0	97,3
Productivitatea muncii pe o persoană	119,4	157,9	252,7
COOPERATIVE AGRICOLE DE PRODUCȚIE			
Producția globală agricolă	124,9	124,5	168,8
Cooperatori apti de muncă care au lucrat	90,5	78,2	61,0
Productivitatea muncii pe un cooperator	138,0	170,2	276,1

Deși ca ritm de creștere a productivității muncii agricole România depășește o serie de țări avansate, totuși nivelul absolut al acestui indicator este încă scăzut, fapt explicabil atît prin deosebirile de dotare tehnică, dar mai ales prin volumul încă ridicat al forței de muncă utilizate în această ramură. Pentru reducerea unui asemenea decalaj se impune luarea unui complex de măsuri care să asigure creșterea sub-

stanțială a producției și a productivității muncii, acordându-se o importanță deosebită celor care se referă la **extinderea progresului tehnic, îmbunătățirea organizării producției, ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor de toate categoriile, folosirea rațională a resurselor de muncă și a timpului de lucru.**

Direcție prioritară : promovarea progresului tehnic

INTRODUCEREA accelerată a progresului tehnic în toate ramurile agriculturii, imperativ de mare actualitate în cincinalul revoluției tehnico-științifice, constituie principala cale de asigurare a creșterii producției și productivității muncii, de eficientizare a rezultatelor, concomitent cu ușurarea condițiilor de muncă și sporirea veniturilor lucrătorilor.

Promovarea progresului tehnic este ilustrată, în primul rând, de evoluția **înzestrării energetice a muncii.** Astfel, în perioada 1950—1976 forța de tracțiune a sporit de peste 7 ori, din care cea mecanică de 37 de ori; dacă în 1950 precumpănau animalele de muncă (80%), în 1976 forța de tracțiune mecanică avea o pondere de 96%. Pe un hectar arabil revenea în 1976 o putere specifică de 1,01 CP, de 7,8 ori mai mult decât în 1950; în același interval, forța de tracțiune ce revenea pe o persoană activă din agricultură a crescut de 13,5 ori, ajungând la 2,7 CP. **Consumul de energie electrică** a crescut în perioada 1965—1975 de 7,4 ori, atingând nivelul de la peste 200 kWh/ha. Totodată, valoarea fondurilor fixe din agricultură a fost, anul trecut, de circa 2,3 ori mai mare decât în 1965.

Cu toate că înzestrarea energetică și dotarea tehnică a agriculturii au cunoscut o asemenea dezvoltare rapidă, încă nu au fost atinși parametrii de mecanizare existenți în țările cu agricultură avansată¹⁾. De aceea, **orientarea principală în dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii în actualul cincinal o constituie mecanizarea completă și complexă a agriculturii, inclusiv a zootehniei,** numai astfel putându-se ajunge la transformarea muncii agricole într-o variantă a activității industriale, cu rezultate economice comparabile. Agricultură va fi dotată cu 70 mii de tractoare (parcul urmând să atingă în anul 1980 cifra de 130 mii) și cu 16,3 mii de combine autopropulsate. La cele 14 variante constructive de tractoare existente la începutul cincinalului, se vor adăuga încă 4, cu puteri unitare sporite, printre care tractorul de 180 CP și tractorul pe roți și pe șenile de 80 CP.

Amplul program de mecanizare a agriculturii prevede ca pînă în 1980 acest proces să se încheie și în legumicultură, viticultură, pomicultură și zootehnie, cu repercusiuni favorabile asupra rezultatelor economice atât din aceste sectoare, cât și pe ansamblul agriculturii.

În legumicultură, pe lângă tractoarele universale cu care se vor executa lucrările de pregătire a solului și fertilizarea, se vor utiliza 3.000 de tractoare legumicole, care pot lucra cu 148 tipodimensiuni de mașini, din care 46 specifice pentru legumicultură (majoritatea însușite în fabricație în acest cincinal); aceasta va permite mecanizarea integrală a tuturor lu-

crărilor solului, a semănatului, plantatului, întreținerii, fertilizatului, combaterii bolilor și dăunătorilor — precum și, parțial, a recoltatului, **acțiune ce se va concretiza în reducerea consumului de muncă în medie cu 60%.** În sere și solarii se va lucra cu o variantă constructivă a tractoarelor viticole; deși nu vor putea fi mecanizate recoltatul și operațiile de manipulare a produselor, **necesarul de forță de muncă se va reduce la jumătate, în comparație cu tehnologia actuală.**

Parcul de tractoare viticole va ajunge la 5.300 de bucăți, revenind o suprafață de 35 ha vie mecanizabilă pe tractor, iar gama mașinilor specifice ce vor fi folosite va însuma 39 de tipodimensiuni (din care 22 sînt prevăzute în programul de asimilare); aceasta va permite mecanizarea integrală a tuturor lucrărilor (cu excepția recoltatului strugurilor pentru vinificație), **necesarul de forță de muncă în viile mecanizabile reducându-se de aproape 2 ori.**

În pomicultură, prin creșterea parcului de tractoare specifice, împreună cu setul de mașini aferent, se va asigura mecanizarea integrală a lucrărilor în livezile mecanizabile (cu excepția tăierii conturului la pomi, plantării puieților și recoltării fructelor pentru industrializare, la care gradul de mecanizare se va situa la 60%). **ceea ce va reduce necesarul de forță de muncă, în medie, cu o cincime.**

La creșterea animalelor, o atenție prioritară se acordă mecanizării integrale a transportului și distribuirii furajelor în adăposturi; de asemenea, se acționează pentru mecanizarea lucrărilor de adăpare, a evacuării deșeurilor, pentru asigurarea microclimatului și extinderea într-o proporție însemnată a mulsului mecanic la vacile de lapte. Pe această cale se va putea realiza o **reducere a consumului de forță de muncă** pentru obținerea unei tone de carne cu circa 30 ore-om la bovine, 20 ore-om la porcine, 21 ore-om la păsări, iar la hectolitru de lapte cu 4 ore-om, în comparație cu executarea manuală a acestor lucrări.

În combinatele și complexele zootehnice, productivitatea muncii este de 4—10 ori mai mare (cu tendință continuă de creștere) **decît în unitățile de tip gospodăresc;** față de această medie, diferența este și mai accentuată în cazul unei ferme (121 mii găini ouătoare) echipate cu baterii, în principal ca urmare a gradului ridicat de mecanizare, în comparație cu o unitate de tip gospodăresc pentru producția de ouă. **Rezultatele obținute în unitățile cu flux tehnologic industrial, în ce privește producția și productivitatea muncii, sînt comparabile cu parametrii atinși în țări cu agricultură avansată²⁾** și depășesc, uneori cu mult, productivitatea muncii din unele ramuri industriale. Ținînd seama de aceasta, creșterea animalelor se va dezvolta pe baza principiului **concentrării și trecerii la forme intensive, industriale,** care vor fi aplicate la peste 90% din capacitățile noi în sectorul avicol, precum și la cele pentru porcine, ovine și bovine.

O problemă de prim ordin o constituie **extinderea și accelerarea participării cercetării de specialitate la soluționarea în concepție proprie a problemelor de bază ale dezvoltării agriculturii, precum și reducerea ciclului de valorificare,** așa încît rezultatele obținute să ajungă în termen de 1—2 ani în producție. Programele prioritare de perspectivă prevăd crearea și introducerea de noi soiuri care să atingă parametri tehnico-economici comparabili cu cei din agricultura țărilor avansate. Aceasta va permite să se obțină o producție medie și o productivitate a muncii de 8—12 t/ha și 1—1,5 ore-om/t la

griu, 14—30 t/ha și 7—8 ore-om/t la porumb, 3—5 t/ha și 4—5 ore-om/t la floarea-soarelui, 70—120 t/ha și 3—4 ore om/t la sfecla de zahăr, 40—60 t/ha și 6—8 ore-om/t la cartofi, 50—80 t/ha și 30 ore-om/t la plantațiile superintensive de meri.

Paralel cu sporirea înzestrării tehnice a muncii prin intrarea în funcțiune a obiectivelor de investiții, cu devansarea atingerii parametrilor proiectați la unitățile noi și la dezvoltări, sporirea accelerată a productivității muncii este condiționată și de îmbunătățirea exploatații tuturor capacităților de producție existente, de întreținerea și repararea lor corespunzătoare, asigurîndu-se astfel o **folosire completă și eficientă a tuturor fondurilor fixe.** Munca în cadrul fermelor trebuie astfel organizată, încît fiecare lucrare să se execute în perioada optimă, utilizînd la întreaga capacitate fiecare tractor, fiecare mașină agricolă (inclusiv prin organizarea cuplurilor de mașini la semănat, introducînd sau extinzînd metodele de efectuare simultană a mai multor lucrări cu utilaje adecvate), lucru care asigură o tot mai ridicată productivitate a muncii.

O folosire eficientă a întregului parc de tractoare și mașini agricole se va obține prin creșterea numărului orelor de funcționare, înlăturarea mersului în gol și a stagnerilor, extinderea lucrului în două schimburi, organizarea mai bună a aprovizionării la locul de muncă cu carburanți și lubrifianți, asigurarea pieselor de schimb, precum și prin calificarea în meseria de mecanic agricol a unui număr mai mare de lucrători din unitățile de stat și cooperatiste, concomitent cu permanentizarea lor pe calea îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și de viață.

Introducerea unor forme moderne de aprovizionare și servicii agricole poate contribui la o creștere însemnată a productivității și eficienței economice în această ramură. Prin aplicarea sistemului de „service” — **aprovizionarea unităților agricole la sediul lor** (renunțîndu-se la actualul sistem de aprovizionare de la depozitele bazelor de aprovizionare) — se poate realiza o mai bună utilizare a forței de muncă și a mijloacelor de transport din unitățile agricole, concomitent cu creșterea calității și operativității proceselor respective.

Ovidiu POPESCU

¹⁾ Productivitatea muncii a sporit în agricultură mai repede decât în industrie și în principalele țări cu agricultură dezvoltată. De exemplu, în perioada 1966—1968, comparativ cu 1960—1962, creșterea productivității muncii pe ansamblul țărilor Europei occidentale a fost de 66% în agricultură și 56% în industrie, din care în țările C.E.E. de 77%, respectiv 61%, iar în S.U.A. de 56%, respectiv 31%. (C.E.E.—F.A.O., VII-eme rapport sur la production, les dépenses et le revenu de l'agriculture dans les pays européens, vol. I, 1976).

²⁾ Un agricultor asigură hrana pentru 15,4 persoane în R.D. Germană, pentru 17,7 persoane în Franța, pentru 64 persoane în Statele Unite (F.A.O. — Annuaire de la production, vol. 29, 1975).

³⁾ Suprafața arabilă și a plantațiilor ce revine pe un tractor a fost în țara noastră de 82 ha față de 35 ha în R.D. Germană, 37 ha în R.S. Cehoslovacă, 13 ha în Franța, 16 ha în Italia și 48 ha în S.U.A.

⁴⁾ De exemplu, la ouă de găină, în întreprinderile agricole de stat pe flux tehnologic industrial se consumă 3—3,5 ore-om/1.000 buc., adică tot atât cît s-a consumat în S.U.A. în perioada 1970—1974 (Agriculture Statistics of the United States, 1975).

STUDIUL CERERII POPULAȚIEI ÎN PERFEȚIONAREA RELAȚIILOR INDUSTRIE-COMERȚ (II)

Continuăm, în acest număr, relatarea dezbaterii privind căile de consultare și atragere a maselor de oameni ai muncii la perfecționarea relațiilor industrie-comerț. În prima parte a dezbaterii (publicată în nr. 43/1977 al revistei) au fost abordate problemele constituirii unui sistem unitar de studiere a cererii pe toate treptele rețelei comerciale, necesitatea creării unui sistem de relații industrie-comerț deschis informațiilor și sugestiilor obținute de la populație, perfecționarea activității de testare și lansare a produselor noi.

LUÎND CUVÎNTUL din partea biroului filialei AROMAR-București, dr. Gh. Teodorășcu, profesor asociat la Academia „Ștefan Gheorghiu”, membru în Consiliul Aprovizionării Populației reamarcă faptul că în practica activității comerciale se constată că adeseori, ciclul de viață al produselor noi nu se desfășoară după curba (durata) concepută de producător și planificată în consecință, atunci când vine în contact cu cererea populației.

Indiferent însă de gradul de echilibrare pe ansamblu a raportului ofertă/cerere la un produs sau o grupă de produse (cerere satisfăcută, nesatisfăcută și în formare), concret în magazine întâlnim 4 categorii de mărfuri :

- **mărfuri vandabile** — care sînt solicitate frecvent de populație și se desfac în intervalul de timp normal (planificat) ;

- **mărfuri lent vandabile** — categorie ce include mărfuri cu o frecvență de solicitare în scădere, conducînd la o viteză de circulație sub nivelul estimat. Situațiile ce provoacă asemenea fenomene sînt :

- evoluția neobișnuită a sezonelor climatice (de exemplu, întîrzierea sezonului de iarnă influențează desfăcerea la paltoane, căciuli, galoși etc. ; întîrzierea sezonului de primăvară periclitează realizarea volumului desfăcilor de pardesie, costume taior etc.) ;

- livrarea de către industrie a unor produse de sezon după perioada de maximă solicitare din partea consumatorilor (de exemplu : livrarea sandalelor în lunile august-septembrie, în loc de martie-aprilie) ;

- efectuarea unor aprovizionări, la anumite produse, peste necesarul de consum al populației ;

- apariția unor produse similare cu caracteristici îmbunătățite.

În prezent, prin sistemul de dări de seamă statistice și contabile stocurile de mărfuri lent vandabile sînt numai parțial înregistrate în capitolul „mărfuri sezoniere cu o vechime de peste un an”, ceea ce face să nu se poată interveni cu eficacitate în prevenirea formării de stocuri nevandabile ;

- **mărfuri greu vandabile** — acele produse a căror vînzare este foarte redusă, iar uneori stagnează, practic neputînd fi desfăcute la nivelul prețurilor cu amănuntul inițiale, datorită unor factori ca :

- De ce uneori ciclul de viață proiectat de producător nu este confirmat la contactul cu piața ?
- Cum pot deveni magazinele de prezentare ale industriei adevărate laboratoare de testare și lansare a noilor produse ?
- Principala sursă de date pentru conducerea comerțului rămîne rețeaua. Cum sînt folosite informațiile furnizate de aceasta ?
- De la nevoile de consum rațional în principii nutritive, la forme diversificate de exprimare concretă a lor pe segmente de consumatori.
- Cum se poate face ca toate mărfurile din depozitul cu ridicata să se găsească permanent și în magazine ?

- apariția unor produse cu caracteristici superioare de funcționare, cu finisaj superior (modele, forme etc.) ;

- degradări fizico-chimice care apar inerent în timpul depozitării (de exemplu : fenomenul de îmbătrînire la încălțămînta din cauciuc, reducerea rezistenței fibrelor la țesăturile de mătase, învechirea adezivilor la încălțămînta din înlocuitori etc.) ;
- desperecheri și deprecieri în timpul comercializării ;

- depășirea termenului de garanție (hîrtie și filme foto, unele cosmetice etc.) ;

- cupoane de țesături, cu utilizări limitate.

Uzura fizică sau morală a acestor produse impune o revedere a nivelului prețurilor, care să le repună în circuit. Prin Decretul nr. 198/1975 s-a prevăzut ca mărfurile greu vandabile cu o vechime de peste 2 ani, ca și cele degradate să poată fi valorificate cu reduceri de preț de maximum 30%, iar cele sezoniere cu o vechime de peste un an — maximum 25%. Aceste reduceri de prețuri, pentru a-și atinge scopul, trebuie însoțite și de o serie de măsuri organizatorice de desfacere. Modificarea segmentului de consumatori impune și recurgerea la alte forme de distribuție (comerț stradal, bazar, unități specializate ș.a.), susținută prin acțiuni promoționale care să facă cunoscute produsele, locul de desfacere, reducerile de preț acordate ;

- în sfîrșit, în rețeaua comercială mai există și **mărfuri nevandabile**, cum

sînt piesele de schimb pentru bunuri de folosință îndelungată ce au ieșit din dotarea populației sau produse deteriorate în depozit în urma unor calamități naturale. Ele pot fi valorificate numai ca deșeuri sau în urma recondiționării, eventual numai a unor subansamble ca piese de schimb.

Urmărirea distinctă în evidențe a acestor categorii de mărfuri este de mare importanță în conducerea activității comerciale, pentru că toate intră în volumul de mărfuri cu care este aprovizionată populația. Deși prima categorie reprezintă majoritatea covârșitoare, dacă ponderea ultimelor 3 categorii de mărfuri menționate crește, atunci unitatea, deși este „aprovizionată”, nu-și mai îndeplinește rolul său economic-social.

Se constată însă multă inerție în utilizarea de către unitățile comerciale a pîrghiilor economice de care dispun pentru degrevarea gestiunii lor de unele stocuri, după cum preocupări moderate există și pe linia promovării vînzărilor. Sînt cazuri în care unele produse noi, deși sînt acceptate de consumator sub raportul calității și prețului, nu reușesc să-și formeze cererea, tocmai datorită lipsei preocupărilor de lansare pe piață — obligație ce revine de astă dată producătorului. Din această cauză ele trec mult prea rapid din prima categorie în a doua, sau chiar a treia ; adică, din faza de lansare, direct în faza de declin.

Referitor la politica noilor produse, un punct de vedere interesant a adus în dezbateri **Cornel Ceucă**, directorul Direcției comerciale județene Mureș.

Deși prevederile legale menționează obligația producătorului de a se ocupa de lansarea pe piață a produselor sale, în practică constatăm că de regulă, atunci cînd se prezintă la contractare cu noul produs, producătorul nu poate furniza nici un element privind modul în care acesta e primit de populație (locul pe piață, evoluția anvizată pe piață a noului produs).

Lipsa unor preocupări pe această linie este foarte evidentă în cazurile în care producătorul își scoate de pe piață propriile sale produse noi. Este cazul, spre exemplu, al televizoarelor „Lux-2”, oferite comerțului la scurt interval după „Lux-1”, în condițiile în care acest tip nici nu ajunsese să fie măcar cunoscut de consumatori, necum să-și formeze o piață ; nu se știa gradul său de acceptare, nu fuseseră culese eventuale opinii și sugestii de îmbunătățire a sa. Lansarea celei de-a doua mărci semnifica, însă, practic, eliminarea comercială a primei. Exemple de acest gen pot fi date și cu alte mărci de televizoare, ca și cu alte produse.

Concluzia ce se desprinde din aceste exemple este că la nivelul actual de satisfacere a cererii populației, produ-

cătorul nu se mai poate eschiva de la îndeplinirea obligațiilor cu privire la lansarea (inclusiv testarea) noilor produse pe piață, cheltuielile necesare putând fi incluse în costurile noului produs.

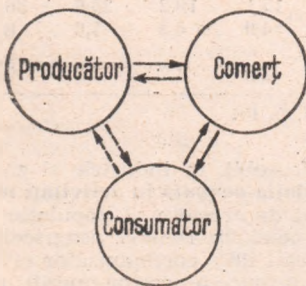
Este de datorită comerțului, ca și a producătorilor să sesizeze mutațiile intervenite în comportamentul consumatorilor, în însăși ierarhizarea motivațiilor de cumpărare. Dacă, simplificând lucrurile, se poate spune că în anii '50 ierarhia motivațiilor era: I — prețul; II — calitatea; III — aspectul, iar în anii '60: I — calitatea; II — prețul; III — aspectul, în prezent constatăm că uneori pe primul loc au trecut aspectul, finisajul, design-ul produsului, linia de modă, pe locul II calitatea și pe III prețul.

Aceasta înseamnă, practic, mutarea problemei producției unor bunuri de consum pe un cu totul alt teren, al cunoașterii, înțelegerii și satisfacerii unei varietăți de preferințe de consum, concomitent cu influențarea cererii prin realizări de calitate și bun gust.

În cuvântul său, **prof. dr. Dumitru Dima, șeful catedrei de Merceologie din A.S.E.**, a subliniat necesitatea utilizării mai bune de către producători a formelor existente de studiere a cererii.

Recunoașterea necesității ca noile produse să fie lansate de către producători a luat formă explicită prin crearea magazinelor de prezentare ale industriei. Important nu era însă alocarea de fonduri pentru crearea unor noi magazine, ci desfășurarea unei activități distincte, îndeplinirea funcțiilor specifice pentru care au fost create: testarea și lansarea produselor noi. Dar pentru a îndeplini aceste funcții specifice, ele trebuie conduse prin indicatori specifici, ca: productivitate pe lucrător, volum al desfacerilor, cheltuieli de circulație, fonduri de prezentare și publicitate.

Sub raport informațional, magazinele de prezentare se deosebesc de celelalte prin faptul că asigură fluxuri de informații directe între producător și consumator (spre deosebire de cele primite prin intermediul comerțului) — premisa esențială pentru asigurarea unei adaptări prompte la cerințele populației.

În momentul de față, cea mai mare parte a informațiilor asupra cererii pe care le deține industria sînt furnizate de comerț și se referă la producția de serie existentă, a cărei modificare nu se poate face decât cu mari eforturi economice. Adaptarea produselor trebuie însă făcută înaintea lansării lor în producție. Se poate considera că în unele cazuri, magazinele de prezentare nu dispun nici de experiența necesară pentru desfășurarea testărilor de produse, pentru realizarea acțiunilor de promovare-informare. În legătură cu aceasta, catedra de Merceologie din

cadru Academiei de studii economice se oferă să acorde magazinelor de prezentare asistență în organizarea testării noilor produse, după metodologii strict științifice, specifice fiecărei grupe de produse. În acest fel, actualele magazine de prezentare ale industriei s-ar putea transforma în adevărate laboratoare de cercetare, care să furnizeze proiectanților de produse din întreprinderi, centralelor industriale, informații atât de necesare perfecționării continue a nomenclatorului de produse.

Cu aceasta însă, problematica înnoirii nu este epuizată. Tot atât de importantă ca existența informațiilor este viteza cu care ele sînt preluate în realizarea noilor produse. Un decalaj prea mare între momentul primirii informațiilor și al utilizării lor în proiectare se poate transforma într-o frînă a procesului de înnoire (este cazul testelor făcute asupra modelelor de paltoane realizate în urmă cu un an, care furnizează informații pentru producția anului viitor — decalajul fiind, deci, pe total 2 ani, inacceptabil în materie de modă).

Nu trebuie omis, în acest context, rolul educativ al ofertei de bunuri de consum, modul în care ea poate să influențeze realizarea unui consum rațional, printr-o structură adecvată modelului de consum pe care societatea noastră dorește să-l promoveze.

În educația consumatorului nu trebuie ignorate nici acele forme simple și atractive pe care le reprezintă etichetele sau ambalajul produselor, a căror perfecționare nu solicită decât ceva mai multă atenție din partea producătorilor, pentru a introduce în producția de serie ceea ce se prezintă la țîrguri și expoziții.

Prof. dr. Eugen Borat, de la catedra de Merceologie din A.S.E., s-a oprit asupra consecințelor practice ale studierii cererii populației ca o categorie dinamică. Obiectivul studiului fiind de a proiecta cererea perioadei viitoare, nu poate fi vorba de o simplă extrapolare a cererii din perioada curentă, iar ajustările nu se pot face decât pornind de la cunoașterea în detaliu a fenomenului. Prioritățile în rezolvarea problemelor studierii cererii ar putea fi inversate, în sensul că mai întîi trebuie adoptată o nouă atitudine față de informații și apoi, desigur, perfecționate și modalitățile de procurare. După cum se știe, la toate nivelurile aparatului comercial sosesc, minut de minut, informații. Problema este: cum sînt valorificate aceste informații? Firesc ar fi ca întreprinderea comercială cu amănuntul să-și fundamenteze propunerile de plan, în urma prelucrării și analizei informațiilor primite din rețea, iar întreprinderea comercială cu ridicata — pe baza analizei datelor furnizate de întreprinderile cu amănuntul. Cercetările întreprinse arată însă că într-o serie de cazuri, datorită lipsei unui sistem informațional — inclusiv mijloace de prelucrare a datelor — bine puse la punct, informațiile primite nu sînt utilizate de primitor, practice la eșalonul superior elaborîndu-se date noi, fără a se ține cont de ce s-a primit din rețea. Este, deci, necesar să considerăm ca un element de bază în studierea cererii, informațiile furnizate de rețeaua comercială.

În ceea ce privește elaborarea unor norme de consum rațional, există preocupări de aproape zece ani; dar nu

trebuie să se aștepte exprimări concrete, în produse. În cazul produselor alimentare, spre exemplu, se pot stabili prin cercetări de laborator elementele obiective ale cererii. Rămîne însă ca prin cercetări motivaționale să dăm expresie concretă acestor necesități obiective.

La grupele de produse textile-incălțăminte se naște întrebarea: putem oare să dirijăm moda? Încercînd să dăm un răspuns afirmativ, vom vedea că aceasta presupune: o activitate de lansare a modei, la care să participe activ producătorul; în momentul lansării modei, să fie gata țesăturile, catalamele și celelalte accesorii; în promovarea vînzărilor, eforturile să fie canalizate către lansarea noilor modele, și nu spre lungirea vieții unor produse în declin.

Necesitatea de a diminua empirismul în conducerea unităților comerciale a fost subliniată și de **Ion Bușu, șeful magazinului „Venus” din București**. Această idee, care îl frămîntă de ani de zile, și-a găsit în prezent o rezolvare concretă prin realizarea primului sistem informațional pentru cunoașterea cererii de mărfuri la nivelul unei mari unități comerciale.

Sistemul proiectat oferă șefilor de unități posibilitatea de a cunoaște zilnic sortimentele existente în vînzare, continuitatea în vînzare (perioada de aflare în consum) a produselor, vînzările medii zilnice pe sortimente, frecvența necesară a comenzilor pe sortimente și modul specific în care furnizorii le onorează. Aceste informații, ce pot fi culese cu ușurință din suportii de informații proiectați, permit fundamentarea deciziilor curente și de perspectivă, stăpînirea continuă a procesului de circulație a mărfurilor, astfel ca în permanență, toate sortimentele de mărfuri existente în depozitele comerțului cu ridicata să fie prezente în magazin.

Noul sistem reduce simțitor timpul consumat cu evidența de lucrătorii din funcțiile operative, aceștia preluînd sarcini de interpretare și valorificare a informațiilor oferite la momentul oportun. Experimentarea sistemului la nivelul unui complex comercial a demonstrat posibilitatea de a se depăși actuala fază de cunoaștere a cererii de mărfuri, de a se asigura cu stocuri minime un sortiment bogat de mărfuri, posibilitatea ca mărfurile existente în depozite să fie găsite și în unitățile de desfacere. Extinderea utilizării lui în cadrul marilor magazine ar marca un salt important în eficiența economică și, mai ales, socială a activității comerciale. Mai plastic, el rezolvă în mare măsură problemele consumatorului, adeseori pus pe drum nu de lipsa de mărfuri, ci de aprovizionarea empirică pe care o practică multe magazine.

Pentru ca finalizarea trecerii la prelucrarea automată a datelor, aplicarea și extinderea sistemului să fie accelerate, se impune un sprijin mai susținut din partea Ministerului Comerțului Interior.

Dezbateri consemnate de
Ioan GEORGESCU

Într-unul din numerele noastre viitoare vom prezenta sinteza opiniilor și propunerilor specialiștilor participanți la dezbateri, completate cu eventuale noi puncte de vedere exprimate de cititori.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

Așa cum se știe, nu peste multă vreme va avea loc Conferința Națională a partidului unde, printre altele, se va examina și modul de realizare a hotărârilor Congresului al XI-lea și a Programului partidului, a sarcinilor ce decurg pentru viitor. În întimpinarea acestui eveniment de excepțională importanță în viața economico-socială a țării, pentru progresul pe mai departe al României Socialiste, revista noastră va publica articole și studii menite să releve marile transformări petrecute în economia României în anii construcției socialiste, succesele obținute pe calea realizării sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea al partidului, exigențele care ne stau în față și de a căror înlăptuire depinde ridicarea în continuare a țării pe noi culmi de progres și civilizație.

MUTAȚII CALITATIVE ÎN STRUCTURA FORȚEI DE MUNCĂ (I)

UNUL DINTRE FACTORII esențiali ai creșterii economice și progresului social îl reprezintă forța de muncă. Structura pe sectoare, ramuri și teritoriu a populației ocupate constituie un indicator concludent pentru nivelul de dezvoltare economico-socială, pentru nivelul atins și posibilitățile de creștere ale productivității muncii sociale și în final pentru aprecierea nivelului de trai și civilizație al unei țări, zone sau regiuni.

Modificări marcante, corespunzătoare progresului în economie

ȚARA NOASTRĂ a moștenit de la capitalism un potențial industrial scăzut și puternice disparități teritoriale, atât în ce privește dezvoltarea economiei cât și gradul și structura de ocupare a populației. În anul 1950 în agricultură lucrau aproape trei sferturi din populația ocupată în economie, ceea ce indică în mod sintetic nivelul scăzut de dezvoltare existent în cea mai mare parte a zonelor țării. Transformările profunde realizate în structura pe ramuri și teritorială a economiei, ca urmare a industrializării socialiste a României, transformările calitative intervenite în economia țării cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, se reflectă în mod corespunzător și în mutațiile înregistrate în structura de ocupare a forței de muncă.

În anul 1976 populația ocupată în economia națională a crescut față de anul 1950 cu 220%, dinamica populației ocupate

Tabelul nr. 1

Dinamica populației ocupate în economia națională (1950-1976)

	1960	1965	1970	1975	1976
Populația ocupată	114	116	118	121	122
din care :					
— industrie	144	186	228	311	327
— agricultură	106	88	78	62	59
— silvicultură	98	107	112	151	165
— construcții	253	327	412	443	455
— transporturi	141	178	214	259	261
— telecomunicații	179	239	259	315	320
— circulația mărfurilor	157	188	208	271	288
— gospodărie comunală, locuințe și alte prestări de servicii neproductive	251	351	522	596	621
— învățământ, cultură-artă	132	178	191	213	220
— știință și deservire științifică	198	266	242	405	427
— ocrotirea sănătății, asistență socială	172	208	248	294	305
— administrație	78	70	49	48	48

Sursa : Anuarul statistic 1977, p. 102

pe ramurile economiei naționale (tabelul nr. 1) indicând creșteri substanțiale în industrie, construcții, transporturi etc.

Dezvoltarea agriculturii pe baze socialiste, înzestrarea ei cu tractoare, mașini și utilaje și creșterea deosebită a gradului de mecanizare a lucrărilor agricole și de chimizare (îngrășăminte chimice, ierbicide, fungicide, biostimulatori etc.), au permis scăderea la 35,6% în 1976 a ponderii populației ocupate în agricultură. În perioada 1951—1976, ca urmare a perfecționării conducerii planificate a economiei naționale, a scăzut cu circa 52% numărul populației ocupate în administrație.

În aceste condiții, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, structura pe ramuri a populației ocupate a suferit modificări fundamentale, în sensul creșterii ponderii populației ocupate în ramu-

Tabelul nr. 2

Structura populației ocupate

	1950	1960	1965	1970	1975	1976
Populația ocupată, total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :						
— agricultură	74,1	65,4	56,5	49,1	37,8	35,6
— activități neagricole	25,9	34,6	43,5	50,9	62,2	64,4
din care :						
— industrie	12,0	15,1	19,2	23,0	30,6	31,9
— construcții	2,2	4,9	6,3	7,8	8,1	8,3
— transporturi și telecomunicații	2,2	2,8	3,7	4,3	5,0	5,0

Sursa : Anuarul statistic 1977, p. 101

rele neagricole și, în mod deosebit, în industrie și construcții. Începând din anul 1970, populația ocupată în activități neagricole a devenit majoritară, ritmul de creștere al populației ocupate în industrie, construcții și celelalte ramuri neagricole accentuându-se în mod deosebit după 1965, corespunzător orientărilor intervenite în economie. Ca urmare a acestor mutații petrecute în structura populației, la o creștere de numai 22% a populației ocupate în economie, produsul social și respectiv venitul național realizate în anul 1976 au crescut de circa 11 ori față de anul 1950.

Documentele celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român prevăd ca în perioada 1976—1980 să fie create 1—1,2 milioane noi locuri de muncă, din care 60% în industrie. În felul acesta în cursul acestui cincinal pentru prima oară în istoria țării populația ocupată în industrie va depăși pe cea ocupată în agricultură : în anul 1980 industria și construcțiile vor cuprinde 47—48% din populația ocupată, iar agricultura 27—28%. Ca urmare, structura de ocupare a populației se va modifica în măsura necesară apropierii ei sensibile de cea a statelor cu un nivel ridicat de dezvoltare economică. Se estimează că la nivelul anului 1990 populația agricolă va reprezenta 12—15% din populația ocupată.

Mutațiile fundamentale în structura de ramură și teritorială a economiei, și în mod corespunzător în gradul și structura de ocupare a populației pe ramuri și activități au creat și creează condiții pentru creșterea productivității muncii sociale, a venitului național și, pe această bază, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al populației.

Transformări la nivelul județelor

TOATE ACESTE MODIFICARI sintetice le regăsim atât la nivelul ramurilor și subramurilor economiei cât și în profilul teritorial. Rezultat al unui îndelungat proces istoric de dezvoltare economică-socială la țării, repartizarea teritorială a populației și a resurselor de muncă a fost influențată de factori naturali — existența unor bogății ale subsolului și solului, relieful, legăturile de transport, sporul natural al populației. Dacă pe ansamblul țării sporul natural al populației prezintă în perioada 1948—1976 anumite variații de la un an la altul, între județe diferențele înregistrate sînt foarte însemnate. Astfel, în timp ce, de regulă, în județele din Moldova, zona de nord a țării, cât și în județele Prahova, Argeș, Galați, Iași și altele se înregistrează sporuri naturale în jurul a 15 la 1000 de locuitori, în județele din zona de vest a țării, îndeosebi Arad, Timiș, Caraș-Severin, cât și în Municipiul București se înregistrează, de regulă, sporuri mult mai mici sau chiar — în unele ani — sporuri naturale negative, îndeosebi în mediul rural.

Tabelul nr. 3
Gruparea județelor după numărul total al personalului și numărul muncitorilor la 1000 de locuitori

Persoane ocupate la 1000 de locuitori	Numărul județelor			
	Total personal		Muncitori	
	1965	1976	1965	1976
Sub 100	2	—	8	—
101 — 150	8	—	12	4
151 — 200	12	6	12	10
201 — 250	9	8	5	13
251 — 300	3	11	1	5
Peste 300	6	15	2	8

Sursa: Calculat pe baza Anuarului statistic 1977, p. 104—105

Echilibrul dintre necesități și resursele de muncă pe teritoriu — fie între județe, fie între localități din același județ — se realizează prin **mișcări migratorii ale populației stabile și ale forței de muncă**. În anumite limite, mobilitatea și fluiditatea forței de muncă constituie o necesitate. Pe de o parte, principalele centre industriale ale țării cu tradiție dispun de o anumită capacitate tehnică care favorizează dezvoltarea producției și necesită an de an resurse suplimentare de muncă, care în majoritatea cazurilor nu pot fi asigurate din sporul natural al resurselor proprii de muncă sau din redistribuirea personalului ce se eliberează ca urmare a modernizării și creșterii productivității muncii în întreprinderile existente. În consecință, județele și respectiv centrele industriale avansate apelează an de an la forță de muncă din alte județe sau localități. Mișcarea migratoare a populației stabile și a forței de muncă antrenează însă, de regulă, cheltuieli suplimentare de investiții pentru construcția de locuințe, unități social-culturale sau de deservire, determinînd totodată efecte negative prin depopularea unor localități.

De aceea, în politica de amplasare a noilor obiective industriale se urmărește utilizarea forței de muncă din județe și localitățile care dispun de resurse de muncă proprii sau posibil de atras în industrie, din localitățile apropiate, pe cât posibil fără schimbarea domiciliului stabil. Pe de altă parte, se are în vedere și faptul că localitățile mai puțin dezvoltate dispun — pe lângă aceste resurse — și de alte condiții economice și naturale favorabile, ca, de exemplu, un anumit fond locativ și unități social-culturale sau dotări tehnico-edilitare, surse de apă neangajate, legături bune de transport și în unele cazuri de materii prime ce pot fi atrase în circuitul economic. În consecință, difuziunea industriei pe teritoriul întregii țări și cu precădere în județele care dispun de resurse de muncă se înscrie ca un criteriu de bază în amplasarea noilor obiective.

Luînd în considerare aceste aspecte și necesitatea apropierei între județe în ce privește nivelul de dezvoltare și înzestrare a economiei, precum și structura de ocupare și veniturile populației, în anii construcției socialiste, prin aplicarea consecventă a politicii de industrializare socialistă a țării, s-au realizat schimbări fundamentale și în gradul și structura de ocupare a populației.

O primă mutație constă în faptul că în majoritatea județelor țării populația ocupată în activități neagricole a devenit majoritară; între acestea se numără și județele în care în trecut cea mai mare parte a populației era ocupată în agricultură: Constanța, Argeș, Galați, Mureș, Bihor, Alba, Brăila, Bacău, Iași și altele. Procesul industrializării socialiste a atras după sine o importantă creștere a numărului personalului în toate ramurile economiei naționale și, respectiv, în toate județele țării. Numai în perioada 1966—1976 numărul total al personalului a înregistrat o creștere de peste 2 250 000 oameni, ceea ce reprezintă aproape o cincime din totalul populației ocupate.

În cele două cincinale anterioare cel mai mare spor al numărului total de personal realizat în economie (circa 14%) se localizează în Municipiul București. Într-un număr de 13 județe, sporul numărului de personal a fost de circa 50 000—80 000 persoane. Între acestea se numără, alături de județe dezvoltate — ca Brașov, Cluj, Prahova, Sibiu și Timiș — o serie de județe în trecut mai puțin dezvoltate — Argeș, Constanța, Bihor, Dimbovița, Galați, Iași, Ilfov și Mureș. În alte 15 județe numărul total de personal a crescut cu 30 000—50 000 persoane, iar în celelalte 11 județe între 20 000—30 000 persoane. La o creștere medie pe țară a numărului total de personal în 1976 față de 1965 de circa 52%, în județele Buzău, Dimbovița, Gorj, Olt, Sălaj și Vilcea s-au realizat creșteri de 70—95%, iar în județele Argeș, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Harghita, Satu Mare, Teleorman și Vaslui, creșteri de 60—70%.

Într-o măsură mai însemnată a crescut numărul muncitorilor, fiind mai mare în 1976 față de 1965 cu 67% pe ansamblul economiei și respectiv cu peste 70% într-un număr de 19 județe. În acest sens este de remarcat faptul că în județele Buzău, Dimbovița și Olt numărul muncitorilor s-a dublat în acest deceniu, iar în județele Argeș, Botoșani, Gorj, Iași, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Vaslui și Vilcea creșterile au fost de peste 80%, fiind în general superioare creșterii medii pe țară în majoritatea județelor în trecut rămase în urmă. În consecință, în timp ce în anul 1965 numărul muncitorilor reprezenta în toate județele țării sub 80% din numărul total al personalului (sub 75% în 30 de județe), în anul 1975 — cu excepția județului Iași și a Municipiului București — în toate județele țării numărul muncitorilor reprezenta peste 75% din numărul de personal, în 24 de județe această proporție fiind superioară (peste 80%). S-a asigurat astfel creșterea ponderii clasei muncitoare în economia tuturor județelor țării.

Mutațiile intervenite în gruparea județelor după numărul total al personalului și numărul muncitorilor la 1000 locuitori (tabelul nr. 3) în anul 1976 comparativ cu anul 1965 pun și mai pregnant în evidență schimbările calitative în structura de ocupare a populației. Datele ne arată că în anul 1976 județele în care numărul total de personal, cât și cel al muncitorilor a depășit 200 de persoane la 1000 locuitori au devenit majoritare; în toate cele 40 județe ale țării (inclusiv Municipiul București) la 1000 de locuitori au revenit peste 150 de persoane remunerate, iar în 36 de județe peste 150 de muncitori. Între județele în care gradul de ocupare a populației a cunoscut schimbări fundamentale în perioada 1966—1976 (tabelul nr. 4) se înscriu

Tabelul nr. 4
Creșterea numărului de personal la 1000 de locuitori în unele din județele mai puțin dezvoltate

Județele	Număr de personal la 1000 de locuitori			
	Total		Muncitori	
	1965	1976	1965	1976
Total economie	226	304	163	241
Alba	196	294	147	239
Argeș	219	317	163	258
Bihor	212	294	153	238
Covasna	184	286	135	228
Dimbovița	166	284	121	233
Dolj	175	251	122	197
Gorj	180	282	136	229
Harghita	211	315	160	258
Iași	175	246	115	186
Satu Mare	164	261	119	207
Tulcea	199	283	152	232
Vilcea	144	234	102	182

Sursa: Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic 1977, p. 104—105

multe județe în trecut slab dezvoltate, unele dintre acestea situîndu-se din acest punct de vedere în jurul mediei pe țară sau chiar depășind-o în măsură considerabilă, ca, de exemplu, județele Alba, Argeș, Bihor, Dolj, Dimbovița și Harghita.

Dumitrache CARACOTA

CITITORII AU CUVINTUL

Logica unei simplificări

H.C.M. nr. 304/1975 reglementează clar modalitățile de acordare a echipamentului de lucru, care constituie un drept al muncitorilor și o obligație a întreprinderilor. Cu toate acestea, unele unități au introdus circuite greoaie pentru eliberarea echipamentului. La întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Galați, de pildă, solicitantul trebuia să completeze un formular-cerere, să umble cu el pe la diferite compartimente după vize și aprobări; la magazie, gestionarul întocmea un borderou în 2 exemplare și-l preda la contabilitate, pentru scăderea din gestiune și crearea debitului corespunzător. În total: 10 operații, 6 verificări, 1 așteptare, 8 deplasări, 1 arhivare. Am calculat că în medie, solicitantul pierdea 148 de minute (la care se adăuga timpul consumat de funcționari) și făcea o deplasare de 4 km.

Sistemul pe care l-am elaborat în urma analizei critice a acestei situații — și care a fost aplicat în cadrul întreprinderii — simplifică la maximum operațiile. Maistrul întocmește un tabel nominal cu personalul care are dreptul la acordarea echipamentului de lucru cu plată parțială sau integrală. Tabelul este predat compartimentelor subunității, care efectuează înregistrările necesare; deci — un singur formular, o semnătură, o ștampilă. Muncitorul își părăsește locul de muncă doar când este anunțat să se prezinte la magazie (eliberarea echipamentului este programată în 2 zile pe lună).

Economia de hirtie ce se obține, de 1000 de lei anual, este neînsemnată în raport cu avantajele rezultate din eliminarea pierderilor de timp din producție de către muncitori. Am calculat că aceasta echivalează (considerând procurarea echipamentului de lucru în două etape — vară și iarnă) cu posibilitatea unei producții suplimentare, într-un an, de 2,7 milioane de lei.

Rezultate care îndreptățesc o întrebare către colegii economiști, către cei din compartimentele de organizare: am epuizat oare, în unitățile noastre, posibilitățile de raționalizare a documentelor și a muncii administrative?

Bartolomeu MOISE
consultant în organizare
și conducere
I.C.M.S. Galați

Echipe specializate

PROPUNEREA din nota cu titlul de mai sus („R.E.” nr. 42) o consider bună și de perspectivă pentru agricultura noastră. Sectorul de fertilizare-chimizare de pe lângă consiliul intercooperatist, care trebuie condus de un tehnician agronom și subordonat directorului S.M.A. trebuie să aibă plan de producție și gestiune economică proprie și să fie dotat cu tractoare, diferite mașini și un număr suficient de remorci basculante. Buna organizare a muncii și utilizarea la întreaga capacitate a utilajelor din dotare va contribui la folosirea cu maximă eficiență a îngrășămintelor chimice și naturale, lucru remarcabil

și în „R.E.” nr. 41 și 42. În acest fel cooperativele de producție nu vor mai avea cantități atât de mari de gunoi nefolosit.

Nicolae Helgiu
activist al Comitetului județean
P.C.R. Vaslui

Operațiuni

ÎN SCOPUL raționalizării și simplificării unor operațiuni financiar-bancare, propun ca documentele ce se întocmesc pentru lucrările de investiții în regie să fie similare celor ce se întocmesc pentru investițiile executate după sistemul în antrepriză. Aceasta în sensul că, pentru lucrările ce se execută, să se întocmească situații lunare pentru banca finanțatoare, care să cuprindă realizările lunii respective în prețuri de deviz. Prin acest sistem s-ar reduce la jumătate numărul operațiunilor ce se fac în prezent, atât la bancă, cât și la unitățile economice.

Virgil TRIFA
Oravița

ECOURI

Muncitori productivi

CA URMARE a articolului publicat în nr. 37 al revistei, sub titlul „Întregul personal — integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii”, vă comunicăm că acțiunea de reducere a numărului de muncitori auxiliari prin trecerea lor în rindul celor direct productivi este în curs. Consiliul oamenilor muncii din unitatea noastră a analizat situația existentă și a luat măsuri ca pînă la sfîrșitul anului să organizeze și să deschidă un număr sporit de cursuri de calificare, astfel ca planul de școlarizare să fie depășit. De la începutul lunii august au mai fost cuprinși în trei cursuri de calificare peste 100 de muncitori necalificați. Pînă la sfîrșitul anului alți 150 de muncitori vor urma aceste cursuri.

În legătură cu trecerea muncitorilor auxiliari în rindul celor calificați direct productivi, în unitatea noastră există o preocupare permanentă pentru mecanizarea lucrărilor de încărcare-descărcare-transport-depozitare. Avem în vedere organizarea unei magazii intermediare la secția a III-a montaj pentru reglementarea alimentării fluxului de fabricație și organizarea predării — primirii reperelor, subansamblelor, ansamblelor și materialelor de la secții și magazii prin cerere anticipată.

ing. V. ACTARIAN
director
Întreprinderea de mașini agricole
„Semănătoarea” —
București

Calitate

PROBLEMELE ridicate în articolul „Cantitate, calitate, ritmicitate, eficiență”, publicat în nr. 38 al „R.E.”, au fost analizate și prelucrate cu tot personalul unității. Sugestiile din articol ne-au fost de un real folos în desfășurarea activității noastre actuale și de viitor pe linia realizării unor accesorii textile corespunzătoare cerințelor beneficiarilor noștri.

Deficiențele semnalate au determinat adoptarea unor programe cuprinzînd măsuri cu efecte imediate și altele de perspectivă, măsuri care sînt urmărite permanent și îmbunătățite pe parcurs cu noi elemente. Astfel, analizarea tuturor aspectelor care concură la realizarea unei calități corespunzătoare a garniturilor rigide a dus la stabilirea unor măsuri de îmbunătățire a calității materiei prime, de reorganizare a întregului flux tehnologic, dotarea cu aparatură de control, calificare personalului de execuție etc. Pentru urmărirea eficienței acestor măsuri au fost realizate loturi de garnitură rigidă, care au fost livrate diversilor beneficiari, comportarea produsului în exploatare fiind permanent urmărită de beneficiar și de delegații producătorului.

ing. Lucian Ghindea
director
Întreprinderea „Flamura Roșie” —
Sibiu

Locuințe

ARTICOLUL „Înfăptuirea ritmică a programului construcției de locuințe”, publicat în Revista economică nr. 37, a fost un sprijin în mobilizarea tuturor forțelor noastre pentru realizarea la timp a construcțiilor de locuințe. Trebuie să arătăm că județul nostru are de dat în funcțiune un număr de 8000 apartamente, față de numai 3500 realizate în 1976. După cum se vede, sarcina este foarte mare, dar ea se înscrie în necesitățile județului de a asigura mai devreme condițiile optime de locuit unui număr cât mai mare de oameni ai muncii. Pînă în prezent s-au pus în funcțiune toate apartamentele planificate.

Comitetul nostru executiv analizează la perioade foarte scurte evoluția realizărilor, intervenind în rezolvarea operativă a unor probleme ce condiționează buna desfășurare a lucrărilor. Au fost stabilite responsabilități pe obiective tuturor membrilor comitetului executiv și activiștilor din Consiliul popular județean. Avem însă greutăți legate de asigurarea unor materiale, cit și unele neajunsuri interne privind mai buna folosire a capacităților și mijloacelor de care dispunem: au fost adoptate o serie de măsuri operative care să contribuie la o mai judicioasă utilizare a potențialului uman și material, la ameliorarea procesului de aprovizionare.

ing. Vasile JITAR
vicepreședinte
al Consiliului popular
județean Iași

„R. E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

DE LA EXPERIMENTĂRI IZOLATE, LA GENERALIZAREA EFECTIVĂ

LA RECENTA Plenară a C.C. al P.C.R., referindu-se la necesitatea de a se acorda o atenție mai mare activității de cercetare științifică, introducerii progresului tehnic în producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea atenția :

„Introducerea în fabricație a unor produse noi trebuie să se facă numai dacă acestea sînt superioare, atît din punct de vedere calitativ și tehnic, cît și din punct de vedere al eficienței economice, al cheltuielilor materiale și de producție, celor vechi... De la început, cercetarea trebuie să fie acceptată numai cu această condiție : să dea produse superioare din toate punctele de vedere celor existente în momentul de față“. Secretarul general al partidului a insistat asupra faptului că „aceasta trebuie să devină o preocupare permanentă a întregului nostru partid, a tuturor oamenilor muncii“.

Este binecunoscut că sporirea eficienței economice a producției materiale depinde în primul rînd de calitatea concepției produselor și numai în al doilea rînd de condițiile în care acestea sînt executate. Prioritatea economică a fazei de concepție decurge din faptul că ea poate fi motor sau frînă pentru deplină utilizare a posibilităților oferite de stadiul dezvoltării forțelor de producție și de revoluția tehnico-științifică.

Obiectivul cercetării în analiza tehnică a valorii îl constituie maximizarea raportului între valoarea de întrebuințare și costurile pentru obținerea acestei valori, iar obiectul cercetării este produsul sau procesul destinat satisfacerii celor mai diverse nevoi sociale.

Analiza valorii, prin linia nouă de gîndire tehnică și economică în concepția și reconceperea produselor, este un proces de creativitate colectivă, prin care imaginația și inventivitatea pot fi valorificate la maximum. Cerința socială este hotărîtoare în stabilirea sferei funcționale și în alcătuirea structurii fizice a produsului conceput sau neconceput.

În județul Dolj, noua metodă a început să fie însușită de cadrele de specialitate și de conducere din unitățile economice începînd din anul 1974. În prezent, peste 100 de cadre tehnico-ingineresti, economice și de alte specialități din unitățile de bază ale județului au absolvit cursuri de perfecționare în problemele de analiză tehnică a valorii, organizate la cabinetul județean de organizare. Mai mult de 20 de colective activează pentru conceperea și reconceperea în acest mod a unor produse, la început din cele mai simple, iar progresiv de complexitate mai mare.

Deși primele proiecte și aplicații practice au urmărit mai mult însușirea principiilor metodologice și a tehnicilor de lucru, totuși eficiența economică obținută este deosebită, constituind un argument convingător pentru promovarea metodei pînă la generalizare.

Rezultatele estimate și confirmate pînă la această dată ale primelor 20 de studii și proiecte pentru concepția sau

reconceperea a 15 produse și 5 procese arată că, în condițiile îmbunătățirii parametrilor tehnico-funcționali ai produselor cu pînă la 10%, costurile au fost reduse cu :

	produse	procese
— pînă la 10%	2	1
— 11—20%	2	1
— 21—30%	4	1
— 31—50%	4	2
— peste 50%	3	—

În ansamblu, au fost puse în evidență și în bună parte mobilizate prin aplicare rezerve de reducere a costurilor aferente produselor și proceselor respective — la nivelul anului 1977 — cu peste 35 milioane de lei, concretizate în micșorarea consumurilor cu peste 910 tone de metal, peste 200 mc de material lemnos ș.a., ca și în creșterea productivității muncii, exprimată într-o economie relativă de 500 de angajați.

În acest an, aplicarea analizei tehnice a valorii a fost orientată spre produse cu un grad mai mare de complexitate, cum ar fi unele tipuri de transformatoare, întrerupătoare și motoare electrice, pentru care studiile și proiectele se află în diferite faze de elaborare. De asemenea, au fost abordate unele procese și activități din chimie, transporturi auto și feroviare, construcții, reparații auto și se încearcă unele aplicații în domeniul prestațiilor de servicii.

Cu toate acestea, se resimte încă o insuficiență preocupare din partea unor conducători de unități, a unor centrale și ministere pentru îndeplinirea programului special adoptat de conducerea superioară de partid și de stat, privind generalizarea analizei tehnice a valorii.

Una din cauzele aplicării mai timide a metodei este, cred, aceea că s-a apreciat — sau chiar se mai apreciază încă și acum — că analiza valorii este un instrument pus la îndemîna practicienilor din unitățile de producție sau de proiectare, spre a rezolva eficientizarea cite unui produs sau serviciu, după cum crede fiecare. Ni se pare foarte incompletă o asemenea aprecie-

re a importanței analizei valorii, mai ales în condițiile economiei socialiste a țării noastre, aflată într-o vertiginoasă dezvoltare.

În patria noastră producătorii colectivi, oamenii muncii — proprietari comuni ai mijloacelor de producție — au același scop final : realizarea unui venit național cit mai mare, ca singura sursă ce asigură creșterea absolută a fondului de dezvoltare și a celui de consum.

• Venitul național poate fi definit și ca o diferență între produsul social total și fondul de înlocuire, ceea ce înseamnă că de reducerea permanentă a costurilor materiale în cadrul produsului social total depinde mărimea venitului național. Analiza valorii își propune să „curețe“ produsul de funcțiile (deci și de costurile aferente) care nu corespund unor necesități sociale ; or, în multe cazuri, ponderea principală în costurile fiecărei funcții revine costurilor materiale.

Considerînd producția netă ca o diferență între producția globală și costurile materiale, rezultă că, de fapt, analiza valorii contribuie la creșterea producției nete. Introducerea unui asemenea indicator la nivel de întreprindere și centrală ar face ca toți oamenii muncii din sfera productivă să-și poată aprecia aportul propriu la crearea venitului național ; iar pentru ca acest aport să fie mai mare, pentru ca planul producției nete să poată fi realizat și depășit, ei vor fi obligați să recurgă la analiza valorii.

Rezultă, deci, că folosirea sau nefolosirea analizei valorii nu poate fi lăsată la latitudinea fiecărei întreprinderi, a fiecărei conduceri ; ea este o problemă a întregii economii, a tuturor oamenilor muncii, care în totalitate sînt interesați în creșterea venitului național.

Acum, în acest cincinal și în continuare, cînd se pune și mai pregnant obiectivul devansării ritmului de creștere a produsului social de către cel al venitului național, ni se pare că problema reducerii costurilor materiale trebuie abordată prin instrumente noi. Aplicarea analizei valorii are și avantajul suplimentar — dovedit, de altfel — de a crea un cadru favorabil emulației ideilor, prin folosirea unor forme specifice de creativitate, ceea ce nu este deloc lipsit de importanță în etapa revoluției tehnico-științifice.

Acestea sînt motivele pentru care subscriem la mobilizarea „Revistei economice“ pentru generalizarea analizei valorii și la ideea exprimată în coloanele sale de numeroși specialiști, privind obligativitatea introducerii și folosirii analizei valorii la toate nivelurile producției materiale.

În acest sens, cunoscînd că numai valoarea de întrebuințare exprimă utilitatea unui produs, determinată de proprietățile datorită cărora el poate satisface o nevoie sau alta a omului, opinăm ca metoda să fie denumită „analiza valorii de întrebuințare“, formulare ce i-ar exprima mai bine conținutul și obiectivul.

Adian COJOCARU

directorul Cabinetului de organizare economico-socială al județului Dolj

O analiză — diagnostic pe o temă de actualitate

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — FACTOR DECISIV PENTRU TRECEREA LA SĂPTĂMÎNA DE LUCRU REDUSĂ

POTRIVIT HOTĂRÎRII ADOPTATE de C.C. al P.C.R. la recenta plenară, importanta problematică ce va fi inclusă pe ordinea de zi a Conferinței Naționale a partidului, din 7-9 decembrie a.c., va cuprinde și trei puncte strins legate între ele: îndeplinirea planului cincinal 1976-1980 și măsuri suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980; programul de ridicare a nivelului de trai în actualul cincinal și îmbunătățirea Legii retribuției; măsuri cu privire la reducerea duratei săptămîinii de lucru.

Referindu-se la principalele coordonate ale programului suplimentar, care va asigura o dezvoltare mai rapidă a patriei noastre și ridicarea în ritm accelerat a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia:

„Printr-o mai eficientă organizare a producției și a muncii, prin mecanizare și automatizare, trebuie să obținem o creștere mult mai accentuată a productivității. Cu atît mai mult este necesar să realizăm aceasta cu cît, începînd de la 1 ianuarie, vom trece, în mod eșalonat, la reducerea săptămîinii de lucru. În aceste condiții trebuie să luăm toate măsurile pentru sporirea mai accentuată a productivității muncii, astfel încît să asigurăm respectarea în întregime a duratei zilei și săptămîinii de lucru — așa cum stabilește legea”.

În acest sens, studiul și analiza factorilor care condiționează, în fiecare unitate economică, folosirea eficientă a factorului uman și îmbunătățirea utilizării timpului de lucru capătă o importanță majoră, evidențiată și prin ponderea pe care organizarea muncii pe baze științifice o deține în programele stabilite de întreprinderi pentru creșterea suplimentară a productivității în 1977 și în următorii ani ai cincinalului.

În cadrul activităților care îmbină cercetarea științifică și învățămîntul cu producția, un colectiv de cadre didactice și studenți de la Facultatea de Științe economice din Cluj-Napoca a efectuat, în secția de prelucrări mecanice a unei întreprinderi constructoare de mașini din localitate, un studiu asupra folosirii forței de muncă și a timpului de lucru — factori care, fără să implică investiții, pot asigura un spor însemnat de productivitate. Considerăm că metodologia aplicată, ca și unele din concluziile desprinse pot fi utile și altor unități, în cadrul acțiunilor de creștere a rodniceii muncii.

Folosirea eficientă a forței de muncă

DIN MULTITUDINEA laturilor care caracterizează utilizarea factorului uman, ne-am oprit la:

- structura forței de muncă (muncitori).
- nivelul de calificare a muncitorilor,
- concordanța dintre categoria lucrărilor și categoria muncitorilor și
- folosirea forței de muncă pe schimburi.

● În ce privește structura forței de muncă (muncitori), datele culese au evidențiat o situație pozitivă: muncii-

torii necalificați dețin o pondere mică (2,42%), toți fiind cuprinși în lucrări cu caracter auxiliar și de deservire. Totuși, considerăm că se impune o analiză a numărului lucrătorilor auxiliari și de deservire (reprezentînd 1,97%, respectiv 6,78% din totalul muncitorilor) și a modului de organizare a muncii acestora, întrucît muncitorii de bază folosesc în cadrul schimbului, pentru operații mult inferioare calificării lor (alimentarea și descongestionarea locurilor de muncă), în medie 6,27% din timpul total. Aceasta afectează și indicele de utilizare a mașinilor.

● Din punct de vedere cantitativ, nivelul de calificare este corespunzător. Dacă analizăm însă formele de dobîndire a calificării (tabelul nr. 1), se con-

FORMELE DE DOBÎNDIRE A CALIFICĂRII MUNCITORILOR

(A — % din totalul grupei; B — % din totalul muncitorilor)

Forme de pregătire	Grupe de muncitori					
	Bază		Auxiliari		Deservire	
	A	B	A	B	A	B
Școală generală	1,31	1,21	77,78	1,41	9,68	0,69
Liceu	—	—	—	—	6,45	0,40
Școală profesională	65,21	59,96	—	—	64,52	4,02
La locul de muncă	33,48	30,79	22,22	0,40	19,35	1,21

stată și neajunsuri. O treime din muncitori au la bază o pregătire îngustă, în neconcordanță cu cerințele progresului tehnic, realizată prin pregătirea la locul de muncă. Din această cauză 50,9%

din muncitori au doar categoria 1 sau 2 (tabelul nr. 2). Se impun măsuri pentru

Tabelul nr. 2

REPARTIZAREA MUNCITORILOR PE CATEGORIA DE CALIFICARE (%)

Categorie	Grupe de muncitori			
	Bază	Auxiliari	Deservire	Total
1	36,17	0,42	0,62	37,21
2	15,18	—	—	15,18
3	16,42	—	0,83	17,25
4	12,47	—	0,42	12,89
5	8,11	—	1,25	9,36
6	5,41	—	2,08	7,49
spec.	—	—	0,62	0,62

ridicarea nivelului de calificare și perfecționarea pregătirii, cu atît mai mult cu cît în frecvente cazuri, muncitorilor li se repartizează lucrări superioare cu două sau trei categorii față de categoria lor de încadrare.

● Concordanța dintre categoria lucrărilor și cea a muncitorilor, determinată pe două luni consecutive, este redată în tabelul nr. 3. Se constată un decalaj în favoarea lucrărilor. Diferențele în minus (lucrări inferioare nivelului de calificare) influențează negativ utilizarea potențialului uman și în-cercă nejustificat fondul de retribuție. Diferențele în plus (lucrări superioare calificării) pot afecta calitatea execuției și procentul de îndeplinire a normelor de muncă. Este și aceasta o explicație a nerealizării normelor de către o parte din muncitori. Corelînd acest fapt cu nivelul scăzut de calificare, concluzia este și mai evidentă.

● Analiza folosirii forței de muncă

Tabelul nr. 1

pe schimburi a relevat, de asemenea, unele neajunsuri (tabelul nr. 4).

Coeficientul de schimb pe secție este de 2,08; dar toți muncitorii auxiliari și 23 din cei de deservire lucrează în pri-

Tabelul nr. 3

CONCORDANȚA DINTRE CATEGORIA LUCRĂTORILOR ȘI CATEGORIA DE ÎNCADRARE A MUNCITORILOR (Numărul de cazuri, în % față de numărul total al muncitorilor calificați)

Categorii lucrării mai mare decât a muncitorilor *)	
— cu 2 categorii	15,67
— cu 3 categorii	3,51
— cu 4—5 categorii	0,21
Categorii muncitorilor mai mare decât a lucrărilor	
— cu 1 categorie	10,93
— cu 2 categorii	3,92

*) Diferența de o categorie nu a fost luată în calcul, deoarece considerăm necesară executarea unor lucrări superioare cu o categorie, aceasta constituind și o condiție pentru promovare.

Tabelul nr. 4

REPARTIZAREA PERSONALULUI PE SCHIMBURI (efectiv prezenți — % din totalul fiecărei categorii)

Categorii de personal	Schimburile		
	I	II	III
Muncitori	46,35	34,59	19,06
— bază	44,27	35,88	19,85
— auxiliari	100,00	—	—
— deservire	65,38	23,08	11,54
Ingineri *)	100,00	—	—
Tehnicienii	90,00	—	10,00
Maiștri	68,75	18,75	12,50

*) În secție lucrează un singur inginer.

mul schimb. De asemenea, **asistența tehnică este necorespunzătoare în schimburile 2 și 3.** În asemenea condiții este lesne de înțeles de ce în aceste schimburi se obțin realizări inferioare, diminuând productivitatea pe ansamblul activității secției.

Îmbunătățirea utilizării timpului de lucru

AM ÎNCERCAT să analizăm modul de folosire a timpului de lucru sub două aspecte: mai întâi pe baza datelor de balanță și apoi pe bază de observări directe și indirecte, făcute în cadrul schimburilor.

În folosirea datelor statistice am luat în analiză situația pe anul 1976, când gradul de utilizare a fondului de timp de lucru maxim disponibil a fost de 94,66%. Cauzele diferitelor pierderi sunt prezentate în tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5

STRUCTURA PE CAUZE A TIMPULUI DE LUCRU NEUTILIZAT (%)

Înteruperi, stagnări	28,40
Concedii de boală	53,75
Concedii de maternitate	2,06
Învoiri și concedii fără plată	7,30
Absențe nemotivate	3,62
Absențe admise de lege	1,31
Alte cauze	0,56

Se constată că mai mult de jumătate din timpul neutilizat s-a datorat concediilor de boală și programului redus pentru boala. Analizând morbiditatea pe baza evidențelor dispensarului întreprinderii, am putut identifica afecțiunile cele mai frecvente și posibilitatea de a se acționa în sensul prevenirii apariției lor și prin îmbunătățirea în continuare a condițiilor de muncă (sub aspectul microclimatului, al nivelului de zgomot, al dotării locurilor de muncă), a programării și desfășurării pauzei de masă.

Înteruperile și stagnările au, de asemenea, o pondere ridicată în timpul neutilizat: ele se datorează în proporție de 43,6% defecțiunilor (reparații accidentale), de 41,7% lipsei de forță de muncă etc.

31,5% din învoiri și concedii fără plată sînt acordate, la sfîrșit de săptămînă, pentru rezolvarea unor probleme personale sau familiale, pentru excursii organizate ș.a.

Absențele nemotivate reprezintă, de asemenea, o importantă rezervă neutilizată pentru mărirea producției și a productivității.

Din cele arătate, pe lângă dimensiunile acestor rezerve, reies și măsurile prin care pierderile de timp respective pot fi reduse sau eliminate.

Deoarece pe baza datelor statistice obținem o imagine privind doar prezența la muncă a muncitorilor, pentru a putea aprecia gradul lor efectiv de ocupare, este necesar să analizăm și **utilizarea timpului de lucru în cadrul schimbului.** În acest scop au fost efectuate observări directe și indirecte (11 fotografiieri ale timpului de lucru, 186 de autofotografiieri, 9365 de observări instantanee).

Nivelul pierderilor din diverse cauze, constatate cu ajutorul celor 3 metode de observare, este apropiat — ceea ce confirmă realitatea constatărilor. Avînd în vedere numărul mare de observări instantanee efectuate, considerăm că acestea sînt mai semnificative. Dintre diferitele cauze, ponderea principală o deține timpul de muncă neproductivă (6,27%); datorită unei organizări necorespunzătoare a muncii, în mod frecvent muncitorii de bază sînt nevoiți să efectueze activități ce nu trebuie să intre în atribuțiile lor. Pierderile dependente de muncitor (6,19%) pot și trebuie să fie eliminate prin **întărirea disciplinei în muncă**, mai cu seamă în rîndurile muncitorilor tineri, cu o insuficientă educație industrială. Deși mai mici, pierderile determinate de lipsuri în aprovizionare, în asigurarea cu SDV-uri, cu proiecte, ca și de defectările de utilaje — cauze independente de muncitor — nu pot fi neglijate, căci și ele constituie rezerve de creștere a productivității muncii.

Unele calcule și concluzii

REFERITOR la factorul uman, din investigația făcută se degajă **necesitatea ridicării nivelului de calificare și perfecționare profesională**, condiție esențială pentru a asigura repartizarea muncitorilor pe activități, în funcție de necesitățile curente; executarea unor lucrări în concordanță cu calificarea; îndeplinirea normelor de muncă.

Am pornit de la o relație proporțională între productivitate și gradul de îndeplinire a normei, considerînd că o folosire eficientă a forței de muncă va asigura pentru toți muncitorii secției cel puțin îndeplinirea normei. În această ipoteză, **prin aducerea tuturor muncitorilor aflați sub normă la un indice cel mai apropiat de 100% și prin menținerea ponderii muncitorilor cu realizări cel puțin egale cu norma s-ar asigura, potrivit calculelor, o creștere a productivității muncii cu 4,9%.**

Utilizarea timpului de lucru, față de situația determinată pe bază de balanță, poate fi îmbunătățită:

- cu 0,16% prin eliminarea absențelor nemotivate;
- cu 0,20% prin reducerea la jumătate a învoirilor și concediilor fără plată, ce va fi înlesnită ca urmare a introducerii săptămînii de lucru redus;
- cu 0,72% prin reducerea concediilor de boală cu circa 25% (apreciată ca posibilă, de către dispensarul întreprinderii);
- cu 0,39% prin folosirea de echipe specializate și repartizarea corespunzătoare pe schimburi a personalului de întreținere și reparații.

Considerăm justificată consumurile de timp pentru odihnă și necesități firești și cele determinate de înteruperi independente de muncitor (s-au luat în considerare numai defectele utilajelor, cuprinse anterior în analiză).

Creșterea posibilă a productivității muncii prin mobilizarea acestor rezerve reprezintă 2,01%.

În privința timpului de muncă neproductiv, considerăm că acesta poate fi redus cu cel puțin 50% (el nu poate fi eliminat — și nici nu ar fi indicat, deoarece se asigură o creștere a gradului de ocupare a muncitorului prin efectuarea de operații cu caracter de deservire, dar numai cînd utilajul nu funcționează sau sînt înteruperi tehnologice); pierderile s-ar diminua astfel cu 3,14%. Pierderile datorate lipsei de aprovizionare (2,69%), reflectînd deficiențe organizatorice, precum și cele dependente de muncitor (6,19%), care au o pondere mare, trebuie să fie complet eliminate. În consecință, **creșterea posibilă a productivității muncii prin reducerea sau eliminarea celor trei categorii de pierderi din cadrul schimbului însumează 13,66%.**

Recapitulînd: folosirea eficientă a forței de muncă permițînd o creștere a productivității muncii cu 4,9%, iar îmbunătățirea utilizării timpului de muncă — cu 15,67%, sporul total posibil rezultă de 20,57%. Pondere principală (circa 2/3) o dețin rezervele ce pot fi mobilizate prin **îmbunătățirea utilizării timpului de lucru în cadrul schimbului.**

Reducerea săptămînii de lucru la 44 de ore va influența indicele timpului maxim disponibil cu aproximativ 10% (26 de zile). Punerea în valoare a rezervelor depistate va asigura nu numai compensarea producției aferente celor 26 de zile libere, ci și o producție și o productivitate suplimentare, realizate în regim de săptămînă redusă de lucru.

conf. dr. Eugen KERESKES
asist. univ. Dumitru PURDEA
Cluj-Napoca

DEZVOLTARE ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

DEZVOLTAREA ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ în țara noastră constituie componente esențiale ale procesului de ansamblu, unitar și indivizibil, al reproducerii socialiste largite. Ele ocupă un loc central în strategia partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, determinînd, într-o măsură covârșitoare, progresul rapid al întregii noastre societăți.

Creșterea economică în socialism este definită în literatura de specialitate ca reprezentînd **procesul planificat de sporire a produsului social total și a venitului național, atît în ansamblu cit și pe locuitor, în condițiile modernizării continue a economiei naționale și ale utilizării cu eficiență maximă a resurselor de care dispune societatea, a factorilor de producție în toată diversitatea și complexitatea lor.**

Creșterea economică în România se află într-o unitate dialectică cu procesul de dezvoltare a economiei. Acesta din urmă reflectă, într-o viziune de ansamblu, sintetică, elementele care caracterizează nivelul atins de forțele de producție în economia națională în urma creșterii economice și stadiul spre care se tinde, mutațiile care au avut și au loc în structurile economice — în plan sectorial și teritorial, mutațiile în structurile socio-profesionale, în așezarea tuturor ramurilor pe temelia cuceririlor revoluției tehnico-științifice, și ca atare schimbările calitative ce au loc în viața socială.

Pe baza unei politici de largă perspectivă, partidul și statul nostru orientează dezvoltarea și creșterea economică în conformitate cu realitățile și cerințele concrete ale țării în actuala etapă a construcției socialiste. Obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate impun ca, odată cu ampla mobilizare a resurselor materiale și umane de care dispunem, să se folosească aceste resurse cu eficiență mult sporită, în conformitate cu posibilitățile pe care le oferă tehnica și tehnologiile moderne. În aceste condiții, trăsăturile creșterii și dezvoltării noastre economice capătă noi laturi și accente specifice, reflectînd edificarea, în perspectiva viitorului deceniu, a unei economii dezvoltate, tot mai moderne.

O caracteristică esențială a acestor procese o constituie **dimensiunile și ritmurile înalte** în care se desfășoară dezvoltarea și creșterea economică în toate ramurile, pe întregul teritoriu al țării. Produsul social total se ridică în 1976 la 920,2 mild. lei față de 523,4 mild. lei în 1970, iar venitul național — la 400 mild. lei față de 212,1 mild. lei. Producția industrială globală a atins nivelul de 660,6 mild. lei în 1976 față de 307,2 mild. lei în 1970, iar producția globală agricolă 110,1 mild. lei, față de 68,6 mild. lei. Se evidențiază modernizarea intensivă a structurilor economice, sporește capacitatea economiei de a se adapta la exigențele revoluției tehnico-științifice prin dinamismul deosebit al ramurilor și subramurilor bazate pe tehnica de vîrf — electronica, electrotehnica, producția de elemente de automatizare, petrochimia etc. Sînt procese care se am-

plifică în actualul cincinal și în perspectivă, accentuîndu-se caracterul industrial al economiei noastre în ansamblu și al fiecărui județ în parte, lărgindu-se, tot mai mult, cîmpul de acțiune al factorilor intensivi — sporirea productivității, diminuarea cheltuielilor materiale — în înfăptuirea reproducerii largite. Ca urmare a posibilităților create de a completa planul cincinal cu noi obiective, în condițiile recente adoptării a „Programului suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976 — 1980“, industria urmează să realizeze un ritm mediu anual de creștere de 11,5% față de 10,7% prevăzut inițial, obținîndu-se o producție suplimentară față de prevederi de 130,3 mild. lei, iar venitul național va întrece cu circa 50 mild. lei prevederile cincinalului.

Dezvoltarea și creșterea economică în România își dezvoltă **profundul caracter umanist** prin urmările, puternic pozitive, asupra ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Pe baza rezultatelor obținute în înfăptuirea obiectivelor cincinalului, a creșterii suplimentare a producției și a venitului național, a fost adoptat Programul de sporire mai accentuată a retribuției și a altor venituri ale populației, potrivit căruia retribuția reală a oamenilor muncii din toate sectoarele economiei urmează să crească cu circa 30% în loc de 18—20% cît se prevăzuse inițial.

Înfăptuirea, în conformitate cu exigențele și cerințele etapei actuale a construcției socialiste, a dezvoltării și creșterii economice, este rezultatul acțiunii unui complex de factori în conformitate cu resursele și cerințele reale ale țării, cu interesele prezente și de perspectivă ale poporului român.

Continuarea cu fermitate și consecvență a industrializării socialiste a țării — concepută și ca un proces de orientare fermă a industriei spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică superior resursele de materii prime și munca socială — reprezintă **temelia** progresului rapid al întregii economii naționale. Consolidarea, în această orientare, a poziției conducătoare a industriei în cadrul economiei asigură și va asigura tot mai mult înzestrarea cu tehnica modernă a tuturor ramurilor și sectoarelor, realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, industrializarea lucrărilor de construcții. Făurirea unei economii moderne prin înfăptuirea, în continuare, în ritm rapid, a industrializării socialiste, determină mutații profunde în repartizarea forței de muncă pe ramuri și în nivelul pregătirii oamenilor muncii, în accentuarea caracterului industrial al economiei naționale.

O contribuție hotărîtoare la dezvoltarea și creșterea economică astfel elaborată o are introducerea **largă în producție a cuceririlor revoluției tehnico-științifice**. În acest cincinal — cincinalul afirmării puternice a revoluției tehnico-științifice în România — pentru dezvoltarea bazei materiale a cercetării științifice se alocă fonduri de aproape 2 ori mai mari comparativ cu peri-

conf. dr. Costinel LAZĂR

(Continuare în pag. 19)

EFICIENȚA ÎNALTĂ A FOLOSIRII FONDURILOR FIXE, EXIGENȚĂ A PROGRESULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUȚ, hotărârile Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi au pus și mai mult în lumină rolul hotărâtor al productivității muncii în asigurarea progresului societății noastre. Sporirea eficienței economice, în general, și a productivității muncii, în special, reprezintă condiția vitală, esențială, pentru menținerea la cote înalte a ritmului de creștere a venitului național.

Înfăptuirea acestui deziderat presupune, însă, punerea și mai intensă în valoare a întregului potențial tehnic și uman de care dispunem, reducerea continuă a costurilor, o organizare superioară a producției și a muncii în toate compartimentele. În cadrul acestui proces, folosirea judicioasă a zestrei tehnice acumulate, și mai ales a mașinilor și utilajelor, trebuie să susțină, într-o proporție mai mare decât pînă acum, efortul pentru accentuarea laturilor intensive ale dezvoltării economice.

În cuvîntarea rostită la ședința de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii tovarășul **Nicolae Ceaușescu** atrăgea atenția asupra faptului că **... în raport cu fondurile fixe, producția obținută este încă mică ; ea depășește cu puțin o mie de lei la o mie de lei fonduri fixe. Or, aceasta înseamnă că încă lucrăm cu o rentabilitate slabă, că venitul național nu crește în mod corespunzător cu fondurile pe care le cheltuim pentru mijloacele de producție**“.

Fără îndoială, înzestrarea tehnică a muncii constituie unul din factorii cei mai importanți care condiționează nivelul și ritmul creșterii productivității muncii. Totodată, pe un plan mai larg, alți factori cu o pondere mare în sporirea rodniciei activității umane cum ar fi : organizarea muncii și a producției, schimbările intervenite în structura industriei, calificarea personalului productiv, ș.a., evoluează, pînă la urmă, tot sub incidența progresului înregistrat de știință și tehnică. Dependența tot mai accentuată a factorilor amintiți de caracterul și nivelul potențialului tehnic își găsește reflectarea în necesitatea ca **ritmul creșterii productivității muncii să devanseze pe cel al înzestrării muncii cu fonduri fixe**. De altfel, aceasta este forma principală de manifestare a corelației dintre cei doi parametri în condițiile reproducerii largite preponderent intensive. În realitate, însă, relația de mai sus se află sub influența unui șir întreg de factori ale căror detalii sînt determinate de intensitatea asimilării cuceririlor științei și tehnicii în producție, de trăsăturile bazei tehnice-materiale aflată în plin proces de modelare, într-un cuvînt, de nivelul de dezvoltare al forțelor productive.

Indiscutabil, factorul care conturează într-o proporție decisivă relația productivitate — fonduri rămîne eficiența folosirii fondurilor fixe. Obținerea unei

cantități sporite de venit național de pe urma fiecărei unități valorice de fonduri fixe utilizate reflectă, pe un plan superior, eficiența acumulării productive, posibilitatea ca, în condițiile aceleiași volum de investiții, să obținem un spor de producție mai mare.

Ca urmare a înfăptuirii politicii partidului de făurire a unei baze tehnice-materiale moderne, capabile să valorifice superior resursele naturale ale țării, a sporit simțitor volumul fondurilor fixe destinate nemijlocit producției materiale. Astfel, în timp ce numărul mediu al personalului din industrie a crescut în 1975 față de 1965 cu 167%, fondurile fixe ale aceleiași ramuri au cunoscut o creștere de 345%. Latura cantitativă a fost însoțită de importante modificări calitative de structură în sensul creșterii ponderii mașinilor și utilajelor în totalul fondurilor fixe și al ridicării performanțelor lor la nivelul celor mai bune realizări ale tehnicii. Drept urmare, pe parcursul aceleiași perioade, productivitatea muncii pe un lucrător a sporit în industria producătoare de energie electrică și termică de 2,8 ori, în chimie de 2,5 ori, în construcțiile de mașini de 2,2 ori. Fiecărui procent de creștere a personalului muncitor din industrie i-a corespuns o sporire a productivității muncii de 1,81 procente în cincinalul 1966—1970 și de 2,64 procente în cincinalul 1971—1975.

Cu toate acestea, rezultatele favorabile obținute pînă acum nu reflectă totalitatea posibilităților de care dispunem. Așa cum arătam mai înainte, documentele partidului nostru insistă asupra necesității ca pe seama mijloacelor pe care le avem în dotare să obținem o producție cît mai mare, ca **fiecărui procent de creștere a înzestrării muncii cu fonduri fixe să-i corespundă un spor de productivitate cît mai mare**. S-ar realiza, în felul acesta, o reducere a consumului de muncă materializată necesar obținerii unei unități de venit național.

POTRIVIT DATELOR STATISTICE în perioada 1965—1975 dinamica productivității muncii pe un lucrător din industrie a fost inferioară celei înregistrată de fondurile fixe. Dacă productivitatea muncii a sporit în medie, pe ansamblul ramurii, cu 194%, în 1975 față de 1965, fondurile fixe, așa cum am mai arătat, au crescut cu 345%. Proporția aceasta a influențat și creșterea venitului național, care a evoluat într-un ritm aproape egal cu al fondurilor fixe în intervalul 1971—1975.

Desigur, cauzele care au determinat tendințele de mai sus sînt multiple, avînd, uneori, semnificații diferite. Analiza lor este menită să precizeze atît laturile pozitive cît și cele negative ce se desprind din urmărirea acestei relații de ordin sintetic a eficienței economice. Mai întii trebuie notat că, aproape 63% din totalul investițiilor de care a beneficiat industria în ultimii zece ani au fost materializate în fonduri fixe puse în

funcțiune în perioada 1971—1975, influența lor asupra accelerării creșterii productivității muncii urmînd să se resimtă mult mai accentuat în actualul cincinal. Edificator este și faptul că, tocmai în ultimii zece ani — perioadă de adînci transformări în baza tehnico-materială a industriei — venitul național a înregistrat ritmuri mai înalte decît produsul social. Aceasta este urmarca firească a eforturilor făcute pentru reducerea cheltuielilor materiale, modernizarea structurii interne a industriei, creșterea ponderii subramurilor care asigură o prelucrare superioară a resurselor, este consecința optimizării, an de an, a proporției între grupa „A” și grupa „B”. Progresul înregistrat pe planul înzestrării muncii cu fonduri fixe a determinat, datorită efectului propagat, o scădere a consumului de muncă vie și materializată nu numai în industrie, dar și în alte ramuri cărora aceasta le-a furnizat mijloace de muncă.

Experiența dobîndită pînă acum ne arată că, în creșterea eficienței economice trebuie pornit în primul rînd de la potențialul tehnic existent. În acest context, corelația productivitate — fonduri fixe capătă o semnificație deosebită. Optimizarea ei în condițiile actuale presupune utilizarea drept criteriu principal **mieșorarea absolută a cheltuielilor de muncă materializată pe unitatea de produs**. Opțiunea pentru acest criteriu nu este dictată numai de caracterul limitat al resurselor naturale. Fiind vorba de reducerea, în primul rînd, a consumului de fonduri fixe pe unitatea de produs, economia ce s-ar realiza ar fi remarcabilă dacă avem în vedere valoarea pe care o materializează. Ea ar produce implicații adînci asupra competitivității producției industriale, asupra creării unor resurse suplimentare de creștere a venitului național și, în consecință asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. În fine, la toate acestea mai trebuie adăugat faptul că, o mai bună valorificare a fondurilor fixe ar scurta durata recuperării valorii acestora, întreprinderile fiind în măsură să restituie într-o perioadă mai scurtă cheltuielile făcute de societate pentru înzestrarea lor.

Pornind de la aceste realități relația productivitate — fonduri fixe se cuvine a fi proiectată în strînsă legătură cu o serie de factori ce vor acționa pe fondul revoluției științifice și tehnice contemporane. Extinderea utilizării cuceririlor științei în producție, trecerea pe scară largă la automatizarea proceselor de producție, vor presupune, fără îndoială, nu o diminuare, ci o sporire a dotării tehnice și, odată cu aceasta, creșterea costului unui nou loc de muncă, cost care va trebui însă recuperat într-un timp cît mai scurt prin intermediul unei productivități a muncii cît mai ridicate.

ÎN STRÎNSĂ LEGĂTURĂ cu exigențele revoluției științifice și tehnice devine absolut necesară **întocmirea unei prognoze a creșterii productivității muncii**, prognoză care să fie construită pe evoluția probabilă a anumitor factori. Se înțelege, primul dintre aceștia rămîne progresul tehnic, ale cărui alternative se cer a fi identificate cît mai exact. Studiile dedicate pînă acum acestei probleme oferă, deja, numeroase soluții de lucru și posibilități de acțiune. Necesitatea sporirii rodniciei muncii a acționat întotdeauna ca forța motrică internă principală a dezvoltării forțelor de producție. Totuși, o serie de caracteristici ale progresului tehnic vor acționa și în viitor în direcția menținerii la cote ridicate a cheltuielilor de muncă materializată. Dintre acestea este suficient să amintim procesul accelerat al uzurii morale și necesitatea înlocuirii unor mijloace de muncă la intervale relativ scurte de timp, modificările structurale ale producției și ale purtătorilor de energie, înrăutățirea condițiilor naturale de obținere a unor zăcăminte

minerale utile, consolidarea noilor platforme industriale a zonelor geografice de curînd atrase în circuitul economic ș.a. Pe de altă parte, tot atît de adevărat este și faptul că unii factori de mai sus (modernizarea structurii, obținerea unor noi forme de energie) creează premisele unei reduceri mai pronunțate a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs în etapele imediat următoare. În multe cazuri, creșterea cheltuielilor materiale în anumite sectoare a dat posibilitatea reducerii lor substanțiale în alte ramuri. Am da ca exemplu modernizarea rețelei de transport, îndeosebi electrificarea căilor ferate și dezvoltarea industriei producătoare de energie electrică — ramuri a căror echipare tehnică a solicitat eforturi mari de investiții, dar influențează foarte puternic reducerea costurilor de producție în întreaga economie națională.

La exemplele de mai sus mai pot fi adăugate și altele legate de ramurile care asigură o prelucrare superioară a obiectelor muncii cum ar fi chimia, construcțiile de mașini, industria lemnului și a materialelor de construcții, etc. În plus, noile mijloace de muncă de care beneficiază aceste ramuri încorporează în ele cele mai înalte realizări ale tehnicii moderne menite să redimensioneze forța productivă a muncii. Sugestivă, în această privință, ni se pare a fi **tendința de egalizare de omogenizare din punct de vedere tehnic a ramurilor industriale** — tendință care, într-un viitor apropiat, va șterge în mare măsură diferențele de productivitate dintre ele.

Se înțelege, prin exemplele de mai sus, nu pledăm în nici un caz, pentru creșterea cheltuielilor materiale în ramurile amintite. Pentru ca efectele binefăcătoare ale tehnicii noi de care beneficiază să se reflecte asupra celorlalte sectoare de activitate, trebuie ca ele să se situeze pe primul plan al activității de reducere a cheltuielilor materiale la produsele destinate altora. De aceea, în cazul ramurilor amintite, pentru a asigura devansarea ritmului înzestrării tehnice de către cel al productivității muncii o contribuție sporită trebuie să aibă calificarea forței de muncă precum și conducerea pe baze științifice a producției. **Cu cît productivitatea muncii va spori mai mult pe seama factorilor ce nu sînt ne mijlocit legați de creșterea masei mijloacelor de muncă cu atît creșterea ei va depăși ritmul înzestrării tehnice iar masa de venit național creat va fi mai mare.**

Evoluția viitoare a raportului productivitate — fonduri fixe va fi puternic influențată și de apropierea potențialului economic al județelor mai puțin dezvoltate de nivelul celor dezvoltate. În plus, implantarea unor obiective industriale în imediata vecinătate a resurselor naturale va contribui într-o mare măsură la diminuarea cheltuielilor materiale pe produs. Totodată, un important pas înainte vor marca, sub impactul revoluției științifice și tehnice, laturile calitative ale mijloacelor de muncă, remarcîndu-se ca o trăsătură caracteristică tocmai ceea ce sublinia Marx în lucrările sale și anume creșterea mai rapidă a randamentului lor decît a valorii. În sfîrșit, rezerve importante de valorificare integrală și superioară a fondurilor fixe sînt oferite de **extinderea specializării și cooperării în producție a factori de adîncire continuă a diviziunii interne muncii.**

● Plecînd de la precizarea lui Marx potrivit căreia „mijloacele de muncă indică nu numai gradul de dezvoltare a forței de muncă omenești, ci și relațiile sociale în cadrul cărora se desfășoară munca”, înclinăm să considerăm că, pe un plan mai larg, eficiența folosirii lor reflectă atît modul de funcționare a forțelor de producție, cît și gradul de concordanță a relațiilor de pro-

acție cu caracterul, nivelul și necesitățile viitoare de dezvoltare ale acestora. În societatea noastră bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție au dispărut condițiile monopolizării invențiilor, experiența tehnică înaintată putând fi repede generalizată între întreprinderile socialiste. Urmărirea centralizată prin intermediul planului național unic a acțiunii de înțesare tehnică a ramurilor și subramurilor industriale oferă posibilitatea ca toate întreprinderile să obțină o eficiență economică ridicată. Între ritmul apariției unor noi mijloace de muncă și cel al asimilării lor de către majoritatea unităților noastre socialiste nu există, în prezent, o diferență prea mare, însă, pentru a pune mai bine în evidență unele laturi ale corelației productivitate — fonduri fixe ni se pare utilă urmărirea atât la nivelul tehnicii noi (înțelegând prin aceasta mijloacele de muncă, iar în cadrul acestora, uneltele de muncă cu parametrii cei mai înalți de funcționare, egali cu apropiați celor înregistrați pe plan mondial), cât și nivelul tehnicii obișnuite, generalizate, dar nu neapărat învechite, depășite. Comparația aceasta urmează a fi făcută atât între întreprinderile aceleiași ramuri, cât între ramuri pentru că, în viitorul apropiat, așa cum

sublinia secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la ședința de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții și transporturi, unele dintre ele vor trebui „... să ajungă la 3 000 lei, iar unele subramuri și la peste 3 000 lei la o mie de lei fonduri fixe“.

● În sfârșit, credem că sporirea eficienței folosirii fondurilor fixe în actuala etapă de dezvoltare a economiei noastre este strâns legată și de folosirea calculatoarelor de proces care să permită, odată cu modelarea matematică a proceselor tehnologice, și o încărcare optimă, la nivelul parametrilor proiectați, a capacităților de producție. Prezența acestor calculatoare în marile unități industriale face pe deplin posibilă realizarea acestui obiectiv, cu condiția utilizării lor depline și judicioase.

Noile măsuri privind funcționarea unitară a consiliilor oamenilor muncii din unitățile industriale, de construcții și transporturi, sporirea rolului lor în organizarea și planificarea producției vor contribui în mare măsură la gospodărirea cât mai eficientă a mijloacelor încredințate de către societate.

dr. Gheorghe POSTELNICU
Cluj-Napoca

DEZVOLTARE ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

(Urmare din pag. 16)

ada 1971—1975. Se va ridica aportul cercetării științifice proprii, al ingineriei tehnologice la valorificarea superioară a resurselor materiale, la micșorarea consumurilor specifice și ridicarea randamentelor industriale, la realizarea de noi tehnologii și produse de concepție originală, la abordarea de către industria țării a unor noi domenii de vîrf pe plan mondial. În acest cadru se impune subliniată, încă odată, indicația secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, ca introducerea în fabricație a unor produse noi să se facă numai dacă acestea sînt superioare atât din punct de vedere calitativ și tehnic cât și din punct de vedere al eficienței economice.

Ca **factor fundamental**, înscris în Programul partidului, de făurire a unei economii dinamice și prospere, în România, se relevă **rata înaltă din venitul național destinată dezvoltării**. Această opțiune asigură condiții pentru folosirea cuceririlor progresului tehnico-științific contemporan, pentru realizarea unor ritmuri înalte de creștere a întregii economii naționale și reducerea de-alajului față de țările dezvoltate, pentru dezvoltarea echilibrată a tuturor județelor țării, creînd totodată posibilități pentru sporirea tot mai substanțială a fondurilor de consum. Astfel, dacă în anii 1956—1960 la o rată de acumulării de 16%, venitul național a sporit cu 27 mld. lei, iar fondul de consum în medie anual cu 15%, în acest cincinal rata acumulării de 33—34% permite un spor de venit național de aproximativ 250 mld. lei și un ritm mediu anual de creștere a fondului de consum de 8%. În condițiile actualei revoluții tehnico-științifice orice reducere a fondurilor destinate dezvoltării nu poate decît să condamne națiunea noastră la inapoiere economică pentru o bună perioadă de timp.

● În lumina cuvîntării secretarului general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R., a cerințelor Programului suplimentar de dezvoltare a economiei în acest cincinal, se impune „o schimbare radicală a concepției despre dezvoltarea economică, punîndu-se un accent mai mare pe calitate, pe eficiență economică, pe creșterea productivității muncii“. O atenție deosebită se cere a fi acordată folosirii tuturor capacităților productive, dotării lor raționale în scopul creșterii volumului producției la 1 000 lei fonduri fixe. Este un indicator care în prezent depășește cu puțin valoarea de 1 000 lei, reflectînd faptul că se lucrează cu o rentabilitate scăzută, că venitul național nu crește în ritmul impus de dotarea tehnică din unități. Efecte majore pe planul creșterii mai accentuate a venitului național va avea în acest sens realizarea sarcinii ca în viitorul apropiat să ajungem la o producție cu mult mai mare la 1 000 lei fonduri fixe.

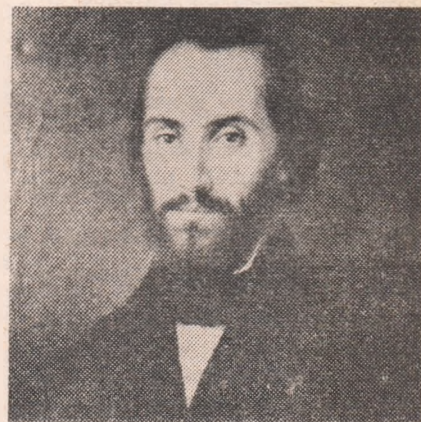
Posibilitățile suplimentare de sporire a venitului național decurg din rezervele de creștere mai accentuată a productivității muncii — printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, prin automatizare și mecanizare, prin acțiuni energice și măsuri hotărîte pentru întărirea ordinii, răspunderii și disciplinei în muncă, în producție. Într-un plus important de venit național se poate concretiza intensificarea în continuare a eforturilor îndreptate spre reducerea cheltuielilor materiale, unde rezervele sînt încă însemnate. O atenție sporită este necesar să fie acordată ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, valorificării mai bune a materialelor prime, obținerii de valori mai mari din fiecare tonă de materie primă, a unei producții de calitate și tehnicitate superioară.

Realizarea obiectivelor dezvoltării și creșterii economice în România, depinde de **competența profesională a oamenilor muncii, de spiritul de răspundere al fiecăruia** pentru buna gospodărire și utilizare a mijloacelor materiale și financiare încredințate de societate ca părți indivizibile ale avuției naționale, de randamentul zilnic și orar cu care se lucrează, de modul concret în care fiecare își face datoria.

125 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae Bălcescu

O PERSONALITATE REMARCABILĂ ÎN GALERIA MARILOR ÎNAINTAȘI

PUȚINE PERSONALITĂȚI ale secolului trecut s-au impus în fața contemporanilor și a posterității ca Nicolae Bălcescu. Astăzi poporul român cinstește memoria marelui democrat-revoluționar, își exprimă grațitudinea față de contribuția sa la dezvoltarea științei și culturii românești, la făurirea României moderne.

La 29 noiembrie anul acesta se împlinesc 125 de ani de la săvârșirea sa din viață. Timpul care s-a scurs este suficient pentru a-i stabili locul ce i se cuvine în ierarhia valorilor naționale și în același timp universale. Revoluționarul Nicolae Bălcescu a fost un scriitor talentat și un mare istoric al țării noastre. Totodată, a avut o gândire economică remarcabilă, profunde vederi progresiste. Prin suflul revoluționar, prin patriotismul fierbinte, prin viziunea înaintată asupra realităților vremii sale și competența științifică, moștenirea literar-științifică lăsată de Bălcescu își păstrează și astăzi vitalitatea.

Idei de certă și autentică valoare științifică

PE PLANUL gândirii economice, deși scrierile sale abordează o mare diversitate de aspecte, relevând mai puțin expresia unui sistem unitar și riguros delimitat, conțin idei de o certă și autentică valoare științifică. În acest cadru se remarcă cercetarea unor probleme de esențială importanță cum sînt : originea marii proprietăți moșierești, renta feudală și formele ei, necesitatea rezolvării problemei agrare pe calea împrumutării țăranilor, teoria valorii-muncă, creditul etc.

În analiza întreprinsă de Bălcescu se relevă unitatea organică dintre abordarea teoretică și problemele stringente ale societății românești din vremea sa. Dacă el a studiat documentele vechi ale istoriei patriei, trecutul poporului, nu a făcut-o pentru a ocoli realitatea din timpul său, ci pentru a demonstra cu argumente istorice necesitatea restructurării acesteia. Pe drept cuvînt, Bălcescu atrăgea atenția că trecutul trebuie studiat nu ca un scop în sine ci pentru ca „să avem mai multă încredere în viitor și să lucrăm cu mai multă inimă la o reformă politică și socială“ a țării. Studierea originii marii proprietăți moșierești și a rentei feudale, dezvăluirea contradicțiilor flagrante ale societății feudalo-iobăgiste erau însoțite de elaborarea unui program concret de soluționare a problemei agrare și de o neobosită activitate practică revoluționară. Aceasta rezultă, fără echivoc, din participarea sa la pregătirea și desfășurarea revoluției de la 1848, al cărei promotor a fost. Evocînd acest eveniment, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, elogia

figura luminoasă a marelui gînditor și revoluționar român : „În cursul memorabilelor evenimente de la 1848 s-au evidențiat numeroși conducători revoluționari care și-au închinat viața intereselor poporului patriei. Printre aceștia figura cea mai luminoasă o reprezintă Nicolae Bălcescu, gînditor social de talie europeană, ale cărui lucrări demonstrează o concepție foarte avansată pentru vremea sa cu privire la problemele fundamentale ale dezvoltării societății, ale îmbunătățirii destinului poporului român“.

În perioada în care a trăit și și-a desfășurat activitatea Bălcescu, două erau problemele fundamentale care se confruntau țara noastră : problema agrară și problema făuririi statului național unitar. De aceea nu se poate emite o judecată de valoare cît de cît argumentată cu privire la activitatea unui gînditor din epocă respectivă dacă nu se are în vedere atitudinea sa față de aceste probleme. Este, așadar, firească atenția pe care o acordă Bălcescu analizei problemei agrare și, în consecință, luptei antifeudale contopită cu lupta pentru edificarea statului român modern. Pentru soluționarea lor gînditorul democrat revoluționar a militat prin scrisul său, ca și prin participarea nemijlocită la desfășurarea evenimentelor, care aveau menirea să schimbe o realitate depășită cu o alta nouă, favorabilă maselor.

Ca democrat-revoluționar Bălcescu a fost exponentul maselor populare în general și în primul rînd al țăranimii exploatare de moșieri. Și tocmai de pe această poziție a supus el criticii severe orînduirea feudalo-iobăgistă, analizînd-o cu minuție și dezvăluind contradicțiile, prefigurînd totodată destinul ei istoric. Aprecierea locului pe care îl ocupă societatea feudală pe scara istoriei, analiza raporturilor dintre clasele sociale nu sînt făcute de către Bălcescu pe baza unor criterii pur etico-morale, ci el a încercat să explice acest proces pornind de la studierea atentă și pertinentă a realităților economice, ceea ce l-a condus la sesizarea unor legități obiective. Iar în virtutea acestor legități Bălcescu aducea argumente convingătoare în sprijinul tezei conform căreia feudalismul trebuia să dispară. Cu toate că nu s-a ridicat pînă la înțelegerea superioară pe care o conferă azi materialismul istoric, concepția sa cu privire la evoluția istorică a societății reprezintă o culme a istoriografiei românești din timpul său, o culme cu ample rezonanțe universale, prefigurînd o viziune științifică asupra istoriei.

Adevăratul făuritor al istoriei, în optica lui Bălcescu, era poporul. Din studiul istoriei țărilor române el a făcut un instrument de luptă pentru transformarea societății. Lucrările sale istorice — contribuții de inestimabilă valoare la Istoria Românilor — au informat

generații întregi asupra gloriosului trecut al neamului nostru, au încălzit în dogoarea patriotismului său ardent inimile generațiilor de luptători pentru eliberare națională și socială ce i-au urmat. Gândirea economică păinitată a lui Nicolae Bălcescu se relevă și în aceea că analizând rânduielele feudale din țara noastră, dezvăluie oare deplorabilă a țaranului în contrast cu bogățiile arii și totodată starea de înapoiere a țării în ansamblul ei. Principala vinovată de aceste stări de lucruri „rana veche, cancerul care rodea inima poporului“, era, potrivit opiniei sale, boerimea. Boerimea și-a agonisit averile în munca neplătită a țărănimii. Nu munca proprie ci la baza proprietăților moșierești, ci munca neplătită a țaranului este izvorul acesteia. Pe baza unor analize minuțioase a relațiilor dintre moșieri și țărani Bălcescu ajunge la concluzia că „nici munca, nici rodul ei, ci un răd de spoliații succesive sînt originea proprietăților mari în țările noastre, sînt titlurile stăpînitorilor de azi ai pămîntului“.

Chestiunea proprietății — izvorul tuturor relelor

PENTRU BĂLCESCU dezvoltarea adevăratei origini a marii proprietăți moșierești avea o însemnătate cardinală deoarece de cunoașterea ei depindea înțelegerea conținutului revoluției, a „chestiunii“ sale principale. Chestiunea proprietății — remarcă pe bună dreptate Bălcescu — „era într-adevăr chestia cea mai principală a evoluției și izvorul tuturor relelor care bîntuie această societate a cărei bază este defectuoasă“. Spiritul viu, dialectic, penetrant al gândirii sociale a lui Nicolae Bălcescu reiese și din aceea că pentru el proprietatea nu reprezintă o categorie osificată, imuabilă, dată odată pentru totdeauna. Dimpotrivă ea „trebuie a se modifica mereu după progresurile societății“. Căci proprietatea nu trebuie înțeleasă numai în sens juridic ci, trebuie privită „comme un fait social“. Definind astfel proprietatea Bălcescu se detașează de interpretarea îngustă a proprietății ca simplu raport între subiect și obiectul însușirii, destul de frecventă în literatura de specialitate din timpul său, și susținută pînă în zilele noastre de unii gânditori burghezi.

Interpretînd în acest mod locul și rolul proprietății în societate el ajunge la concluzia că pentru a o schimba din temelii trebuie schimbate relațiile de proprietate. Supunînd unei critici virulente, multilaterale sistemul feudal de exploatare, Bălcescu nu pornește de la ideea că însăși existența acestui sistem ar fi irațională, contrară ființei umane, cum procedau, spre exemplu, iluminiștii, ci, printr-o remarcabilă analiză pornește de la faptul că feudalismul existînd în mod obiectiv, are o perioadă de apariție, de evoluție, de desăvîrșire, după care inevitabil trebuie să piară. Dar luciditatea și realismul revoluționarului îl făceau pe Bălcescu să înțeleagă că acest sistem social bazat pe exploatare nu piere de la sine. Dispariția sa nu poate fi decît consecința luptei maselor. Nicolae Bălcescu a observat în mod lucid că „a dezlega problema sărăciei poporului“ înseamnă „a da o altă organizație proprietății, baza societății“. În vederea realizării acestui obiectiv el preconizează măsuri revoluționare pentru timpul său, ca exproprierea moșierilor și împrumutarea țaranilor.

Spre deosebire de alți participanți la revoluția din 1848 Bălcescu nu-și făcea iluzii cu privire la soluționarea problemei agrare în țara noastră prin bunăvoința marilor proprietari. Subliniind că împrumutarea era singura cale justă pentru condițiile țării noastre, el atrăgea atenția că ea este și cea mai grea de îndeplinit

pentru că are de întâmpinat rezistența claselor „de sus“. „Din toate chestiile cîte s-au discutat de la glorioasele evenimente de la 11 Iunie încoace — scria Bălcescu — cea mai grea, cea mai delicată și, totodată, aceea care a iscat cele mai multe patimi în țară este fără îndoială chestia d-a face pe țaran proprietar“. El aprecia cu îndreptățire că numai prin revoluție se putea pune capăt despotismului boieresc, sistemului feudalo-iobăgist de exploatare.

Soluționarea problemei agrare prin emanciparea cu pămînt al țaranului era privită cu ostilitate de către boierime. De aceea Bălcescu aprecia revoluția de la 1848 ca fiind nu numai justă, dar și absolut necesară. „Ce trebuia să facă acest popor român, lipsit de pîinea din toate zilele, de proprietate, de securitate, de tot felul de libertate și garanție, de industrie, de comerț, de legi și de dreptate, dat în prada unei oligarhii de burecrați despoți, fricoși, incapabili, corupți, răpitori, trăind prin ilegalități și abuzuri, meprizînd morala și omenirea, explotînd țara în folosul lor ?

Cum poporul ar fi putut respecta o legiuire ce n-o respectase acei ce au făcut-o și care acum nu mai există ? Cum ar fi putut el, ale cărei plîngeri nimeni nu le asculta, să iasă din această stare grozavă (affreux etat) și să-și facă auzită vocea sa (et faire entendre sa voix) decît printr-o revoluție ?“

După cum se știe revoluția română de la 1848 a fost înfrîntă de forțele reacțiunii interne și externe. Dar Nicolae Bălcescu, pînă la sfîrșitul vieții sale, a apărut cu vigoarea și tăria care îl caracterizau ideea revoluției sociale ca mijloc de soluționare a problemelor cu care se confrunta societatea românească atunci, ca mijloc de răsturnare a lumii vechi, feudale și de instaurare a egalității, libertății și democrației pe pămîntul patriei.

Cu mintea și sufletul arzînd pentru idealurile neamului său

DEȘI ÎN ATENȚIA marelui revoluționar a stat în mod prioritar problema agrară, în scrierile sale se întîlnesc analize, riguroase, de profunzime, referitoare și alte aspecte ale vieții economice, fiind avansată și ideea necesității dezvoltării complexe a economiei naționale în care „industria manufacturală și comerțul să ocupe un loc de seamă“.

Gînditor cu mintea și sufletul arzînd pentru împlinirea idealurilor neamului, Nicolae Bălcescu s-a preocupat în mod constant de problema unității poporului român, a formării statului național unitar. În optica sa, unirea țărilor române într-un singur organism politic apare ca o condiție esențială pentru cîștigarea libertății poporului, inclusiv pentru soluționarea problemelor sociale cu care se confruntă. „Nu poate fi fericire fără libertate, nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic“. — scria marele revoluționar. Profund cunoscător al istoriei patriei, al realităților timpului său, lucid vizionar al perspectivei, Bălcescu a ajuns la concluzia că actul unirii provinciilor românești într-un organism statal unitar nu poate fi rezultatul unor simple pledoarii în favoarea idealului național și nici rodul luptei unor individualități, oricît de bine intenționate și dotate ar fi ele. Numai cei mulți, poporul, prin forța sa uriașă, prin voința și acțiunea sa poate să

prof. dr. Ion BULBORĂA

(Continuare în pag. 25)

DACĂ PINĂ ACUM recunoașterea meritelor în dezvoltarea științelor economice a revenit mai cu seamă acelor economiști care au adus contribuții deosebite în domeniul aplicațiilor matematice în economie, al econometriei și al creșterii economice, în acest an Premiul Nobel a fost decernat — așa cum a anunțat Academia regală de științe — „pentru contribuții deschizătoare de noi căi în teoria comerțului internațional și al mișcării capitalului internațional”.

Personalitățile în viață alese ca fiind cele mai reprezentative în acest domeniu pentru care juriul a hotărât decernarea Premiului Nobel pe 1977 sînt : Bertil Ohlin — economist suedez, pionier al teoriei moderne a comerțului internațional și James Meade — economist englez care a dezvoltat teoria comerțului și a mișcării capitalurilor internaționale sub aspectul lor aplicativ, al politicii economice.

Bertil Ohlin, în vîrstă de 78 de ani, este profesor emerit al Școlii de științe economice din Stockholm unde a predat din 1929 pînă în 1965. Din 1924 pînă în 1929 a fost profesor la Universitatea din Copenhaga. Academia regală suedeză de științe a afirmat că lucrarea clasică a lui Ohlin „Comerțul interregional și internațional” publicată în 1933 i-a adus recunoașterea ca fondator al teoriei moderne a comerțului internațional. „El a dezvoltat — după cum a declarat Academia — o teorie care de-

Premiul Nobel în științele economice 1977: Bertil Ohlin, James Meade (I)

monstrează ce factori determină modelul comerțului exterior și diviziunea internațională a muncii pe de o parte, și pe de altă, arată ce efect are comerțul exterior asupra alocării resurselor, relațiilor de preț și repartiției veniturilor”.

Pe plan conceptual, structura economică și specializarea în producție a unei națiuni privity și analizate în ambianța relațiilor economice internaționale au fost dominate timp îndelungat de doctrina ricardiană a costului comparativ, potrivit căreia sursa principală a avantajului economic rezidă în diferențele naturale geografice moștenite de fiecare țară în parte. Tocmai asemenea diferențe asigură productivități deosebite ale muncii între ramuri și țări, rezultînd de aici, pe de o parte, necesitatea specializării în producție a țărilor ținînd seama de resursele disponibile și promovarea schimburilor internaționale, iar pe de altă parte, posibilitatea unei distribuiri echitabile a avantajelor din aceste schimburi pentru toate țările participante la diviziunea internațională a muncii, ca urmare a competiției ce are loc pe piața mondială.

Teoria cauzelor și a consecințelor specializării și schimbului internațional a lui Ricardo folosește însă o serie de ipoteze (restricții) care o îndepărtează de reali-

tate : factorii de producție sînt lipsiți de mobilitate în relațiile internaționale ; dămintele economiei de scară se consră constante ; se face abstracție de gresul tehnic sau de deosebiri în privește calitatea muncii la analiza diferențelor internaționale ale productivității absolute a muncii ; diferențele relative productivității muncii sînt asociate cu diferențele naționale inerente ale tehnologiilor care se consideră ca fiind date ale căror origini nu sînt definite. Teoria lui Ricardo duce în mod inevitabil la acele concluzii care neagă necesitatea și posibilitatea modernizării structurilor economice pe baza industrializării țărilor în curs de dezvoltare ; ea duce la concluzia perpetuării structurilor economice tradiționale.

Pentru aceste neajunsuri teoria ricardiană a avantajului comparativ a fost pusă la îndoială și a fost pusă la îndoială fie unor testări sau confruntări cu realitatea economică pentru a demonstra justetea sau injustetea unor aspecte teoretice, folosind în acest scop ca bază de comentară date statistice din economii unor țări dezvoltate din punct de vedere economic (S.U.A., Anglia), fie unor critici aspre globale din partea multor economiști, aceștia subliniind inconsistența și falșitatea a acestei teorii. Criticile au fost terminate îndeosebi de conflictul dintre teorie și realitățile economice, conflict care a devenit tot mai evident pe măsură ce se adînciră decalajele dintre țări în ce privește dezvoltarea economică și tehnologică, productivitatea muncii, înrăutățirea raporturilor de schimb (terms of trade) și elaborarea unor politici protecționiste.

În scopul unei anumite simplificări teoria costurilor comparative ia în considerare un singur factor de producție — munca. Însă, așa cum în mod just observă J. Viner, asemenea simplificări au rămas totuși un barieră în calea exploatării consecințelor pe care le au diferențele din regiuni și țări în ce privește gradul de

FIȘE

Simpozioane științifico-tehnice dedicate Conferinței Naționale a P.C.R.

● Celor două mari evenimente politice de luna viitoare — Conferința Națională a P.C.R. și a 30-a aniversare a proclamării Republicii — le-a fost dedicată o importantă manifestare științifică „sub egida Institutului politehnic București, catedra de Organizare și conducere industrială : „Ingineria sistemelor și cibernetica industrială” (4-6 noiembrie).

Bucurîndu-se de o largă și reprezentativă participare, lucrările simpozionului au confirmat în mod strălucit orientarea

cercetării spre nevoile eficienței producției, abordarea sistemică a structurilor și activităților din economie, impactul științelor matematice, al metodelor moderne de calcul asupra optimizării conducerii, organizării și producției.

În ședințe plenare și în cadrul celor 4 secții („Cibernetica industrială”; „Proiectarea sistemelor inginerești”; „Conducerea și organizarea sistemelor industriale”; „Ingineria sistemelor: problema energiei și a mediului înconjurător”) au fost prezentate 130 de comunicări, sintetizînd creația unui mare număr de oameni de știință, cadre universitare, specialiști din cercetare, proiectare și producție, din ministere și instituții centrale. De un deosebit interes s-au bucurat, de asemenea, mesele rotunde „Învățămîntul

de management : probleme actuale și de perspectivă” și „Design și asimilarea de produse noi (aceasta din urmă, organizată în colaborare cu filiala București a AROMAR).

● Apropiatei Conferințe Naționale a partidului i-a fost consacrat și primul Simpozion național de tehnologie electronică și fiabilitate (3-5 noiembrie), organizat de Facultatea de electronică și telecomunicații a Institutului politehnic București și Institutul central pentru electronică, electrotehnică, automatizată, mașini-unelte și mecanică fină. Referatele generale : studiul relației dintre dezvoltare, consum și reînnoirea produselor; cercetări asupra fiabilității sistemelor automate și a rețelelor de telecomunicații; logica programată și implicațiile ei asupra sistemelor electronice digi-

tale — au conturat cadrul unor ample problematice de detaliu tratată în numeroasele comunicări din secțiile de specialitate.

Ion Blaga
Gheorghe Manea

MECANISMUL ECONOMIC AL SOCIALISMULUI

● Cercetînd experiența românească, precum și a altor țări socialiste în elaborarea mecanismului de reglare a economiei, Ion Blaga și Gheorghe Manea au scris cartea Mecanismul economic al socialismului (Editura

trare cu factori de producție (fonduri de producție, infrastructuri, forță de muncă, pământ fertil pentru agricultură, bogății naturale etc.).

Luarea în considerare a înzestrării cu factori de producție a economiei naționale și analiza și proiectarea structurii economice și comerțului exterior a devenit o problemă fundamentală a cercetării economice de care se ocupă insistent diferite instituții științifice. Printre primii care au abordat cu toată amplitudinea această problemă se numără economiștii suedezi Heckscher (1919)²⁾ și Bertil Ohlin (1933)³⁾ care sînt de părere că distribuția geografică a factorilor productivi este în special deosebit de importantă și că în virtutea acestei situații activitatea industrială ar trebui adaptată la variația ofertei unor asemenea factori în diferite locuri; numai într-o parte limitată oferta poate să fie adaptată la cererea diferitelor industrii.

Ohlin este de părere că diferitele regiuni și țări sînt în mod foarte diferit înzestrate cu facilități pentru producția diferitelor articole industriale: o țară poate avea abundență de fier și cărbune, însă nu de pămînt pentru cultivat grâu, în timp ce alta — abundență de pămînt pentru cultivat grâu însă deficit în aprovizionarea cu resurse minerale. Ca atare, prima ar fi adaptată mai bine pentru producția de oțel și mai puțin bine adaptată pentru cultivarea grului decît ultima.

După părerea lui Ohlin, ar fi ca fiecare regiune să producă acele bunuri care necesită consumuri intensive de factori existenți din abundență. Fiecare regiune sau țară are un avantaj în producția mărfurilor pentru care se consumă cantități considerabile de factori abundenți și ieftini și este în dezavantaj în ceea ce privește cererile în acea regiune sau țară. În aceste împrejurări de ansamblu, reiese că o bună condiție a comerțului — după opinia

Ohlin — ar fi că unele bunuri pot fi produse mai ieftin într-o regiune decît în

alta. În fiecare din aceste regiuni bunurile exportate ar conține în mod relativ cantități mari de factori mai ieftini decît în altele, în timp ce bunurile care ar putea fi produse mai ieftin în alte regiuni sînt importate.

Pe scurt, această teză este formulată în următoarea teoremă a lui Heckscher-Ohlin: fiind considerate funcții de producție identice în condițiile unor dotări diferite cu factori de producție între țări, se vor produce și exporta acele mărfuri care conțin într-o proporție mai mare factori de producție abundenți și ieftini și se vor importa acele produse care conțin într-o proporție mai mare factori deficietari și scumpi. Aspectele sînt puțin simplificate și adesea controversate. Exemplul dezvoltării Japoniei a suscitat numeroase dezbateri pe aceste teme.

Primul, care a testat această teoremă a fost V. Leontief în condițiile în care căpătase o largă popularitate ideea că S.U.A. dispune de resurse relativ abundente de capital și de resurse mai restrinse de forță de muncă. Potrivit teoremei menționate ar fi fost normal, ca producția și exportul S.U.A. să solicite un volum relativ mai mare de capital și un volum relativ mai restrins de muncă în raport cu importul de mărfuri.

Folosind analiza input-output cu datele statistice ale economiei americane din anul 1947 și din anul 1952 și determinînd consumurile totale (directe + indirecte) de resurse de muncă și de capital solicitate de exporturile și de importurile competitive de mărfuri, Leontief a ajuns la un rezultat care este contrar aprecierilor și așteptărilor generale. De aceea acest rezultat a fost denumit paradoxul lui Leontief. Concluziile la care s-a ajuns, ca și interpretarea acestora, au fost fie criticate și contestate de unii cercetători, fie reevaluate, completate și extinse de alți cercetători prin noi studii efectuate asupra

puerilor în valoare a influențelor exercitate de calitatea factorilor de producție, progresul tehnic și de resursele naturale, pe exemplul economiei S.U.A. și al economiei altor țări.

Cercetările întreprinse au lămurit faptul că nu este vorba propriu-zis de un paradox, ci de insuficiente precizări cu privire la anumite influențe pe care le exercită factorii de mai sus asupra raportului în care se află cantitățile de capital și de forță de muncă solicitate de producția mărfurilor exportate și de producția de înlocuire a importurilor. Leontief nu pusese în evidență în mod suficient influența factorilor calitativi și a proporțiilor și structurii resurselor naturale consumate. Investigațiile efectuate pe această temă nu au epuizat posibilitatea și necesitatea de a clarifica diferitele aspecte ale problemei și concluziile ce pot fi trase din analizele empirice corespunzătoare. Este vorba de a orienta structura economică, și în speță, a producției industriale în cadrul diviziunii internaționale a muncii în mod mult mai complex, ținînd seama de situația internă a factorilor de producție, de structura și caracteristicile acestora, precum și de cererea de pe piața mondială relevată de obicei prin nivelul și evoluția prețurilor produselor și a factorilor de producție.

dr. Aurel IANCU

(¹) Jacob Viner, *International Trade and Economic Development*, Oxford, The Clarendon Press, 1957, p. 14.

(²) Eli Heckscher, „The Effect of Foreign Trade on the Distribution of Income“, *Ekonomisk Tidskrift*, vol. 21/1919, pp. 497-512, republicat în H. S. Ellis, L. A. Metzler (eds): *Readings in the Theory of International Trade*, Blakiston (1949).

(³) Bertil Ohlin, *Interregional and International Trade*, Revised Edition, Mass., Harvard University Press, 1967.

științifică, 1977, 300 p.), se străduiesc să desprindă o serie de concluzii generale în evoluția economiei noastre, precum și unele particularități proprii ale României în diferitele etape ale construcției socialiste. Componenta esențială și decisivă a mecanismului economic, spun autorii, este mecanismul de organizare și de conducere unitară a economiei naționale, care cuprinde ansamblul deciziilor unitare și centralizate, materializate în structuri organizatorice determinate în mod centralizat în planul național unic, în principii și norme economice-financiare. Cea de-a doua componentă principală a mecanismului economic este conducerea locală, descentralizată — gestiunea economică, rezultînd de la faptul că, condu-

ducerea unitară se realizează pe baza criteriului optimului macroeconomic, iar conducerea locală pe baza criteriului maximizării beneficiului, autorii elaborează teza că cele două nivele ale conducerii reprezintă de fapt două modalități de reglare a economiei socialiste. Unitatea mecanismului economic este asigurată de compatibilitatea dintre criteriul optimului macroeconomic și cel al optimului microeconomic.

Cuantificarea eficienței învățămîntului

● În analiza eficienței economice a învățămîntului, arată V. Komarov în articolul *Ekonomiceskaia effektivnost obrazovaniia* (Eficiența economică a educației), apărut în nr. 9/1977 al re-

vistei *VOPROSI EKONOMIKI*, există două aspecte: economicitatea interioară a sistemului de învățămînt și economicitatea învățămîntului prin prisma influenței sale asupra economiei naționale. Acest al doilea aspect prezintă numeroase complicații și este cel mai puțin elaborat în știința economică. V.K. propune să se urmărească ce parte din creșterea venitului național poate fi atribuită învățămîntului. Creșterea venitului național se datorește mării numărului de muncitori în sfera producției materiale și sporirii productivității muncii. Ceea ce interesează în context este factorul al doilea, care este relativ ușor de calculat. Mult mai complicată este diferențierea între partea din creșterea productivității muncii

FIȘE

atribuibilă progresului tehnic și partea care se datorește sporirii nivelului învățămîntului și calificării. Autorul admite că sporul productivității muncii care se poate pune pe seama progresului tehnic corespunde aproximativ cu ritmul de creștere a utilității tehnice a muncii; el procedează apoi la reducerea muncii complexe și stabilește astfel partea ce o deține munca de calificare ridicată în creșterea venitului național. Pe date din 1975 din U.R.S.S., rezultă că partea ce revine învățămîntului în creșterea venitului național este cu 20 la sută mai mare decît a progresului tehnic.

ACVACULTURA, O CALE DE VALORIFICARE INTENSIVĂ A POTENȚIALULUI ECONOMIC AL APELOR [1]

PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA APELOR, găsirea unor metode de valorificare complexă a terenurilor subacvatice, capabile să asigure omului resurse de hrană din ce în ce mai mari, au devenit probleme de prim ordin ale contemporaneității. Niciodată complexitatea raporturilor dintre om și mediul acvatic nu a fost atât de mare ca în zilele noastre, făcând necesară o nouă abordare a gospodăririi acestui mediu viu, care în mod nemijlocit dă viață solului terestru, florei și faunei din ambele medii. Problemelor legate de apărarea și gospodărirea complexă a apelor le-au fost consacrate în ultimele decenii un număr important de dezbateri care au adus în discuție fapte, probleme, idei și soluții, au oferit omenirii o imagine reală asupra rezervelor uriașe de hrană pe care le ascunde această „lume a tăcerii”, dar și pericolul pe care îl reprezintă pentru ea un anumit mod de a concepe aplicarea revoluției tehnico-științifice contemporane în acest domeniu.

Spre a rezolva aceste probleme, oamenii de știință, cercetătorii și specialiștii au creat și au pus bazele unei noi științe — ACVACULTURA — care înseamnă culturi în apă și protecția acestui mediu, fiind în fond o biotehnie acvatică, respectiv agrozootehnie acvatică. **Acvacultura este știința care se ocupă de reproducerea și creșterea organismelor acvatice animale și vegetale, sub directa dirijare de către om, în scopul sporirii producției acestor organisme, pentru a asigura materiile prime necesare obținerii de proteine utile alimentației omenirii, dar și pentru conservarea mediului acvatic.** Acvacultura este a doua cale principală, după agricultură și zootehnie, chemată să soluționeze problema hranei omenirii, mai ales că 3/4 din suprafața globului este acoperită de apă. Atunci când în timpurile îndepărtate oamenii au trecut de la stadiul culesului, la cel al agriculturii, ori de la vânătoare sau păstorit la zootehnie, au descoperit că aceste îndeletniciri sînt și rentabile. Dacă luăm în considerare tehnicile actuale de pescuit în ocean, mări și lacuri naturale, trebuie să recunoaștem că acest sector se află în stadiul culesului sau vânătorii. Aproape în întregime produsele oceanelor, mărilor sau lacurilor provin din reproducerea lor naturală. Ideea de a cultiva sistematic speciile acvatice este relativ nouă, ea a căpătat aplicabilitate în bazinele create de om și în special pentru peștii de apă dulce, sub denumirea de piscicultură, iar treptat a intrat și în domeniul apelor marine pentru creșterea stridiilor și midiilor, creveților, algeilor etc.

În anul 1975 producția mondială a acvaculturii a înregistrat 6,1 milioane tone produse biologice din care 4,026 milioane tone pește (în special datorită dezvoltării pisciculturii în apele interioare), 0,988 milioane tone moluște (din care 0,591 milioane tone stridii, 0,328 milioane tone midii etc. obținute prin metode de moluscocultură), 1,067 milioane tone alge obținute în culturi dirijate și 0,019 milioane tone creveți crescuți. Față de anul 1970 producția mondială de produse biologice ale acvaculturii a crescut de 2,5 ori.

În țara noastră acvacultura s-a dezvoltat, pînă acum, numai pe scama pisciculturii în apele interioare. Dacă în anul 1948 se obțineau abia 600 tone pește în crescătorii, în prezent realizările depășesc 35 000 tone, din care 30 000 tone crap de cultură și peste 5 000 tone pești fitozooplantonofagi crescuți în aceleași crescătorii. Creșterea producției de pește în apele interioare s-a făcut prin valorificarea mai rațională a resurselor naturale de hrană existente în bazinele piscicole și prin extinderea creșterii peștilor în noile amenajări piscicole ce au fost realizate pe o suprafață de peste 50.000 ha.

Importante creșteri au avut loc și în alte țări. De exemplu în U.R.S.S. în ultimul plan cincinal 1971—1975 producția de pește de crescătorie a crescut de 1,7 ori, în R.P. Polonă de 4 ori, iar în Japonia în ultimii 7 ani de peste 5 ori. Asemenea rezultate s-au înregistrat și în alte țări europene și asiatice.

Realizările acvaculturii sînt determinate, la fel ca și în celelalte ramuri economice, de progresele științifice și tehnice ale domeniului.

Soluții noi de cultură a organismelor acvatice

ÎN ULTIMUL DECENIU au fost experimentate numeroase specii de pești, moluște, crustacee și alge în culturi acvatice, pe baza cărora s-au elaborat noi tehnologii de reproducere, creștere și s-au dezvoltat cele existente. În cele ce urmează vom expune acele realizări, care au ca obiectiv prioritar valorificarea cât mai completă și superioară a resurselor naturale de hrană existente în bazinele acvatice, pe care nu le consumă speciile autohtone de pește și, în același timp, contribuie la diversificarea producției de pește de cultură destinat consumului populației.

1. În piscicultură. Contribuția românească la aclimatizarea celor 4 specii asiatice de pești care consumă vegetație acvatică (alge, pui de apă și scoici și melci de apă, s-a materializat în crearea unei noi tehnologii de reproducere artificială a acestor specii și a citorva variante de tehnologii noi pentru creșterea peștilor în amestec de specii și vîrstă (policultură). Aceste realizări au avut ca efect construirea și funcționarea peste 10 stații de reproducere artificială a crapului chinezesc de iarbă (cosas), a crapului argintiu (singer), crapului argintiu pătat (novac) și a crapului chinezesc negru (scoicar), iar economia piscicolă a beneficiat anual de un spor de producție de peste 5 000 tone pește de consum, așa cum am menționat mai sus. Prețul de cost al acestei producții suplimentare este de numai 25% față de cel al crapului obișnuit de crescătorie. Datorită acestor avantaje, aclimatizarea și respectiv creșterea acestor pești în amestec cu crapul autohton în helceștee și iazuri și de asemenea în bazine acvatice naturale, este considerată o deosebită realizare a pisciculturii românești. Cu toate aceste acțiuni nu s-a extins la nivelul posibilităților din țara noastră. În amenajările piscicole din Delta Dunării, dacă s-ar repopula anual cu 1500—2000 pui de o vară de 20 gr/ex. pe hectar din speciile de crapi chinezești, s-ar putea obține o producție suplimentară de pește de 400-500 kg/ha/an, adică 12 000 tone pește în plus față de cea existentă. De asemenea și în amenajările piscicole din apele interioare, dacă s-ar repopula anual cu circa 1000 pui din aceleași specii, s-ar realiza anual în plus pe hectar 200-300 kg, respectiv în total circa 7 000 tone pește. În felul acesta producția medie de pește pe hectar ar putea ajunge la 2 000 kg așa cum dealtfel s-a și realizat la C.A.P. Bivolari-Iași, Mant-Vaslui, Tămăida-Bihor etc. Pentru aceasta însă trebuie creat lotul de reproducători necesari și capacitatea de reproducere artificială. În alte țări s-au creat alte noi tehnologii de creștere a peștilor fitozooplantonofagi în comun cu hibridii de sturioni sau în amestec cu mai multe specii și care ar putea fi aplicate și în țara noastră. De exemplu în U.R.S.S. prin creșterea în comun a hibridilor de sturioni cu pești fitofagi (crapi chinezesc de iarbă și crap argintiu pătat), s-a realizat în medie 1750 kg pește valoros de consum, din care 1250 kg hibridi de sturioni și 500 kg pești fitofagi. Avînd în vedere că tehnologiile de reproducere artificială a sturionilor și a peștilor consumatori de vegetație sînt elaborate pentru a fi aplicate pe scară industrială și că avem acești pești în apele noastre, se impune ca metoda respectivă să fie introdusă cît mai repede și în piscicultura țării noastre. O altă tehnologie cu aplicabilitate mare în bazinele noastre piscicole ar fi creșterea crapului obișnuit în comun cu cosasul, singerul, novacul, scoicarul și cu alte trei specii de pești detritofagi asiatici care n-au denumire românească nefiind încă aclimatizați (ca, de exemplu Catla catla, Laheo rochita și Cirrhina mrigada) sau din neamul chefalului (Mugil so-uy). Peștii detritofagi se hrănesc numai cu mîl organic, aflat din abundență pe fundul bazinelor piscicole și care reprezintă 40% din resursele naturale de hrană pe care peștii noștri nu le consumă. În R.P. Chineză, India etc. se realizează în policultură furajată cu speciile menționate în medie 850 kg pește/ha. Ar fi util ca încă din anul 1978 să se importe u

experimental din larvele (alevini) acestor specii de pești și se experimenteze asemenea culturi de pește în comun.

Tot în scopul valorificării cât mai complete și superioare a igilor trofice din bazinele piscicole, în alte țări au fost elaborate tehnologii noi de reproducere și creștere a 3 specii de pești din familia Catostomide și 4 specii de pești din familia Ictaluridae. Acești pești trăiesc în apele naturale ale S.U.A., dar hrădu-se cu plancton sau insecte — verigi trofice mai puțin sau oc valorificate de peștii noștri de crescătorie — și avind un m de creștere foarte bun, superior crapului și celorlalte specii a cultură, în anii 1971 și 1972 U.R.S.S. și R.S.F. Iugoslavia au portat loturi experimentale în scopul aclimatizării lor. Rezul-tele obținute sînt foarte bune, în sensul că puietul în prima ră are 30—100 gr/ex, iar în vara a 2-a atinge greutatea medie nercială de 500 gr/ex.; unele loturi în vara a 2-a au atins eutatea de 1 000-2 000 gr/exemplar, greutate pe care crapul stru o atinge abia după 3 ani de creștere. Producția suplimeră obținută prin creșterea acestor pești este de 350—500 kg/ha. această situație, s-ar putea importa în lot experimental 3 spe- de pești ale genului Ictiobus, numite și pești bivoli, respectiv fial cu gura mare, buffal cu gura mică și buffal negru și 4 ecii din somni americani, respectiv somnul de apă curgătoare. nmul cu capul plat, somnul albastru și somnul alb. De aseme- a ar trebui importate și larve de bibani americani, respectiv anul marin și bibanul alb. Cu aceste specii s-ar putea începe perimentările la Stațiunea de cercetări pentru piscicultură în e interioare Nucet-Dîmbovița și Podul Iloaiei-Iași și la crescă- iile piscicole Cefa-Bihor, Sarinasuf și Calica, județul Tulcea, șaul — jud. Constanța.

Pentru mărirea numărului de specii și subspecii de sturioni respectiv a producției de sturioni ar putea fi luată în conside- re aclimatizarea în Dunăre și lacul Razelm a unui neam de brun din limanurile și fluviul Amur (Kaluga), a nisetrului sir- rian din fluviile Obi și Enisei și lacul Baical, a sturionului merican (*Acipenser fulvescens*) din marile lacuri americane sau unei alte specii de sturion american (*Polydon spathula*) consu- ator de detritus.

Un interes deosebit îl prezintă și o specie de pești (cunoscută b numele de tilapia) ce s-a dezvoltat foarte mult în bazinele vaticale ale țărilor tropicale. Această specie de pești are avanta- l că înregistrează cel mai rapid ritm de creștere, atinge dimen- ani mari, se hrănește numai cu vegetație, iar reproducerea are c la vîrsta de 3—5 luni, dar are ca dezavantaj că trăiește nu- ai în ape calde tropicale. Ca urmare a tehnologiei elaborate în timii ani, producția de pește depășește 5 000 kg/hectar. Analî- nd situația din țara noastră am constatat că apele termale de Felix și Cefa, județul Bihor și alte locuri din județul Satu are sau apele rezultate de la toate termocentralele ar putea nstitui și în timpul frigurilor surse de alimentare cu apă caldă amenajărilor piscicole, ar mări perioada de creștere a peștelui la 6 luni, cît este în prezent, la întregul an și s-ar putea ține cel puțin două recolte de pești, adică 3—4 000 kg/an.

Un început bun, cu rezultate promițătoare, s-a realizat și în ra noastră prin experimentarea creșterii peștilor în cuști plu- oare în lacuri de acumulare în complexul Bistrița și Trifești județul Neamț, canale magistrale de irigații din județele Ialomi-

ța și Brăila, unde s-au realizat 60 kg pește producției mp față de numai 0,1 kg pe metru pătrat de crescătorii clasice. Acest sis- tem de creștere superintensiv se poate aplica în orice bazin ac- vatic cu condiția realizării cuștilor și asigurării furajelor nec- esare.

Ar mai trebui menționat că și în țara noastră s-au elaborat tehnologii și metode de reproducere artificială și creștere a peș- tilor care au fost preluate și în alte țări, cum ar fi de pildă în sturionicultură. În acest sens arătăm că se proiectează în prezent în Delta Dunării o primă stație industrială de reproducere arti- ficială și creștere a puietului de sturioni ca material de populare anuală a Dunării și respectiv a Mării Negre, pentru a suplini reproducerea naturală a acestor pești care, din cauza construc- țiilor hidroenergetice pe Dunăre, nu se mai face în cele mai bune condiții. Totuși unele experimentări, pentru anumite specii de pești, se desfășoară încet sau încă n-au început. De exemplu, pentru 3 specii de chefali, pești deosebit de valoroși, existenți în țara noastră, și care se hrănesc numai cu detritus organic de pe fundul bazinelor acvatice, cercetările continuă de 7 ani, dar pro- blema reproducerii artificiale și creșterii în gospodării organizate încă nu a fost soluționată. Pentru alte specii valoroase de pești ca, de exemplu, calcan, cambulă, morunaș, lin, plătică, caracudă etc. nu s-au antamat cercetări de piscicultură în bazine acvatice amenajate, obiective pe care cercetarea ar trebui să le înscrie în planul său de activitate.

Considerăm că nu este lipsită de interes nici experimentarea împrejmuirii de zone din golfurile sau „băile“ litoralului româ- nesc de la Sulina, Ciotic sau Capul Midia, în care să se experi- menteze creșterea dirijată a unor specii autohtone din Marea Neagră sau lacurile litorale salmastre.

2. Cultura moluștelor. Cultura moluștelor (stridii, midii etc.) se face în unități organizate, ferme sau gospodării de tipul poli- cicile, pentru că se hrănesc cu alge microscopice, deci cu produc- ție primară și constituie, ca și peștii consumatori de vegetație și ierbivorele terestre, o sursă importantă de proteină pentru hrana omului. Într-o serie de țări, ca de exemplu în Franța, Olanda, Anglia și Canada, moluștele se cresc pe fundul unor bazine special amenajate; în Japonia, Spania, R. P. Chineză și R. P. Bulgaria se face în sistemul stelajelor și plutelor în golfuri ame- najate. Producția de cultură a midiei la 1 ha fermă este în Fran- ța de 2,3 tone (numai carne, fără scoici), în Olanda 25 tone, în Spania de 300 tone, iar în U.R.S.S. experimental 500—560 tone.

Țara noastră are în Marea Neagră o rezervă însemnată de midii, care ar permite exploatarea a circa 3 milioane kg/an cu condiția ca cercetarea științifică să elaboreze tehnologia de des- nisipare a lor după recoltare și paralel să înceapă experimenta- rea culturii midiei în zonă amenajată la Capul Midia sau în- tr-una din „băile“ de la Sulina, unde să se experimenteze tipul de plută sau suporturi din plase și fire de mase plastice. De ase- menea considerăm că ar putea începe lucrările de experimentare a aclimatizării stridiei din apele Franței sau a altor specii de midii mai productive. Odată cu aceasta ar trebui experimentate forme de desfacere în stare proaspătă, semipreparată sau con- servată, a producției de moluște, mai puțin cunoscută de consu- matorii români, acesta fiind un domeniu nou al acvaculturii din țara noastră.

dr. ing. Gheorghe I. MANEA

NICOLAE BĂLCESCU

(Urmare din pag. 21)

ranspună în viață un asemenea ideal nobil. „Dar — rătă astfel Bălcescu — unde este Mihai Viteazul acum pre a realiza aceste proiecte? Cunoaștem un viteaz hai... (în manuscris lipsește cuvîntul — I.B.) decît acest rou, **poporul**. Patriotismul unui popor este mult mai uternic decît orice mare geniu individual. Cînd inima ai va fi aprinsă de aceea mare idee a regenerației na- ionale și cînd el va fi hotărît de a o apăra cu sîngele ai nici-o putere din lume nu-l va birui“.

În mod obiectiv, transpunerea în viață a progra- nului de prefacere radicală a societății preconizat de Bălcescu ar fi dus la abolirea sistemului iobăgist de xploatare și la dezvoltarea țării pe baze burghezo-de- nocratice. Aceasta ar fi însemnat, fără îndoială, un im- portant pas înainte al țării pe linia progresului și ci-

vilizației, nu însă și realizarea visului său de a domni deplina egalitate, „dreptatea și frăția în societate“. Pentru aceasta, cum a dovedit-o viața, erau necesare alte măsuri, alte condiții istorice. De altfel Bălcescu însuși era conștient că transformarea radicală a struc- turilor societății românești, care să ducă la desființarea „exploatației omului d-asupra omului“ necesita o pe- rioadă de timp îndelungată. În acest sens el consemna predictiv: „Poate pînă cînd vom vedea nația noastră recăpătîndu-și toate drepturile, va trece chiar un secol“. Într-adevăr, în aceste zile, cînd comemorăm pe marele revoluționar și gînditor român, putem spune că visul lui Bălcescu de a vedea națiunea română liberă și de a lichida de pe pămîntul țării „cea mai de pe urmă ex- ploatație“ a fost înfăptuit. În noi condiții istorice, acest vis a fost înfăptuit de către moștenitorul firesc al tra- dițiilor și idealurilor progresiste ale poporului nostru — de către clasa muncitoare, de toți oamenii muncii sub conducerea Partidului Comunist Român.

Pentru o nouă ordine economică internațională

„Tineretul lumii de astăzi este dornic de innoire în viața societății, de a se pune capăt vechii politici de inegalitate socială și asuprire națională, de a se asigura realizarea unei lumi mai bune, mai drepte — atît pe plan național, cît și internațional“.

NICOLAE CEAUȘESCU

TINERETUL, FACTOR ACTIV ÎN FĂURIREA UNEI LUMI MAI DREPTE ȘI MAI BUNE

UNUL DINTRE cele mai semnificative fenomene ale perioadei contemporane este afirmarea vigoasă a tinerei generații ca o uriașă forță socială, militantă, activă pentru pace, democrație și progres. Faptul că tineretul se afirmă ca o importantă forță a lumii contemporane nu se bazează doar pe ponderea sa numerică în ansamblul populației fiecărei țări, ci toată din statistici rezultă că peste jumătate din populația lumii este în vîrstă de sub 24 de ani. Tinerii între 15 și 24 de ani vor reprezenta în anul 1990 un miliard de persoane (față de 460,2 milioane în anul 1950), pentru ca în anul 2000 să totalizeze 1,157 miliarde. Dar dincolo de aspectele cantitative, se impun elementele calitative, derivînd din însăși poziția tinerei generații ca purtătoare a viitorului fiecărei societăți. În ciuda varietății firești a preocupărilor și convingerilor tineretului din diferite țări, una din trăsăturile marcante ale tinerei generații de pretutindeni este conștiința sa profundă că idealurile și năzuințele care o animă nu pot fi realizate decît într-un climat de pace, cooperare și înțelegere reciprocă. De la înalta tribună a sesiunii jubiliare a Adunării Generale a O.N.U. din 1970, covarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, reliefa cu vigoare faptul că „dorința de a construi o lume în care oamenii să se bucure pe deplin de roadele civilizației moderne, să fie eliberați de perspectiva războaielor este sursa principală a mișcării contemporane a tineretului“.

O piatră de hotar

AMPLOAREA ȘI DIVERSITATEA aspectelor examinate de O.N.U., evidențiază tot mai mult o problematică distinctă prin conținutul și valențele sale: locul și rolul tineretului în viața societății actuale, cu deosebire după anul 1960 cînd, la inițiativa României, Adunarea Generală înscrise pe ordinea sa de zi un punct de sine stătător privind educarea internaționalistă și umanistă a generației viitoare. Această temă își va găsi o primă consacrare prin adoptarea la 7 decembrie 1965 a rezoluției 2037 (XX) cunoscută în lumea întreagă sub titlul „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare“.

De la această dată, tema educației și a participării active a tinerei generații la dezvoltarea economică și socială a statelor s-a impus tot mai mult ca un subiect major al dialogului internațional.

În conflagrațiile care au încercat omenirea, tineretul a fost acela care a avut cel mai mult de suferit și a dat cele mai multe jertfe, ceea ce face ca tineretul să dorească un viitor sigur, pacea. Congresul mondial al tineretului de la New York din anul 1970 — prima reuniune de o asemenea amploare organizată sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite, — a constituit un exemplu dintre cele mai elocvente în ceea ce privește solidaritatea crescîndă a tinerilor de pretutindeni în lupta pentru apărarea bunului suprem al omenirii — pacea —, în eforturile comune pentru înfăptuirea unei dezarmări generale și complete, și în primul rînd a dezarmării nucleare, sub un control internațional strict și eficient.

Dimensiunea politică a eforturilor pentru statornicirea unei noi ordini mondiale se regăsește, de asemenea, în strădania colectivă a tineretului de a pune capăt pentru totdeauna colonialismului și neocolonialismului, în acțiunile de repudiere

hotărîta a rasismului și a formei sale cele mai odioase apartheidul.

Dezbaterile care au urmat au reconfirmat valoarea inițiativei românești ca piatră de hotar pentru examinarea ansamblului problematicii referitoare la tineret.

Instaurarea unui dialog real cu tînăra generație constituie una din sarcinile cele mai actuale ale Națiunilor Unite. De aproape 400 de organizații internaționale neguvernamentale care beneficiază de statut consultativ pe lângă Consiliul economic și social al O.N.U., peste 60 se ocupă în prezent de problemele tineretului. Printre principalele aspecte ce intră în preocupările acestor instituții figurează: cooperarea tehnică internațională, comerțul, dezvoltarea, elaborarea, aplicarea, evaluarea politicilor și programelor naționale destinate tineretului, învățămîntul și reforma acestuia, șomajul, ameliorarea sănătății și a alimentației, ocrotirea socială, combaterea criminalității, delinvența, abuzul de stupefiante, aspectele demografice, protejarea mediului inconjurător, responsabilități mai largi acordate tineretului în societate, folosirea judicioasă mijloacelor de recreere etc. Majoritatea acestor teme au figurat cu regularitate pe agenda marilor reuniuni internaționale din ultimii ani.

Insecuritate prelungită

GRUPA DE VÎRSTĂ cuprinsă între 15 și 24 de ani reprezintă în anul 1980 circa 815 milioane persoane. Principala pondere în acest spor de populație va reveni țărilor în curs de dezvoltare, în care tineretul rural va deține majoritatea, reprezentînd 52,7% din populația totală. Grupa de vîrstă între 0 și 14 de ani va ocupa în țările în curs de dezvoltare în 1980 aproximativ 60% din populația totală, față de 42% în țările dezvoltate. Nu se cere un efort de imaginație deosebit pentru a înțelege dificultățile previzibile la capitolul situației sociale și economice a tineretului, dacă se pornește de la inegalitățile și decalajele considerabile existente în prezent, care fac ca trei sferturi din populația mondială să alcătuiască uriașa armată a săracilor. În țările capitaliste dezvoltate care trec în prezent prin dificultăți economice, creșterea șomajului care afectează cu deosebire tinerii în căutarea primului loc de muncă și dificultățile de ordin psihosocial care le însoțesc (marginalitate, delinvență sentimentală inutilității), datorate unei insecurități prelungite accentuează tensiunile existente în general între un tineret avid de schimbare și forțele conservatoare ale societății. Dar neliniștea pe care o resimt tinerii în fața unor mecanisme economice asupra cărora nu au nici o influență îi împinge spre forme de acțiune care se explică mai degrabă prin situația lor în viața socială decît prin calitatea lor de tineri.

Este deci firesc ca un număr crescînd de tineri să aprecieze că este necesar să se pornească la transformări sociale și economice radicale. Tot mai mulți tineri sînt preocupați de inegalitățile ce caracterizează societatea capitalistă contemporană, contestă sistemul de valori și de norme ce îi sînt proprii, protestează împotriva realităților în care trăiesc. În rapoartele O.N.U. se subliniază că protestele tinerilor sînt determinate, în tre altele, de faptul că aceștia „consideră că au un statut marginal în societate și se simt privați de dreptul și de posibilitatea de a participa în mod substanțial la viața politică, economică, socială și culturală a societății lor“. Ideea că dezvoltarea reprezintă o „față a păcii“ a făcut ca tineretul să se preocupe tot

mult de perspectivele reale ale progresului social și economic. Cercetările speciale cu privire la tineret evidențiază faptul că tineretul devine tot mai conștient că dezvoltarea „este o problemă mai degrabă politică decât tehnică”.

Pe o scară națională, tinerii revendică o participare activă nu numai ca executanți de directive și de hotărâri ci, în același timp, ca factori responsabili la elaborarea lor.

Prioritatea cerințelor esențiale

PE UN ASEMENEA FOND, problematica planificării naționale pentru tineret capătă o însemnătate tot mai larg recunoscută. Din datele disponibile rezultă, de altfel, că majoritatea țărilor au ținut seama de cerințele specifice ale tineretului, organizând programe suplimentare și alocându-le resurse mai importante. Statisticile existente arată că cheltuielile publice în favoarea tinerilor cunosc o creștere simțitoare. Astfel, fondurile sacrate învățământului de toate gradele au sporit între 50 și 100% la sută, reprezentând, în majoritatea țărilor, între 2 și 7 la sută din produsul național.

Analizele și studiile efectuate în cadrul O.N.U. cu privire la problematica tinerei generații din punctul de vedere al participării sale la dezvoltare constată totuși că „majoritatea aranjamentelor prevăzute în prezent pentru a satisface cerințele și aspirațiile tinerilor sînt inadecvate, iar în unele cazuri nesatisfăcătoare până la extrem. Guvernele, instituțiile guvernamentale și organizațiile internaționale vor trebui să adopte măsuri suplimentare pentru a întări sau modifica politicile și programele, care în actualitate sunt insuficiente sau compromit dezvoltarea tinerei generații, cu scopul de a contribui la instaurarea unei societăți progresive și democratice”.

Printre propunerile O.N.U. se numără recomandarea de a se acorda prioritate satisfacerii cerințelor esențiale ale tinerei generații. Programele menite să favorizeze dezvoltarea economică și socială ar trebui să cuprindă obiective ținînd de introducerea modificărilor structurale necesare pentru a crea resurse și servicii și a le repartiza în mod echitabil între toate categoriile de tineri din societate, fără distincție de rasă, sex sau origine socială. În acest scop, ar trebui să fie eliminate barierele ce se ridică în fața tinerilor și să se elimine discriminările care se ridică în fața tinerilor și să se elimine discriminările care se ridică în fața tinerilor și să se elimine discriminările care se ridică în fața tinerilor.

În concepția O.N.U., unul din temeiurile activității politice guvernamentale în materie de tineret trebuie să fie încurajarea tinerilor să participe activ la activitățile economice și culturale productive. Prin intermediul unor programe de educație, tinerii trebuie ajutați să înțeleagă rolul pe care pot să-l joace în dezvoltarea țării lor. Conștientizarea tinerilor trebuie să se realizeze prin oferirea unor posibilități efective de participare directă la eforturile de dezvoltare. Unele programe trebuie să fie puse sub egida directă a tinerilor. Un exemplu caracteristic în acest sens este alfabetizarea. În prezent, numărul necititorilor de carte, printre care tinerii reprezintă majoritatea, ridică la peste 800 de milioane, fapt care constituie, așa cum se apreciază la UNESCO, „cea mai flagrantă dintre inegalitățile care persistă în domeniul educației”. Pe drept cuvînt se apreciază că oprirea sau limitarea accesului la luminile spiritului reprezintă una dintre cele mai revoltătoare „moșteniri” ale vechii lumi. Se estimează că realizarea scolarizării universale în învățământul primar în anul 1985 implică în Asia, Africa și America Latină folosirea a 12 milioane de învățători, cu 3 milioane în plus față de anul 1977. Învățământul secundar din cele două continente amintite va absorbi un număr suplimentar de peste un milion de profesori, care ar urma să fie recrutați din rândurile tinerei generații.

Participare plenară la procesul dezvoltării

DESIGUR, cerința esențială este aceea că orice politică națională privind tineretul, inclusiv în domeniul educației, trebuie să fie rezultatul firesc al experienței naționale și trebuie să se monitizeze cu obiectivele economice și sociale ale țării respective. Aceasta însă nu împiedică definirea unor obiective comune între care în studiile O.N.U. sînt enumerate următoarele: promovarea respectului reciproc între diferitele grupuri de tineri, stimulîndu-i să muncească și să trăiască laolaltă și dezvoltarea calităților civice: cultivarea în rîndul tinerilor a simțului disciplinei și al dragostei față de muncă ca o contribuție importantă la progresul țării; dezvoltarea la tineret a unor competențe utilizabile prin programe corespunzătoare de formare profesională. În scopul unei mai largi mobilizări a tinerilor la strategia dezvoltării se impune definirea unor modalități concrete de participare a acestuia la diferitele stadii de elaborare conceptuală a programelor de dezvoltare și la desfășurarea acestora. În esență, acțiunile prevăzute au drept scop să determine, printr-o abordare pluridisciplinară și ținînd seama de realitățile naționale, mijloacele, metodele, formele de organiza-

re, modalitățile de acțiune care să permită tinerilor să aibă un rol mai activ în societate și să participe plenar la procesul dezvoltării naționale.

În acest cadru de preocupări, la ultimele sesiuni ale Adunării Generale a O.N.U. au fost adoptate hotărîri și recomandări vizînd ca activitățile Organizației să răspundă în mai mare măsură nevoilor și aspirațiilor tinerei generații, să asigure îmbunătățirea legăturilor dintre tineretul din toate țările lumii. O primă rezoluție, prezentată de România, cere statelor și organizațiilor internaționale să acorde o mai mare atenție transpunerii în viață a prevederilor Declarației din 1965, în special în stabilirea politicii și programelor privind tineretul. O altă rezoluție inițiată de țara noastră relevă necesitatea îmbunătățirii actualelor metode de comunicație și cooperare în problemele tineretului, a sporirii rolului O.N.U. în dezvoltarea contactelor și legăturilor dintre organizațiile naționale și internaționale ale tineretului.

Ca urmare a rezoluțiilor amintite, a fost elaborat un raport asupra tineretului de către secretarul general al O.N.U., avînd ca scop să ofere un tablou analitic al situației sociale mondiale a tinerei generații. Documentul, întocmit în colaborare cu UNICEF, O.I.M., F.A.O., O.M.S., și UNESCO cuprinde o tematică de o incontestabilă actualitate, referindu-se la aspecte cum sînt: aspirațiile tinerilor; tinăra generație, națiunea și comunitatea internațională; pregătirea pentru viață: trebuințe specifice în materie de sănătate și alimentație; angajarea tinerilor; planuri și programe naționale pentru tinăra generație.

Pe baza inițiativei țării noastre, forul plenar al Națiunilor Unite — Adunarea Generală — a adoptat în 1973 o rezoluție intitulată „Acțiuni concertate la nivel național și internațional pentru a răspunde nevoilor și aspirațiilor tineretului și a promova participarea sa la dezvoltarea națională și internațională”.

În 1974, ca urmare a hotărîrilor Adunării Generale a O.N.U., Consiliul Economic și Social a luat în dezbatere problema căilor de comunicație cu tineretul și organizațiile internaționale de tineret. În baza unui proiect de rezoluție propus de România avînd ca autori Iugoslavia, Iranul, Jamaica, Kenya, Thailanda și Zairul, Consiliul a recomandat Comisiei drepturilor omului, Comisiei dezvoltării sociale și Comisiei pentru condiția femeii să organizeze, sub auspiciile Națiunilor Unite, reuniuni internaționale și regionale privind unele probleme concrete și să pregătească programe de acțiune interesînd tineretul, mai ales în legătură cu participarea tinerilor la viața societății.

În cadrul evaluării Strategiei internaționale a dezvoltării și în perspectiva elaborării unei noi strategii pentru cel de-al III-lea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare (1981—1990) se accentuează în mod deosebit necesitatea participării tineretului la îndeplinirea obiectivelor propuse. Pe acest plan se impune atenției preocuparea tot mai largă a statelor de a orienta educația tineretului spre obiectivele noii ordini economice internaționale. Sînt semnificative în acest sens dezbaterile de la O.N.U. din anii 1976—1977 pe marginea inițiativei țării noastre privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Astfel, la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., chiar în această lună, va fi supusă examinării forului plenar problema tineretului în lumea contemporană („Politici și programe pentru tineret”). Proiectul rezoluției a fost propus anul acesta în Comisia dezvoltării sociale a O.N.U. de România, împreună cu Indonezia, Japonia, Egipt, Filipine, Turcia, Costa Rica, Sierra Leone, Cipru, Zair și Lesotho. După ce a fost adoptată prin consens, rezoluția a fost discutată din nou la ECOSOC, fiind însușită în același mod. În document se subliniază însemnătatea educării permanente a tinerei generații și se reliefează necesitatea imperioasă a orientării energiilor, entuziasmului și facultăților creatoare ale tinerilor în direcția înaintării națiunii, a promovării progresului economic, social și cultural al popoarelor, a menținerii păcii în lume, a dezvoltării cooperării și înțelegerii internaționale. Totodată, rezoluția evidențiază „contribuția prețioasă pe care o poate aduce tineretul la dezvoltarea cooperării între state, pe baza egalității și dreptății, la statornicirea unei noi ordini economice internaționale”.

Se cuvine, de asemenea, reamintit faptul că în atenția O.N.U. se află și alte importante propuneri românești, cum sînt: oportunitatea elaborării unui instrument internațional privind tineretul: înființarea unui Consiliu mondial al O.N.U. pentru problemele tineretului; proclamarea unui An internațional al tineretului; convocarea, sub auspiciile Națiunilor Unite, a unui Congres mondial al tineretului, precedat de reuniuni regionale și internaționale.

Găsirea de forme adecvate de manifestare a elanului care caracterizează tinăra generație reprezintă o condiție primordială pentru participarea sa din plin la dezvoltarea economică și socială a popoarelor, la edificarea unei noi ordini internaționale, în concordanță cu imperativele epocii noastre.

dr. Ioan VOICU

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Inflația: ritmuri diferențiate

DUPA CE cunoscuse o anumită încetinire (8% în 1976, față de 11% în 1975 și 13% în 1974), ritmul mediu al inflației pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate a cunoscut o nouă accelerare în primul semestru al anului curent, când s-a ridicat la circa 10% (ritm anual), mai ales sub influența creșterii prețurilor la produse alimentare. Dar chiar și în 1976, când a cunoscut o reducere, ritmul mediu citat al inflației a fost de trei ori mai ridicat decât în anii '60. Pe țări, gama evoluțiilor a continuat să fie foarte variată, ritmurile anuale oscilând în 1976 între sub 2% în Elveția, 4,5% în R.F.G., 5,5% în S.U.A. și aproape 17% în Anglia și Italia.

În țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, ritmul mediu al inflației a cunoscut o accelerare în 1976, când a ajuns la aproape 35%, față de 30% în 1974 și 1975 și 22% în 1973. Pe continente, cele mai mari creșteri de pre-

turi s-au semnalat în America Latină, cu deosebire în Argentina, Brazilia și Peru.

Cositor: creșterea prețului

EXPERTII internaționali apreciază că prețurile pe piața cositorului își vor continua tendința de creștere și în anul 1978, chiar în cazul în care Congresul S.U.A. ar aproba vânzarea eşalonată a unei cantități de 30 000 tone metal din stocul strategic american. Ca argumente ei menționează deficitul mare de metal existent în prezent pe piață (estimat la 20 000 tone) și imposibilitatea intervenției stocului tampon al Consiliului internațional al cositorului, care este epuizat de la începutul anului curent.

Portugalia — noul cod al investițiilor străine

ÎN PORTUGALIA a intrat în vigoare noul cod al investițiilor străi-

ne. A fost publicat și statutul Institutului de investiții străine însărcinat să coordoneze, să orienteze și să controleze politica în acest sector în Portugalia. Noul cod autorizează investițiile străine în toate sectoarele, cu excepția celor interzise întreprinderilor particulare și elimină astfel limitele maxime la transferurile anuale de beneficii, precum și restricțiile la transferurile salariilor străinilor care lucrează în Portugalia. Investițiile străine rămân subordonate politicii și planului economic al guvernului și vor fi apreciate în funcție de numărul de locuri de muncă pe care îl creează, contribuția lor în devaliză, gradul în care valorifică resursele naționale, măsura în care introduc tehnologie avansată, contribuția la formarea de cadre naționale etc. Investițiile străine pot beneficia de aceleași avantaje fiscale sau de altă natură acordate întreprinderilor naționale. În anumite condiții, investițiile străine sînt permise în mod automat, în special dacă sînt destinate sectoarelor desemnate ca prioritare.

Orientări în dezvoltare economică

Tanzania: obiective ale planului cincinal 1976-1980

INDUSTRIALIZAREA Tanzaniei a cunoscut multe faze, de la obținerea independenței în 1961. Schimbarea cea mai semnificativă în această evoluție s-a produs în 1967 în urma Declarației la Arusha. Obiectivele generale și strategia industrială a țării au fost formulate în cel de al treilea plan cincinal 1976-1980. Astfel, Tanzania și-a propus să-și satisfacă în întregime nevoile din domeniul alimentar și să obțină cit mai repede cu putință un surplus de produse din acest domeniu pentru export.

Un obiectiv al planului este satisfacerea nevoilor esențiale ale populației în ce privește îmbrăcăminte, locuință și o serie de servicii de bază (apă potabilă, școli și dispensare). Guvernul tanzanian și-a propus, de asemenea, prin plan să fabrice acbunuri (cazmale, pluguri, căruțe, mici conducte, apă, țigle, cărămizi etc.) pentru care există materii prime disponibile și mina de lucru calificată. S-a preconizat totodată dezvoltarea culturilor de bumbac pentru aprovizionarea cu materie primă a uzinelor țesuturi textile.

Pentru a se procura devizele necesare industrializării țării s-a pus problema producerii într-o măsură sporită pentru export. A început crearea de obiective industriale în fiecare din cele două regiuni ale Tanzaniei continentale, care vor servi ca puncte de legătură între viitoarea industrie de bază și micile industrii sătești bazate pe artizanat.

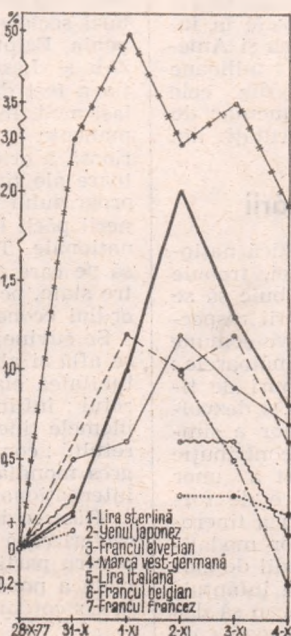
În Tanzania se proiectează, existind fonduri adecvate în acest scop, crearea unei zone industriale pentru construirea unei fabrici de încălțăminte și a unor uzine de produse din piele la Morogoro, la circa 180 km de Dar-es-Salaam. Zona industrială și cele două uzine vor face parte dintr-un complex industrial care va cuprinde, de asemenea, o tăbăcărie și o fabrică de textile.

Scopul creării complexului industrial este de a utiliza materiile prime disponibile pe piața internă (piei, bumbac, etc.), care sînt în prezent exportate în stare brută, și în același timp de a furniza produse finite la export (încălțăminte, poșete, confecții etc.), a căror calitate să corespundă exigențelor formulate pe plan internațional. Oficialitățile tanzaniene apreciază că prin realizarea complexului se vor putea crea circa 3 000 noi locuri de mun-

EVOLUȚII MONETARE

PE FUNDALUL continuării tendințelor de depreciere a dolarului S.U.A. față de restul valurilor occidentale, în perioada 31.X-4.XI.1977 atenția observatorilor a fost polarizată de evoluția lirei sterline. Anunțarea la 31.X.1977 a lăsării valutei britanice să fluctueze liber, alături de dolar cit și față de coșul de 21 de valute ale principalilor parteneri comerciali ai Marii Britanii, a dus la deprecierea imediată a lirei sterline, cu cîteva procente, față de majoritatea valurilor occidentale. Astfel, la 1.XI.1977 lira cota 1,8610 dolari, 4,0740 franci elvețieni și 4,13 mărci vest-germane, ceea ce reprezenta o depreciere de 4,75%, 2,23% și respectiv 2,6% față de nivelele din 28.X.1977. Această schimbare a politicii autorităților britanice este urmarea directă a fluxului masiv de valute străine în economia britanică, în ciuda scăderii deliberate a dobânzilor pe piața internă; rezervele valutare au crescut în octombrie a.c. cu 3,8 miliarde dolari, atingînd un total de 20,2 miliarde dolari (de 5 ori nivelul de la începutul acestui an). Temerile față de accentuarea fenomenelor inflaționiste prin aceste canale, alături de dorința de ieșire a importurilor, au fost motivele principale pentru măsura luată de Banca Angliei. Impactul psihologic al măsurii respective pe piețele valutare a început să fie atenuat spre sfîrșitul intervalului, cînd lira a început să piardă din terenul cîștigat pînă la nivelul de 1,81 dolari (totuși cu circa 2% peste sfîrșitul perioadei trecute).

Noi recorduri istorice de depreciere față de dolar au înregistrat și în acest interval yenul japonez (cu 245,20 yeni/1 dolar), francul elvețian (2,2080 franci/1 dolar) și marca vest-germană (2,2360 mărci/1 dolar). Ușorul recul de la sfîrșitul intervalului reprezintă totuși nivelele de depreciere cu 0,8%, 0,7% și respectiv 0,6% față de sfîrșitul săptămîinii precedente.

Lira italiană, ca urmare a anunțării creșterii rezervelor valutare italiene pînă la 16,9 miliarde dolari la sfîrșitul lunii septembrie a.c., comparativ cu 12,3 miliarde dolari la începutul acestui an, s-a depreciat față de dolar cu 0,2%, cotînd 878,50 lire pentru dolar. Francul francez a fost singura dintre valurile occidentale care a înregistrat o depreciere, e drept, șoară, față de dolar, fiind cotat la 4.XI la 4,8560 franci/1 dolar, față de 4,8450 franci/1 dolar pe 28.X.1977.

Dobânzile la depozitele în eurovalute pe termen 6 luni au înregistrat mișcări contradictorii: creșterea cu circa 1/8% la cele în eurodolari, staționare la cele în euromărci vest-germane în jurul a 4% și scăderea cu circa 1/8% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință de creștere, al doilea fixing din 4.XI, de 165,90 dolari/uncie, fiind cu aproape 5 dolari/uncie superior celui de răspunzător din 28.X.1977. În această săptămînă a avut loc o nouă licitație F.M.I. pentru 525 000 uncii, alocată la prețuri cuprinse între 161,76 și 163,27 dolari/uncie, cîrile fiind de peste 1,3 milioane uncii.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEANU

Evoluția cursului principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în intervalul 31.X-4.XI, luîndu-se ca bază cursurile din 28.X.1977. În ziua de 1.XI.1977 piețele valutare din Belgia, Franța și Italia au fost închise (sărbători legale).

Reuniunea de la Belgrad

Noi inițiativă pentru aplicarea Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa

LA SFÎRȘITUL acestei săptămâni, lucrările reuniunii de la Belgrad marchează încheierea etapei de examinare aprofundată a rezultatelor obținute în procesul de aplicare a dispozițiilor Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.). Dezbaterile din organul de lucru privind cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător, desfășurate într-o atmosferă de lucru, constructivă au arătat că, deși au fost obținute unele rezultate în dezvoltarea cooperării economice general-europene, totuși acestea sînt cu mult sub posibilitățile pe care le oferă resursele țărilor participante, multe din ideile și obiectivele incluse în Actul Final nu au fost încă traduse în măsuri concrete de cooperare. Iată de ce delegațiile țărilor participante, odată cu reafirmarea hotărîrii guvernelor, lor de a acționa, pe cale bilaterală și multilaterală, pentru aplicarea dispozițiilor din documentele C.S.C.E., au prezentat pînă acum spre examinare un număr de 10 propuneri care, practic, acoperă toate capitolele conținute în Actul Final.

În cadrul discuțiilor cooperarea industrială a ocupat un loc de prim ordin. Intervențiile pronunțate au scos în evidență faptul că dezvoltarea cooperării industriale creează legături durabile și pe termen lung între parteneri, contribuie la creșterea economică a țărilor și, drept consecință, la o participare mai activă a acestora la diviziunea internațională a muncii și la schimburile comerciale. S-a subliniat, de asemenea, importanța cooperării industriale pentru asigurarea unui transfer tot mai larg de tehnici și tehnologii moderne, pentru folosirea cu randament sporit a resurselor economice, tehnice și a forței de muncă de care dispun țările participante. Discuțiile au evidențiat, totodată, necesitatea folosirii unor forme diverse de cooperare industrială care să țină seama de interesele și posibilitățile concrete ale fiecărui partener. În acest context, au fost făcute ample referiri la folosirea de forme de cooperare cum sînt: producția și vînzarea în comun; specializarea în producție și în vînzare; crearea, amenajarea și modernizarea de întreprinderi industriale; realizarea de instalații industriale complete în scopul obținerii de produse rezultate din folosirea acestor instalații; societățile mixte; schimbul de „know-how”; de informații tehnice, de brevete și licențe; cercetarea industrială în comun în cadrul proiectelor de cooperare.

Prin sugestiile și propunerile făcute care au ca temă cooperarea industrială se numără și propunerea prezentată de delegația română. Documentul conceput sub forma unui proiect de rezoluție subliniază mai întîi importanța pe care cooperarea industrială tinde să o ocupe în cadrul raporturilor economice, tehnice și științifice, precum și necesitatea folosirii tot mai largi în cadrul acestei

cooperări a posibilităților economice, tehnice, financiare și a resurselor de muncă de care dispun țările europene. În vederea dezvoltării și diversificării cooperării industriale între țările semnatare ale Actului Final, în documentul prezentat de țara noastră se propune crearea unui centru european de cooperare industrială ale cărui atribuții principale ar fi: să asigure, în avantajul tuturor țărilor participante, schimbul de informații și de documentații privind formele și acțiunile de cooperare industrială; să contribuie la promovarea transferului de procedee tehnice și de tehnologii (prin organizarea de simpozioane, colocrii, mese rotunde) în scopul examinării posibilităților de dezvoltare a cooperării industriale, identificării de noi forme ale cooperării; să contribuie la simplificarea și generalizarea procedeele tehnice de negociere în materie de cooperare industrială, precum și la crearea de birouri de documentare tehnică; să promoveze cooperarea pe terțe piețe.

În documente prezentate separat, delegațiile Austriei și Uniunii Sovietice au adus în discuția reuniunii problema examinării și adoptării de măsuri în vederea inițierii și realizării de proiecte de interes comun în domeniile energiei, transporturilor și mediului înconjurător. Propunerile sovietice, examinate în ultima vreme și în cadrul C.E.E./O.N.U., au drept obiectiv major convocarea unor conferințe interguvernamentale general-europene care să examineze, sub toate aspectele, problemele cooperării în cele trei domenii. În ceea ce privește energia, spre exemplu, sînt menționate chestiunile referitoare la: conectarea rețelelor de energie electrică și a conductelor de gaze, crearea de noi rețele internaționale pentru transportul combustibilului, crearea în comun a unor mari complexe de producere a combustibilului și energiei, identificarea unor noi surse de energie și elaborarea de tehnici și metode de economisire.

Acelorași preocupări și interese le răspunde și propunerea făcută de Austria în ceea ce privește cooperarea în domeniul energiei, în timp ce documentul său referitor la transporturi tratează tema dezvoltării transporturilor pe căile fluviale navigabile de care dispune continentul european. În sfîrșit, o propunere prezentată de delegația iugoslavă are drept scop elaborarea și adoptarea unei metodologii unice în ceea ce privește inițierea și realizarea de mari proiecte de interes comun, precum și transmiterea către toate țările interesate de informații privind astfel de proiecte.

În seria propunerilor menite să contribuie la accelerarea și diversificarea cooperării în diverse domenii între țările participante și implicit la dinamizarea procesului de aplicare a Actului Final se înscriu și cele prezentate de Polonia. Documentul subliniază voința politică a statelor participante de a in-

tensifica eforturile lor în vederea creșterii schimburilor economice și comerciale, în special prin adoptarea unor măsuri de liberalizare în domeniul comerțului și aplicarea integrală a clauzei națiunii celei mai favorizate. Se exprimă, totodată, angajamentul statelor participante de a acționa pentru reducerea sau eliminarea obstacolelor din calea comerțului și de a nu înrăutăți condițiile cooperării economice prin introducerea de noi bariere, în domeniul cooperării internaționale. Propunerea prezentată de delegația poloneză subliniază necesitatea luării în considerare a structurilor economice și a nivelelor de dezvoltare ale țărilor angajate într-o astfel de cooperare, precum și crearea de condiții favorabile pentru promovarea formelor de cooperare.

Dezvoltarea cooperării în domeniul agriculturii face obiectul unei propuneri prezentate de delegația țării noastre. În preambul, documentul de lucru subliniază mai întîi rolul important al agriculturii în economia multor țări participante, precum și necesitatea identificării de căi și mijloace pentru asigurarea aplicării prevederilor pertinente din Actul Final. În lumina acestor considerente, propunerea prevede lărgirea cooperării avînd drept scop cercetarea și aplicarea în practică de procedee pentru conservarea și folosirea optimă a resurselor de apă, pentru prevenirea efectelor negative ale excesului sau deficitului de precipitații. Documentul prevede, de asemenea, intensificarea cooperării între centrele naționale de cercetare din domeniul agriculturii, precum și examinarea oportunității creării de centre europene sau sub-regionale în acest domeniu. În sfîrșit, o ultimă prevedere se referă la examinarea problemelor complexe și urgente legate de folosirea și conservarea solului incluse în cadrul reuniunii europene care va avea loc în 1978 sub egida C.E.E./O.N.U. în colaborare cu F.A.O.

Delegațiile Austriei, Finlandei, Suediei și Elveției au prezentat la rîndul lor, un document de lucru care subliniază utilitatea și necesitatea includerii de dispoziții ale Actului Final în acorduri, protocoale bilaterale de cooperare în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător. Creșterea rolului C.E.E./O.N.U. în dezvoltarea cooperării bilaterale și multilaterale, în traducerea în viață a dispozițiilor Actului Final, este erocată în propuneri separate prezentate de delegațiile Danemarcei, Islandei, Norvegiei și Suediei, pe de o parte, și Iugoslaviei pe de altă parte. Încheiem seria prezentării propunerilor cu caracter economic aflate în fața reuniunii de la Belgrad cu menționarea documentului depus de delegațiile Portugaliei și Spaniei referitor la muncitorii migranți, în care se subliniază necesitatea promovării drepturilor economice, sociale și umanitare ale acestora.

Propunerile menționate mai sus, precum și cele care ar putea să li se mai adauge în aceste zile, vor face în perioada în care urmează obiectul unui examen aprofundat, astfel ca pe baza lor să se hotărască, de comun acord, acțiunile și măsurile ce vor fi întreprinse în viitor pentru accelerarea procesului de aplicare a Actului Final, pentru lărgirea și diversificarea cooperării reciproce arantajoase între toate țările participante.

Dan NICOLAE

Industria textila in anul 2000

AUTORII unei prognoze asupra dezvoltării industriei textile în lume la orizontul anului 2000, publicată de revista „Textilveredlung“ opinează că ea se va desfășura sub influența corelată a patru factori principali, și anume:

- creșterea populației mondiale (la peste 6 miliarde persoane în anul 2000);

- evoluția prețurilor la articolele textile (condiționată, între altele, de limitarea și scumpirea materiilor prime);

- nivelul veniturilor populației (se prevede că, în ultimul sfert al veacului, acestea vor cunoaște în țările capitaliste dezvoltate o dinamică mult mai lentă decât în perioada 1950—1975);

- modificarea structurii cererii de consum din partea populației (se apreciază că ponderea — în bugetul familiilor — a cheltuielilor pentru îmbrăcăminte se va reduce, în condițiile extinderii cheltuielilor pentru stoffe de mobilă și decorative);

- expansiunea în continuare a cererii pentru articole textile cu destinație tehnică.

Se consideră, de asemenea, că în următoarele decenii se va accentua tendința firmelor textile din țările capitaliste dezvoltate de a dezvolta producția lor de semifabricate în țări în curs de dezvoltare, pentru a beneficia de un nivel mai scăzut al salariilor.

Recuperarea energiei in siderurgie

CU TOATE că, în decurs de două decenii, siderurgia niponă a redus cu 40% consumul de energie pe tona de oțel produs, Federația producătorilor de fier și oțel din Japonia a stabilit, în urmă cu trei ani, obiectivul de a micșora consumul specific de energie cu încă 10% până în anul 1980. Principalele firme au și adoptat măsuri energice pe această linie: Nippon Steel, de pildă, a consumat în 1975, pe tona de oțel brut, $5,457 \times 10^6$ kcal, față de $5,7200 \times 10^6$ kcal în 1973.

În acest scop se folosesc tehnologii variate. De pildă, utilizându-se diferența de presiune dintre gazul care intră și cel care iese din furnale, se obține, prin intermediul unei turbine și a unui generator, energie electrică. Astfel, combinatul de la Nagoya al firmei Nippon Steel își acoperă 6% din necesarul de energie, datorită generatorului cu gaze de furnal de 17 MW, cel mai mare din țară (sistemul nu dă însă rezultate la furnalele vechi, de capacitate mică și

lucrând sub presiune normală la partea superioară).

Rezultate remarcabile a dat, la oțelăriile din Ogishima, metoda de stingere uscată a cocsului, prin recircularea unui gaz inert care absoarbe căldura: la o tonă de cocs se obțin 0,5 tone de abur. La rindul ei, oțelăria din Mizushima exploatează (din aprilie 1976) prima și — deocamdată — singura instalație din lume pentru producerea de abur la răcirea sleburilor. Echipamentul, care produce într-o oră 40 de tone abur (la trecerea a 450 tone de sleburi), acoperă circa 10% din necesarul de abur al combinatului.

Bulgaria: dezvoltarea construcțiilor de mașini

INDUSTRIA construcțiilor de mașini din R. P. Bulgaria se dezvoltă într-un ritm de două ori mai rapid decât cel înregistrat pe ansamblul industriei, ceea ce i-a permis să-și sporească ponderea în ansamblul producției industriale la 25,7% în 1976, iar în cadrul exportului țării — la 41,5%.

După cum se arăta recent în presa economică bulgară, mizând — în cadrul extinderii sale — în bună măsură pe export, construcțiile de mașini din această țară se specializează îndeosebi în câteva domenii. În primul rând este vorba de mijloacele de transport și manevrare a mărfurilor, folosite în gospodăria de depozite (care se exportă în proporție de 95%). Apoi, urmează producția de mijloace de transport rutier (pe baza colaborării cu țări socialiste și capitaliste), producția de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, de echipamente hidraulice. O orientare de perspectivă o constituie de asemenea producția și exportul de instalații complete pentru întreprinderi chimice, din industria alimentară și ușoară etc.

Investițiile S. U. A. in străinătate

UN STUDIU elaborat de cunoscuta firmă McGraw-Hill asupra investițiilor companiilor industriale americane în străinătate evaluează volumul lor din acest an la 22,4 miliarde dolari. Ceea ce reprezintă un spor de 7% față de investițiile realizate în 1976, dar — dacă se ține seama de inflație — valoarea reală a investițiilor respective este ceva mai redusă decât în anul precedent. Un ritm de creștere superior mediei înregistrează investițiile compa-

niilor constructoare de mașini, textile sau ale celor din industria hârtiei.

În ceea ce privește repartitia geografică a investițiilor americane, principala zonă de destinație o constituie Europa occidentală (cu 46,5% din total), apreciindu-se că ponderea ei ar putea să ajungă în următorii doi ani la 50% din total. A doua zonă importantă a investițiilor americane este Canada — cu 22% în acest an. În ceea ce privește țările Americii Latine și ale Orientului Apropiat, ponderea lor în ansamblul investițiilor S.U.A. înregistrează un recul în acest an față de 1976.

Oceanul — obiectiv al studiilor antipoluare

PROFILATĂ pe tematica exploatării potențialului mărilor și oceanelor, ediția din acest an a manifestării internaționale Oceanoexpo (Bordeaux—Franța, 4—8 octombrie) a avut un pronunțat sens practic, dezbaterile care s-au desfășurat în cadrul său trecind de la un caracter preponderent științific la unul „industrial”, axat pe tehnicile operaționale și pe rezultatele lor concrete. În plus, alături de problemele legate de exploatarea resurselor oceanelor, de efectuarea diferitelor lucrări în largul mării, de construcțiile navale și portuare, de o mare atenție s-a bucurat problema poluării oceanelor.

După cum a reieșit din dezbateri, în prezent sînt mai bine puse la punct sistemele și tehnicile de detectare a poluării oceanelor (îndeosebi cu petrol sau reziduuri industriale), decât metodele propriu-zis „curative”. În ceea ce privește poluarea cu petrol, actualmente se desfășoară studii (îndeosebi în Franța și S.U.A.) pentru elaborarea unor substanțe eficiente pentru lichidarea „pînzelor” se ce formează în urma deversării petrolului în mare.

Foraj superprofund

FORAREA unui puț de explorare, care urmează să fie cel mai profund din lume, a început în iunie a.c. în orașelul azerbaidjan Saatlî (Uniunea Sovietică). Este vorba ca într-o primă etapă de 4—5 ani să se atingă adîncimea de 7,5 km, iar ulterior să se foreze pînă la 15 km. Amplasamentul forajului a fost determinat de presupunerea geologilor că în această zonă scoarța terestră are o grosime de numai 7—7,5 km, ceea ce va permite să se efectueze — îndeosebi după depășirea acestei adîncimi — un întreg complex de cercetări științifice. Printre altele, este vorba de studierea structurilor geologice, a posibilităților de extragere a resurselor minerale de la mari adîncimi, a comportamentului tehnicii de foraj în asemenea condiții ș.a.

GLOSAR

Banca internațională
pentru reconstrucție și dezvoltare

[B. I. R. D.]

CA ȘI ORGANISMUL FINANCIAR cu funcții complementare, Fondul Monetar Internațional), B.I.R.D. — denumită și Banca Mondială — are un caracter interstatal și a fost înființată pe baza acordurilor încheiate la Conferința monetară și financiară a Națiunilor Unite și Asociație din 1944. În așa urmare, unele date privind activitatea raportată a băncii.

— **Profil:** organism de tip nou pentru finanțarea investițiilor din țările membre, prin acordarea sau garantarea de împrumuturi destinate realizării proiectelor de reconstrucție și dezvoltare.

— **Apartență:** face parte din sistemul organismelor specializate ale O.N.U.

— **Numărul statelor membre:** la data sesiunii anuale a băncii (septembrie 1977): 129. România a aderat la B.I.R.D. în decembrie 1972.

— **Conducere:** aceeași structură ca a F.M.I.

— **Capital subscris:** 30 869 milioane dolari S.U.A.; ărsăminte cerute statelor membre: 10%, din care 5% în aur sau dolari și 9% în monedă națională. În mai 1977 a fost aprobată majorarea capitalului la 41 016 milioane dolari, precum și o majorare „selectivă” de 8 340 milioane dolari. Pentru iunie 1978 este proiectată o nouă majorare generală a capitalului.

— **Alte resurse principale:** împrumuturi pe piața capitalului pe bază de obligațiuni emise de bancă (1977: 4,7 miliarde dolari).

— **Împrumuturi:** B.I.R.D. a acordat în anul financiar 1976—1977 împrumuturi cu un total de 759 milioane dolari unui număr de 54 țări.

— **Scopul împrumuturilor:** (a) Finanțarea pe termen lung a investițiilor pentru dezvoltare, pe bază de proiecte de investiții bine definite dintr-o țară membră, prezentând garanții din punct de vedere tehnic și economic; proiectele trebuie să aibă un caracter prioritar pentru dezvoltarea economică a țării, iar împrumuturile acordate de bancă trebuie să constituie o sarcină suportabilă de economia țării care le solicită; sectoare principale: agricultură (1,6 miliarde dolari), transporturi (876 mil.), energie electrică (784 mil.), industrie (721 mil.), educație, urbanizare, aprovizionare cu apă etc.; (b) finanțarea pe bază de program, condiționată de: laborarea de către țara solicitatoare a unui program de dezvoltare pe termen mediu sau lung; luarea de măsuri economice și financiare care să constituie un suport satisfăcător pentru un anumit volum de asistență externă; împrumutul pe bază de program se acordă în cazul în care acesta nu poate fi realizat prin finanțare de proiecte (cum ar fi de exemplu nevoile create în urma unei calamități naturale); (c) finanțarea prin împrumuturi secundare, țara beneficiară urmînd să le utilizeze în cadrul sectorului după anumite criterii. Împrumuturile se acordă direct țărilor sau întreprinderilor beneficiare, ori prin intermediul societăților de finanțare a dezvoltării, pentru acoperirea cheltuielilor în valută.

— **Dobînda:** se situează la nivelul pieței, avînd în vedere că majoritatea mijloacelor de finanțare ale băncii provin de pe piața capitalului.

Beneficiari ale împrumuturilor sînt țările în curs de dezvoltare, avînd în vedere că țările dezvoltate au la dispoziție, în caz de nevoie, alte surse convenabile de capital.

B.I.R.D. are două filiale: Asociația Internațională pentru Dezvoltare (A.I.D.) care acordă credite la condiții foarte avantajoase țărilor membre cel mai puțin dezvoltate și Corporația Financiară Internațională (C.F.I.) care sprijină dezvoltarea întreprinderilor productive particulare din țările membre în curs de dezvoltare.

C. K.

¹⁾ Vezi glosarul din nr. 39 (30. IX. 1977).

Problema
locuințelor

oana Stan, Timișoara
1). Media construcției

de locuințe pe ansamblul țărilor membre ale Pieței Comune vest-europene a fost în 1975, ultimul an pentru care dispunem de date, de 6,8 apartamente la mia de locuitori. Potrivit ziarului torinez La Stampa, în Italia cifra respectivă a fost în ace-

lași an de numai 3,8 apartamente la mia de locuitori, inferioară rezultatelor înregistrate nu numai în țări mai avansate din punct de vedere economic ca Suedia, Norvegia sau Danemarca, ci și în țări cu un nivel relativ mai redus de dezvoltare economică cum ar fi Spania, Grecia și Portugalia. În țara noastră indicatorul „locuințe date în folosință la 1 000 de locuitori” s-a menținut în ultimii ani la circa 7,8, cu perspectiva unei creșteri sensibile în viitorul apropiat. 2). Natalitatea a cunoscut o scădere continuă în actualul deceniu în țările membre ale Pieței comune, de la 15,7 la mie în 1971 la 12,8 la mie în 1975. Cea mai redusă natalitate se consemnează în Danemarca (9,7 la mie), iar cea mai ridicată (21,6 la mie) în Irlanda, țara cea mai puțin dezvoltată a Comunității, relevă publicația Euroforum, editată de Comisia C.E.E.

Petrolul submarin

De pe această navă s-a putut forța într-o zonă în care adâncimea Mării Mediterane este de 924 de metri

Gheorghe Cosman, Pucioasa — 1). Se apreciază că anul trecut zăcămintele submarine au furnizat circa 469 milioane tone de petrol, cu perspectiva de a furniza 1 420 milioane tone în 1980. Circa 80 de țări sînt angajate în prezent în exploatarea petrolului submarin, dintre cele principalii producători fiind Arabia Saudită (118 mil. t), Venezuela (85 mil. t) și S.U.A. (68 mil. t). În prezent sînt în funcțiune în lume peste 3 000 platforme de foraj marin, le care se adaugă circa 400 instalații mobile de tonaj pentru cercetare (vezi fotografia). Potrivit unor

experți citați de revista L'Usine Nouvelle, pentru ca exploatarea petrolului submarin de către firmele franceze să devină rentabilă ar trebui ca prețul barilului (1 baril = 159 litri) de petrol brut să atingă 20 dolari față de 13—14 dolari cît este în prezent. 2). Primul foraj într-o zonă unde marea este mai adîncă de 300 metri s-a efectuat pe plan mondial în 1969. Recordul în această privință a fost realizat de compania americană „Exxon” în noiembrie 1976, forînd în largul coastelor Thailan-dei într-o zonă în care adîncimea mării era de 1 055 metri. 3). Investițiile pentru punerea în exploatare a zăcămintelor de petrol din zona septentrională a Mării Nordului sînt estimate de experții francezi citați mai sus în medie de 600—700 de milioane de franci pentru o capacitate de producție de 1 milion de tone pe an.

Comitetul
de asistență
pentru dezvoltare
[C. A. D.]

Virgil Donose, Huși — Cunoscut în relațiile economice internaționale și sub inițialele DAC (corespunzătoare denumirii în limba engleză), Comitetul de asistență pentru dezvoltare — a cărui a 16-a reuniune la nivel înalt a avut loc la 26—27 octombrie la Paris — este un organ specializat al O.C.D.E. prin intermediul căruia țările membre ale comitetului canalizează, în mod coordonat, asistența pentru dezvoltare. Țările membre ale C.A.D. sînt Anglia, Australia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Finlanda, R. F. Germania, Franța, Italia, Japonia, Norvegia, Olanda, Suedia, S.U.A. Din Comitet mai face parte și Comisia C.E.E. Fluxurile de resurse financiare dinspre țările membre ale C.A.D. spre țările în curs de dezvoltare cunosc mai multe forme: asistență oficială pentru dezvoltare; alte fluxuri oficiale; fluxuri de capital privat acordate în condițiile pieței capitalurilor (investiții directe și de portofoliu, credite de export etc.); fluxuri de capital privat acordat în condiții concesiionale (donații etc.). După cum este cunoscut, obiectivele fixate în ce privește asistența oficială pentru dezvoltare nu au fost atinse pînă în prezent decît în foarte puține cazuri.

Switch

Marieta Țârnea, Bacău — Operațiunile de „switch”, la care am înțeles că vă referiți, sînt operațiuni combinate, comerciale și valutare, efectuate între mai multe țări, prin care se urmărește transformarea unor disponibilități de cliring în disponibilități în devize libere sau în disponibilități pentru alte cliringuri. Necesitatea încheierii operațiunilor de switch izvoarăște din imposibilitatea creării sau utilizării disponibilităților în cliring pe calea unor exporturi sau unor importuri tradiționale, efectuate în afara acordului de cliring.

Operațiunea de switch se desfășoară, de regulă, între trei țări, două dintre țările participante fiind semnatară ale unui acord de cliring, iar țara reprezentînd piața pe care mărfurile se negociază contra devize libere. Într-o astfel de operațiune, care antrenează trei țări, iau parte patru unități: două întreprinderi specializate în astfel de operațiuni (partenerii de switch) — una aflată într-o țară semnatară a unui acord de cliring și cealaltă într-o țară — și alți doi parteneri din țările semnatară ale acordului de cliring, furnizori și cumpărători reali de mărfuri. Prin operațiuni combinate între parteneri se poate realiza: transformarea unor devize libere în disponibilități de cliring; vînzarea de mărfuri de terță proveniență ca mărfuri indigene, în vederea creării de disponibilități de cliring sau a echilibrării unor solduri pasive în conturile de cliring; transformarea unor disponibilități de cliring în devize libere; cumpărarea de mărfuri în cliring și reexportul lor contra devize libere.

Ceai

Petre C. Petre, București — Cel mai mare producător mondial de ceai nu este Sri Lanka, ci India. Sri Lanka ocupă locul al doilea, cu o producție de circa 200 milioane tone pe an. Suprafața cultivată cu ceai în Sri Lanka este de 240 000 ha. Principalele plantații nu numai de ceai, dar și de arbori de cauciuc, au fost naționalizate în 1975. Ceaiul a reprezentat alături de cauciuc și nuci de cocos 76% din exportul țării în perioada 1972—1976.

FLORICA NAGHI, Oradea — În cap. 2 lit. A al anexei IV la Legea nr. 57/1974 se prevede că persoanele care îndeplinesc funcția de șofer și care, în mod suplimentar, efectuează și activitatea de taxator, primesc o retribuire tarifară totală formată din retribuirea corespunzătoare grupei de autovehicule, categoriei de încadrare și treptei de retribuire și până la 300 lei, pentru funcția cumulată. Suma primită se include în retribuirea tarifară de încadrare, în raport de care se calculează diferitele drepturi de asigurări sociale, precum și alocația de stat pentru copii.

FLEONORA COTUNA, Timișoara — Fiind absolventă a învățământului mediu și având o vechime în funcții economice de circa 13 ani, puteți ocupa funcția de contabil șef secție de gradul III, la care se cere o vechime de cel puțin 10 ani. Dacă puteți dovedi că ați îndeplinit efectiv atribuțiile funcției de contabil șef secție, sînteți îndreptățită să solicitați aplicarea prevederilor art. 74 din Legea nr. 57/1974. Pentru funcția de contabil șef de întreprindere sînt prevăzute alte condiții de studii și de vechime.

PETRE NICA, Valea Lupului, Iași — Conform Legii nr. 57/1974, retribuirea tarifară a șefului oficiului P.T.T.R. de gradul III, este diferențiată pe un nivel de bază și cinci gradată.

VASILE LIVEZEANU, București — Decizia dv. de pensionare emisă în anul 1975 își păstrează valabilitatea în perioada cit veți lucra în condițiile prevăzute de art. 8 din Legea nr. 3/1977. După încetarea activității retribuite puteți solicita reluarea plății pensiei.

PETRE DOBRESCU, Călan — Perioada cit ați fost elev la școala profesională nu se consideră vechime în muncă. În acea perioadă nu lucrați pe baza unui contract de muncă, practica în producție constituind o formă de pregătire, în cadrul procesului de instruire, care — după cum vă este cunoscut — s-a generalizat în învățământul de toate gradele.

MIHAIL C. BELTEU, București — Din scrisoarea dv. rezultă că la 1 iunie 1977, la promovarea în funcția de tehnician principal, ați beneficiat de o creștere a retribuirii cu o clasă, conform art. 33 din Legea nr. 57/1974. Faptul că la 1 august, prin trecerea la forma de retribuire în acord global, muncitorii din categoria a VI/3 au obținut o retribuire apropiată de a dv. nu poate determina acordarea unei noi creșteri de retribuire. Puteți solicita,

eventual, să fiți trecut, din nou, ca muncitor sculer-matritor de categoria a VI-a.

TEODOR GORGENYI, Odorheiu Secuiesc — Perioada de efectuare a serviciului militar se ia în considerare la stabilirea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. Aceasta numai după adoptarea și aplicarea noului Cod al muncii, respectiv de la 1 martie 1973.

NICOLAE RADU, Focșani — Condițiile de acordare integrală a retribuirii tarifare sînt prevăzute — pentru funcțiile similare cu aceea ocupată de dv. — în art. 41(2) din Legea nr. 57/1974. Potrivit acestei prevederi, pentru personalul de execuție economică, retribuirea tarifară se acordă în raport de realizarea a 2 pînă la 4 indicatori de plan stabiliți la nivelul subunității sau, acolo unde acest lucru nu este posibil, la nivelul întreprinderii. Pentru personalul din compartimentele funcționale, în alin. (3) se prevede că retribuirea tarifară se acordă la realizarea indicatorilor stabiliți fie pentru conducerea unității, fie a altor indicatori de plan, asupra îndeplinirii cărora are posibilitatea de a acționa cit mai direct.

IANOS NAGY, Odorheiu-Secuiesc — Există o neconcordanță între unitatea de la care ați fost transferat, înainte de aplicarea Legii nr. 1/1970, și unitatea la care ați fost transferat. În ce privește natura transferului, puteți solicita I.R.E. Mureș ca — pe baza actelor de la dosar — să rectifice, în sensul adresei nr. 63/17.I.1968, cuprinsul adresei 2017/1968, eliminîndu-se astfel neconcordanța existentă.

L. NECULOIU-ISPAS, Brașov — Pentru ocuparea funcției de referent de specialitate este necesară absolvirea, cu diplomă de stat, a învățământului superior economic sau a facultății de filologie — limbi străine. La pct. 1 din Nota nr. 2 la anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971 se prevede că ministerele și celelalte organe centrale stabilesc lista specialităților înrudite, funcțiile pentru care se cer studii de o anumită specialitate putînd fi ocupate și de cadrele care au studii de același nivel, dar într-o specialitate înrudită. Pentru funcția de stenodactilograf I sînt prevăzute condițiile de absolvire a studiilor medii și o vechime de 3 ani în funcții de specialitate.

PETRE DAVID, Baia Mare — Fiind absolvent al învățământului mediu, nu puteți fi promovat într-o funcție pentru care este prevăzută condiția exclusivă a absolvirii învățământului superior.

(adresa completă a abonatului)

Revista ECONOMICA

București 22, Calea Dorobanților 25, cod 71 131

Vă facem cunoscut că prin mandatul poștal din ziua de v-am expediat suma de.....lei în contul ISIA⁷ 645130152, Filiala Sector 1, București, reprezentînd .... abonamente la „Revista economică” pe anul 1978.

(semnătura abonatului)

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament anual este de 130 lei.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 45 din 11 noiembrie 1977

— Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Hune Doara 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Utilizarea rațională a fondurilor fixe — element fundamental al sporirii eficienței economice (Corneliu Bârnea) 2

— În fiecare întreprindere — planul fizic realizat ritmic, integral. Sortimentele diversificate, calitate, costuri reduse (Gh. Stănescu) 4

— Direcții de sporire a productivității muncii în agricultură (I) (Ovidiu Popescu) 6

— Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț (II) 8

— Mutații calitative în structura forței de muncă (I) (Dumitrache Caracota) 10

— Cititorii au cuvîntul 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. De la experimentări izolate, la generalizarea efectivă (Adrian Cojocaru) 13

— Creșterea productivității muncii — factor decisiv pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă (conf. dr. Eugen Kerekes, asist. univ. Dumitru Purdea) 14

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Dezvoltare și creștere economică (conf. dr. Costinel Lazăr) 16

TEORII • IDEI

— Eficiența înaltă a folosirii fondurilor fixe, exigență a progresului economic și social (dr. Gheorghe Postelnicu) 17

— 125 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae Bălcescu. O personalitate remarcabilă în galeria marilor înaintași (prof. dr. Ien Bulborea) 20

— Școli • curente • economiști. Premiul Nobel în științele economice 1977. Bertil Ohlin, James Meade (I) (dr. Aurel Iancu) 22

— Om-tehnică-mediu. Acvacultura, o cale de valorificare intensivă a potențialului economic al apelor (I) (dr. ing. Gheorghe I. Manea) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Tineretul, factor activ în făurirea unei lumi mai drepte și mai bune (dr. Ioan Voicu) 26

— Tendințe — conjuncturi 28

— Reuniunea de la Belgrad. Noi inițiative pentru aplicarea Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (Dan Nicolae) 29

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

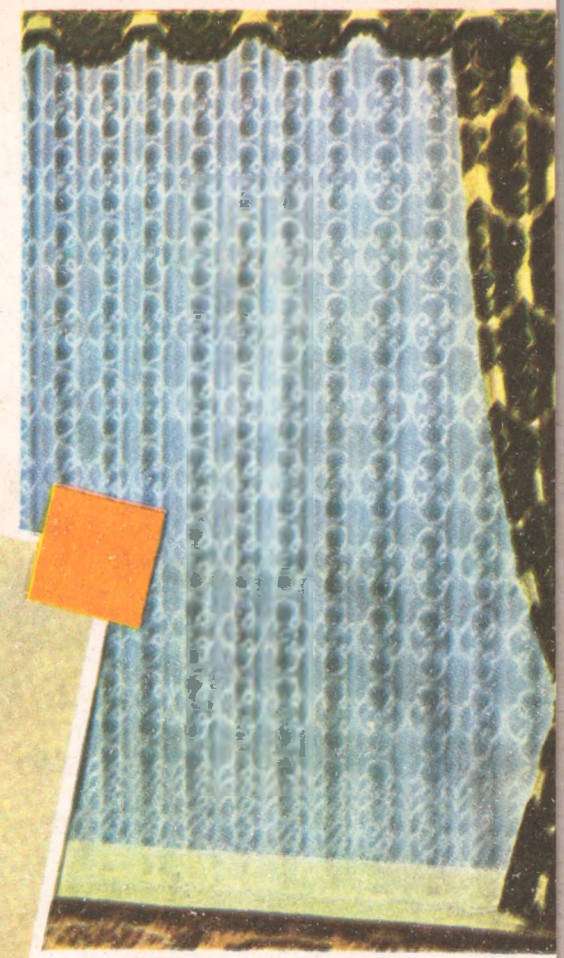
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

*Marca fabricii,
o garanție
a calității*

INTREPRINDERE DE TRICOTAJE ȘI PERDELE PAȘCANI

recomandă produsele sale :

lenjerie fină pentru femei și copii ;
articole de îmbrăcăminte exterioară
— bluze, cămăși, rochii, pantaloni —
pentru femei, bărbați și copii, reali-
zate într-o gamă largă de culori, im-
primeuri și modele.

De asemenea, vă asigură un variat
ortiment de perdele — de lățime nor-
mală (2,30 m) și de lățime mică (pînă
2 m).

Toate articolele sînt realizate din fire
textilice românești.

INTREPRINDERE DE TRICOTAJE ȘI
PERDELE
PAȘCANI, str. Moldovei nr. 19, jud. Iași

